

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Ötvöskónyi Község Önkormányzata

2024-2029

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	9
Célok.....	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	11
1. Jogszabályi háttér bemutatása	11
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	13
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	45
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	70
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	82
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	93
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi	
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	102
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	103
1. A HEP IT részletei	103
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	103
Jövőképünk.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Az intézkedési területek részletes kifejtése (<i>kitöltése javasolt, opcionális</i>)	108
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	140
3. Megvalósítás	152
3.1 A megvalósítás előkészítése.....	152
3.2 A megvalósítás folyamata	152
3.3 Monitoring és visszacsatolás	154
3.4 Nyilvánosság.....	155
3.5 Kötelezettségek és felelősség.....	155
3.6 Érvényesülés, módosítás	156
4. Elfogadás módja és dátuma.....	157

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” című dokumentum szerint átdolgozva**, Ötvöskónyi Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Ötvöskónyi településtörténete

A falu eredetileg a királyi udvarnokok birtoka volt, 1332-ben már plébániával rendelkezett, majd a segesdi uradalomhoz tartozott. Négy vízimalom is működött a környéken, s a település nevét a XIV. században említették először a krónikák. A feltételezés szerint ötvösök dolgozhattak e területen, ez adja a község nevének magyarázatát is. A Batthyány család őse 1395-ben kapta adományul a birtokot, melyet 1403-ban a két fiú – Batthyány László és Albert – elveszített hűtlensége miatt, majd később csak hosszas per után nyerhették vissza. Az évszázadok során gyakran változtak a földesurak, a XVIII. században egy időre el is néptelenedett a falu, amelynek okát nem tárják fel a dokumentumok. Ötvös 1850-re azonban közel ötszáz lakóval újból benépesült. Kónyi külön életet élt a letűnt századok nyomán, a földesurak sorában a Török, a Zrínyi, a Tirunetti és a Festetics családok neveit őrzik. E település a török hódoltság után újjáépült, temploma, iskolája is volt. Csak 1929-ben egyesült Ötvössel. Ekkor már tíz iparos és négy kereskedő szolgálta a lakosságot, jelentős magángazdaságok működtek, civilszervezetek alakultak. Pecsétjében a szőlőfürt, az ekevas és a gabonaszálak utaltak a mezőgazdasági megélhetésre.

A második világháború után még csak Nagyatáddal kötötte össze kövesút a községet, ám már akkor is volt vasúti megállója, kialakultak az igazgatási és oktatási intézmények. Az első termelészövetkezet 1949-ben alakult, a XX. század derekától óvoda és nyolc osztályos általános iskola működött Ötvöskónyiban. Érthető, hogy a 68-as főút kiépítése jelentős fellendülést jelentett, a jó megközelíthetőség vonzóvá tette a megtelepedők számára, s hamarosan megindultak az építkezések. Ötvöskónyit 1976-ban Nagyatáddal csatolták, és ezt követően Nagyatádra került át az iskola felső tagozata is. A nyolcvanas évek végén kezdődtek csak el olyan beruházások, mint a vezeték ivóvíz kiépítése, az iskola és a könyvtár felújítása.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A helyi lakosság 1994-ben az önállósodás mellett döntött, majd három évvel később Segesddel alakítottak körjegyzőséget. A külterületi települések – Töröktanya, Petenye, Szarkástó, Szentkereszt – az évek során lakatlanná váltak.

A kertvárosi képet mutató faluban két templom szolgálja a katolikus és református hívőket. Ez utóbbi templomkertjében található a háborúban elesett katonák emlékműve, melyet nemrég újjítottak fel. Műemléki védeltséget élvez a Nepomuki Szent János szobor, a régi kastélyt pedig a magyar állam hasznosítja, s tartja fenn. Az óvoda szép környezetben, felújított belső térrel és gondozott külsővel várja nap mint nap az apróságokat. A lakosság 33 százaléka cigány nemzetiségű, az önkormányzat nagy erőfeszítéseket tesz a hátrányos helyzetű gyermekek támogatására. Farkas László 2001-ben költözött a faluba, aki egy újabb nevezetességgel gyarapította a község látványosságait. Közvetlenül a főútvonal mellett megalkotta a „Könnyező Mária” szobrot, melyet mindenki láthat, aki a 68-as úton közlekedik. A két és fél méter magas szökőkutas szobrot 2002. március 15-én avatták fel.

Az utóbbi években több jelentősebb változás is történt a faluban. A község újabb utcája, a Vasvári utca kapott szilárd burkolatot 2003 őszén. Felújításra került a közösségi ház, a konyha épülete is, sikeres pályázatok révén. A Nagyatádi Regionális Szennyvíztársulás sikeresen pályázott az Új Magyarország Fejlesztési Terv Környezet és Energia Operatív Programjában, melynek eredményeképpen a községben kiépült a szennyvízhálózat 2016-ban.

Ötvöskónyi földrajzi elhelyezkedése

Ötvöskónyi a Dél-Dunántúli Régióban, Somogy megyében, Belső-Somogy déli részén, a Balatontól 70 km-re fekvő település. Ötvöskónyi a 68-as főút mentén fekszik, Nagyatádtól 8 km-re, a megyeszékhelytől, Kaposvártól 41 km-re.

Ötvöskónyi közigazgatási rendszere

A közigazgatási feladatokat Ötvöskónyi Község Önkormányzatának 5 tagú képviselő-testülete látja el. A döntés-előkészítés a Szociális és Pénzügyi Bizottság feladata.

A községben roma nemzetiségi önkormányzat működik, mely javaslattevő jogkörrel rendelkezik Ötvöskónyi Község Önkormányzata felé. Az Ötvöskónyi Község Roma Nemzetiségi Önkormányzatának szerepe legfőképpen a roma közösség irányításában, programok szervezésében nyilvánul meg.

A községben elérhető közszolgáltatások

Az önkormányzat feladata a közvilágítás folyamatos működtetése és karbantartása, mely biztosított a településen. A településen biztosított a szennyvízcsatorna és a gázszolgáltatás.

A lakossági kommunális hulladék, valamint a szelektív hulladék gyűjtése megoldott a faluban. A szennyvízhálózat kiépítése 2016-ban befejeződött.

A település demográfiai helyzetének bemutatása

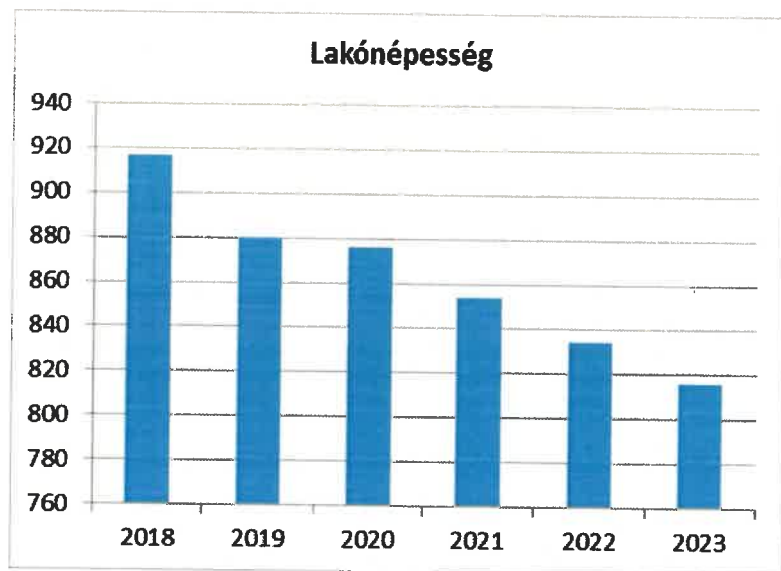
Ötvöskónyi község demográfiai helyzete a lakónépesség, az állandó népesség, az öregedési index, a vándorlások, valamint a természetes szaporodás mutatószámai alapján kerül elemzésre.

1. számú táblázat – Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 001)	Változás
-----------	------------------------	-----------------

2018	917	bázis év
2019	880	95,97%
2020	876	99,55%
2021	854	97,49%
2022	834	97,66%
2023	816	97,84%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

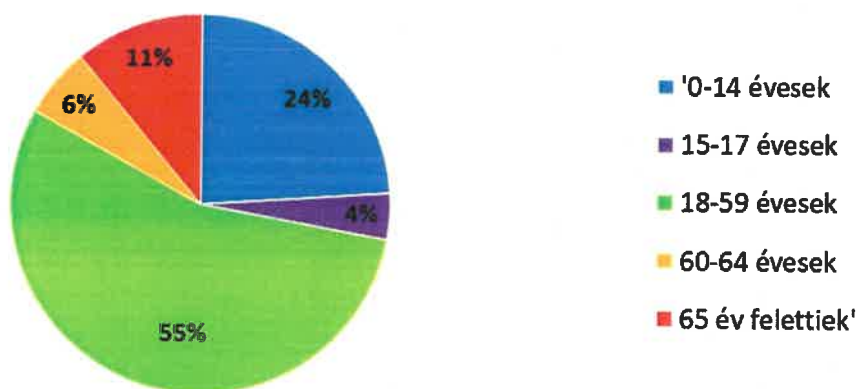
Ötvöskőny község lakónépességére a vizsgált években a kismértékű csökkenés jellemző, 2018-ról 2023-ra 11 %-os, azaz 101 fős csökkenés következett be. A csökkenés fő oka a településen a munkahelyek hiányára, és a fiatalok vonzóbb területekre költözésére vezethető vissza.

2. számú táblázat – Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint 2021.

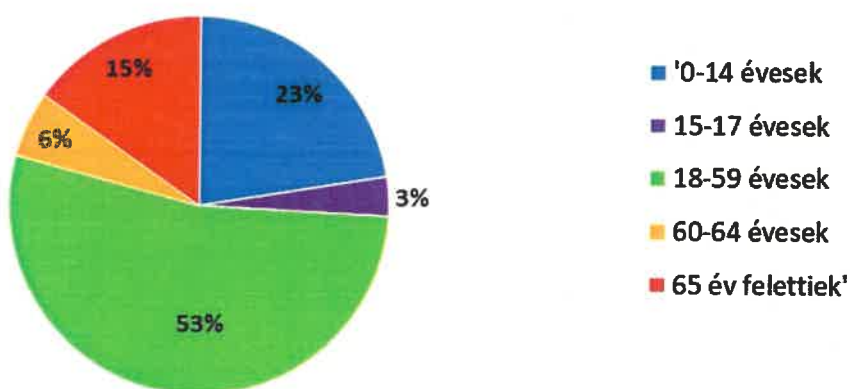
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	455	446	901	50,50%	49,50%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			33	3,66%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	109	100	209	12,10%	11,10%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	18	15	33	2,00%	1,66%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	251	238	489	27,86%	26,42%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	27	25	52	3,00%	2,77%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	50	68	118	5,55%	7,55%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

Ötvöskónyi állandó népességének száma a vizsgált évben 901 fő, ezen belül a férfiak és a nők aránya 51-49 % a férfiak javára. Tehát ebből a szempontból az állandó népesség kiegyenlítettnek tekinthető.

Az állandó népességből a korcsoportonkénti megoszlás alapján a 18-59 éves nők és férfiak képviselik a legnagyobb hányadot, amely 53 illetve 55 %-os arányt jelent. Ezen korcsoporton belül a férfiak magasabb számban jelennek meg, mint a nők.

Az állandó népességből a legkisebb arányban a 15-17 éves korosztály jelenik meg, mind a nők, mind a férfiak vonatkozásában.

A 65 év feletti állandó lakosok esetében a nők 4 %-al magasabb mértékben jelennek meg, mint a férfiak, melyből feltételezhető, hogy magasabb mértékű a férfiak elhalálzásának aránya. Ez a tendencia országos szinten is megmutatkozik.

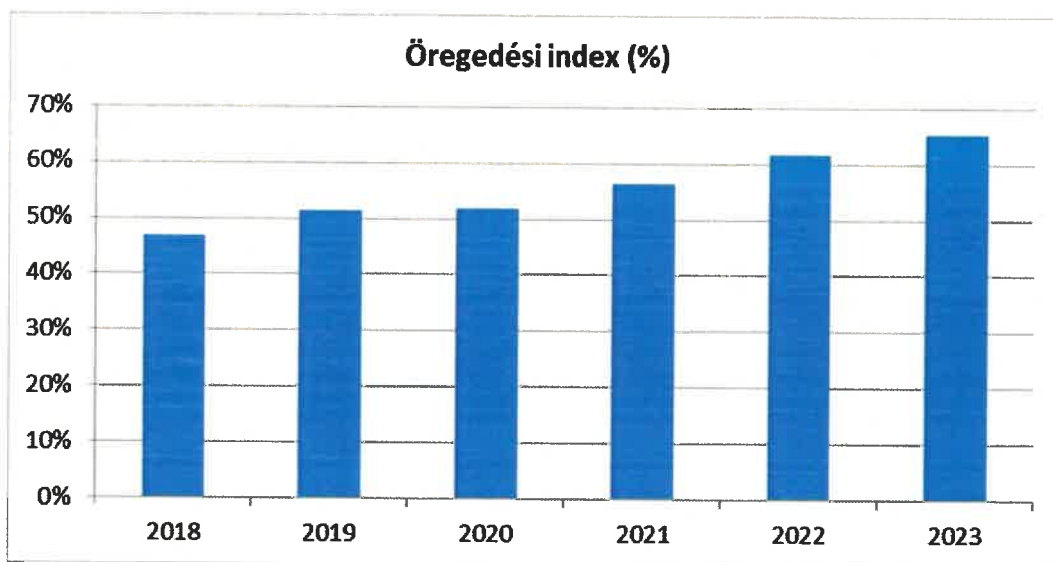
A diagramm alapján megállapítható, hogy az állandó népességen belül a vizsgált korcsoportok nemenkénti összetétele kiegyenlített.

3. számú táblázat – Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)

2018	107	229	46,72%
2019	111	216	51,39%
2020	116	224	51,79%
2021	118	209	56,46%
2022	124	201	61,69%
2023	124	190	65,26%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Ötvöskönyiban a 14 év alattiak vannak túlsúlyban, vagyis fiatalos népességszerkezetről beszélhetünk. Ebből következőleg a gyermekek fokozottabb ellátására van szükség az esélyegyenlőség szempontjából.

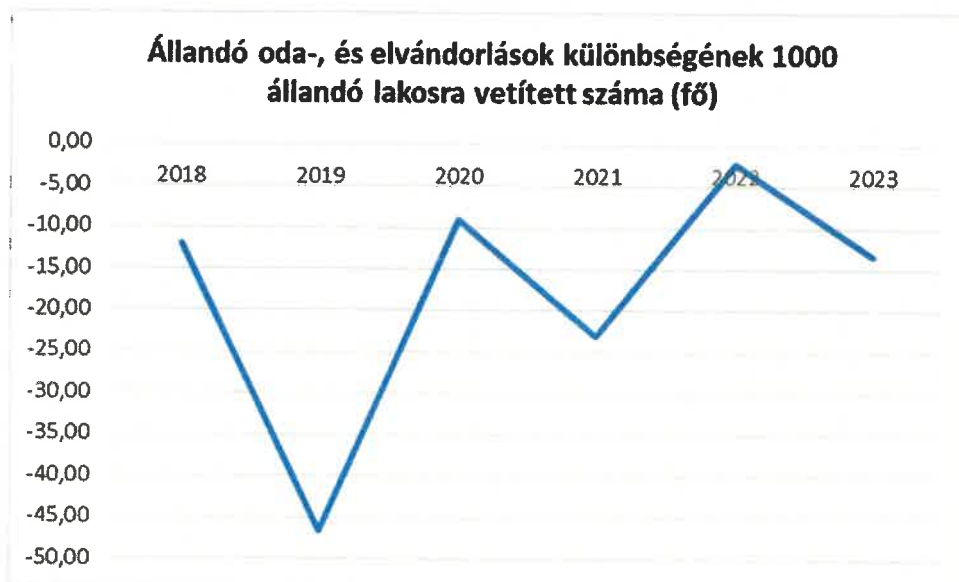
A községben jellemző, hogy a roma családok vállalnak több gyermeket, amely tendencia pedig az önkormányzat által nyújtott ellátások magasabb arányú igénybevételét vonja maga után.

A lakosság korösszetételét vizsgálva megállapítható, hogy a 0-14 éves állandó lakosok száma a vizsgált évek viszonylatában 17 %-os csökkenést mutat, mely jelentősnek mondható. A 65 év feletti állandó lakosok száma növekedést mutat a vizsgált években. A növekedés mértéke 16 %-os, mely 17 főnek felel meg.

4. számú táblázat – Belföldi vándorlások

Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2018	-11,97
2019	-46,74
2020	-9,11
2021	-23,12
2022	-2,34
2023	-13,33

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A belföldi vándorlások a 2018-2023 közötti adatok alapján kerülnek elemzésre. Megfigyelhető, hogy az elvándorlás minden évben magasabb volt, mint az odavándorlás. A község tehát nem tekinthető vonzónak.

Ellentmondás tapasztalható az öregedési index és a belföldi vándorlások mutatószámai tekintetében, mivel az öregedési index alapján fiatalos népességszerkezetről beszélhetünk, a belföldi vándorlások esetében viszont az elvándorlás a jellemző. A községből való elvándorlás a munkahelyek hiányára vezethető vissza.

5. számú táblázat – Természetes szaporodás

Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2018	7,62
2019	6,68
2020	3,42
2021	-1,16
2022	-1,17
2023	-2,42

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 2018-2019. években a község fiatalos népességszerkezete jellemző, tehát az élve születések száma meghaladják a halálozások számát (erre utal az pozitív előjelű mutató). Az élve születések száma 2018-ban haladta meg legnagyobb mértékben a halálozások számát, mivel ebben az évben a legmagasabb a mutatószám. Az ezt követő években kisebb mértékű volt a különbség az élve születés és halálozás között, a legkisebb mértékű 2019-ben. A 2021-2023. években a község elöregedésének folyamata indult el annak ellenére, hogy a 0-14 évesek száma a vizsgált években növekedett. A vizsgált utolsó három évben tehát, a halálozások száma meghaladják az élve születések számát, erre utal a negatív mutatószám.

Fontos kiemelni, hogy országos szintű probléma a gyermekvállalási kedv csökkenése, amely az alacsony jövedelmekre, a munkahelyek elvesztésétől való félelmekre vezethető vissza. A folyamat megállítása, illetve lassítása országos szintű beavatkozást igényel.

Értékeink, küldetésünk

Ötvöskónyi Község Önkormányzatának célja, hogy a településen élők számára elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat, biztosítsa az idősek, fogyatékkal élők és a hátrányos helyzetű személyek esélyegyenlőségét az élet minden területén.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvilágítja és rámutat az egyes célcsoportok tekintetében meglévő problémákra, melyek kezelésére intézkedési tervet és megoldásokat dolgoz ki az önkormányzat.

A mélyszegénységben élőkkel, az idősekkel, gyermekekkel, fogyatékkal élőkkel, valamint a roma lakossággal összefüggő megoldatlan problémák, mindig is jelen levő problémák voltak és lesznek is. Azonban arra kell törekedni, hogy ezek a problémák kezelhetőek legyenek, ezért lényeges a Program alapos és minden területre kiterjedő kidolgozása. Nem szabad „homokba dugni” a fejünket, mikor a problémákat kezelni kell.

Első lépés, tehát a problémák feltárása, összegzése, melyet az intézkedések megfogalmazása, majd a megvalósítás követ.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Ötvöskónyi település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete,
- a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40. § (1) bekezdés 28. pontja értelmében a Kormány társadalmi felzárkózásért felelős tagjaként, a belügyminiszter módszertani útmutatót tesz közzé a HEP elkészítésének részletes szempontjairól, különös figyelmet fordítva,
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.),
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.),
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.),
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény),
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.),
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.),
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékosügy Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózási politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózási politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- Ötvöskónyi Község Önkormányzatának adott évre vonatkozó hatályos költségvetési rendelete;
- Településrendezési Terv;
- Ötvöskónyi Község Önkormányzata Képviselő-testületének önkormányzati rendelete a szociális ellátásokról;
- Ötvöskónyi Község Önkormányzata Képviselő-testületének önkormányzati rendelete a gyermekvédelem helyi rendszeréről.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A település esetében a térségi, társulási kapcsolat a *Rinyamenti Kistérség Önkormányzati Társulási Megállapodás* formájában jelenik meg.

A megállapodás az egészségügyi, szociális, valamint a család-, gyermek-, és ifjúságvédelem feladatainak ellátására irányul.

Az egészségügyi szolgáltatás esetében a társulás a központi orvosi ügyeket közösen tartja fenn, és a háziorvosi praxishoz kapcsolódó sürgősségi betegellátást a 18 társult települési önkormányzat (köztük Ötvöskónyi is) működési területére kiterjedően végzi.

A szociális feladatok ellátását a Társulás által fenntartott intézmény útján látja el. A Rinyamenti Szociális Szolgáltató Központ, valamint a segesdi intézményegysége Ötvöskónyira is kiterjedően nyújtja szolgáltatásait.

A szociális szolgáltató központ által ellátott feladatok:

- családsegítő szolgálat működtetése,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás működtetése,
- házi segítségnyújtás biztosítása,
- gyermekjóléti szolgálat működtetése,
- idősek nappali ellátása,
- szociális étkeztetés.

A *közoktatás területén* 2012. december 31-ig a Nagyatádi Közoktatási Intézmény, társulás formájában biztosította az ötvöskónyi gyermekek részére az oktatással összefüggő szolgáltatásokat. Ezt követően az állam vette át az iskolák működését, de természetesen a községben élő gyermekek nagyatádi iskolákban megvalósuló oktatását ez nem érintette hátrányosan.

A *védőnői, háziorvosi és házi gyermekorvosi feladatok* ellátására, feladat ellátási szerződés van érvényben Nagyatád Város Önkormányzatával, illetve a fogorvosi szolgáltatás biztosítása érdekében Segesd Község Önkormányzatával.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Ötvöskónyi Község Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítéséhez legnagyobb mértékben a TeIR adatbázist használta fel. Ezen kívül jelentős volt az önkormányzat könyvelésében, beszámolóiban fellelhető számadatok aránya is. Az óvodai neveléssel és iskolai oktatással kapcsolatban, az intézményvezetők nyújtottak megfelelő információt. Adathiány felmerülésekor esetenként becslésre és helyi ismeretekre támaszkodtunk. A szegregátum felülvizsgálatára vonatkozóan az EFOP-1.6.2-16-2017-00104 azonosítószámú, valamint az EFOP-2.4.1-16-2017-00099 azonosítószámú, „Összefogás a romákért, telep program Ötvöskónyiban” elnevezésű projekt Közösségi Beavatkozási Tervében és Lakhatási Beavatkozási Tervében található adatok kerültek felhasználásra.

A lakosságszámra vonatkozó adatok pontosítása a helyi Visual Register program segítségével valósult meg.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység viszonylag új keletű jelenség az emberiség történelmében, a XX. században jelent meg először. A mélyszegénység fogalmát a Társadalmi Megújulás Operatív Program „Közösségi felzárkóztatás a mélyszegénységben élők integrációjaként” című pályázati felhívás bizonyos része írja le pontosan. Eszerint: „Azokat a közösségeket, amelyek mélyszegénységbe süllyedtek a nagyon alacsony iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős települési, lakóövezeti térségi koncentráció és szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége jellemzi.”

Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60 %-ánál kevesebből élők. Ez forintosítva Magyarországon 168.279 Ft havi jövedelmet jelent. Másik használt fogalom a létminimum, amely egy szerény, de elfogadható életminőséget tesz lehetővé. Ez jelenleg Magyarországon a 93.000 forintos havi jövedelem. Az ennél kevesebb jövedelemmel rendelkezőket nevezhetjük szegénynek.

Ez a réteg a népesség 30-35 %-át teszi ki, köztük 850.000 gyermek. Ekkora tömeget a szociálpolitika képtelen eltartani, így a mélyszegénység határát a minimálnyugdíj 28.500 forintos havi értéke alatti jövedelműeknél húzzák meg.

A mélyszegénység több dimenziós jelenség, amely megmutatkozik többek között a nagyon alacsony képzettségben és foglalkoztatottságban, az ebből következő súlyos megélhetési zavarokban, kihat a lakhatási, táplálkozási körülményekre, az érintettek egészségi állapotára, stigmatizál és kirekesztéshez vezet.

A mélyszegénység okai nem vezethetők vissza egyetlen kiváltó okra, számos tényező, társadalmi, gazdasági, szociálpolitikai, kulturális és egyéni ok áll a háttérben, így kezelése is csak komplex, szociál-, oktatás-, egészségügyi és foglalkoztatáspolitikai intézkedésekkel képzelhető el.

Magyarországon a kutatások szerint kb. 1,2 millió ember él mélyszegénységben, ebből következőleg nem mondhatjuk azt, hogy a mélyszegénység kizárólag roma kérdés lenne, mivel a romák száma Magyarországon 750.000 főre tehető.

Statisztikailag sokkal kevesebben élnek mélyszegénységben, de a közfoglalkoztatás nélkül sokkal szerényebbek lennének az eredmények. A közfoglalkoztatás elterjedése miatt Magyarországra vonatkozóan gyakorlatilag használhatatlan lett a statisztika, egyáltalán nem mutat valós képet a mélyszegénységben élők helyzetéről.

Az EU egészére kiterjedő felmérés szerint az számít mélyszegénységben élőnek, akire egyszerre vonatkozik a szegénység három kritériuma (keveset dolgozik, nélkülözi az anyagi javak többségét, és az országos mediánjövedelem 60%-a alatti összegből gazdálkodik).

Aki közfoglalkoztatott, az kiesik az "alacsony munkaintenzitásból", így már papíron nem számít mélyszegénységben élőknek, miközben az alapvető anyagi javakat minden bizonnyal továbbra is nélkülözi és a jövedelme nem éri el a medián 60%-át.

Kétségtelen, hogy a mélyszegénységben élők száma összességében biztosan csökkent az elmúlt években (hiszen nőttek a jövedelmek és sokat erősödött a munkaerőpiac), azonban valójában nem olyan mértékben, mint ahogy a statisztikából tűnik.

Az Állami Számvevőszék összefoglalója szerint Magyarországon 2022-ben 1 millió 232 ezer fő élt a szegénységi küszöb alatt.

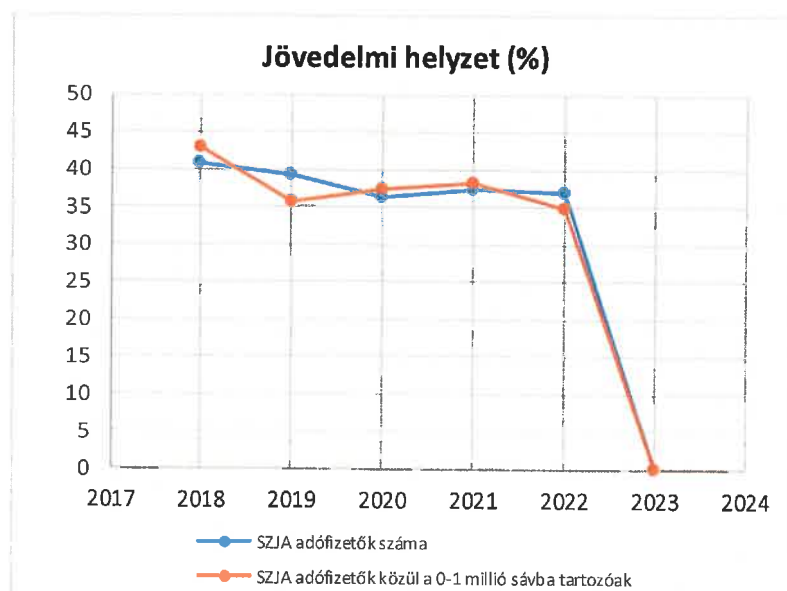
A szervezet ellenőrzése megállapította, hogy a magyar kormány – az Európa 2020 Stratégia szegénység csökkentésére vonatkozó célkitűzéseire kapcsolódóan – 2011-ben megalkotta a nemzeti szintű stratégiát és az annak megvalósítását szolgáló intézkedési tervet.

Az ÁSZ tájékoztatása szerint a szegénységi küszöb alatt élők felemelése érdekében kidolgozott stratégiák megvalósítása eredményes volt, mivel a stratégiai dokumentumokban 2020-ra rögzített célértékek a kitűzött dátum előtt teljesültek.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2018	40,83	42,86
2019	39,32	35,73
2020	36,26	37,43
2021	37,40	38,28
2022	36,98	34,74
2023	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A személyi jövedelemadó fizetők száma a vizsgált évek viszonylatában növekedést mutat ugyan, viszont az állandó népesség arányában mégis stagnáló a kép, mivel a település állandó népessége évről-évre csökkent.

A táblázatból jól látható, hogy 2018-ról 2023-ra mind az SZJA adófizetők aránya, mind pedig az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók aránya csökkent az állandó népességhez viszonyítva. Ha a táblázatot számokban mutatjuk be, az alábbi adatokat kapjuk: 2018-ban az állandó lakosok (918 fő) közül 375 fő volt SZJA adófizető, és 394 fő adófizető tartozott a 0-1 millió forintos jövedelemsávba. 2022-ben az állandó lakosok (895 fő) közül 331 fő volt SZJA adófizető, és 311 fő adófizető tartozott a 0-1 millió forintos jövedelemsávba. Megállapítható, hogy az arány csökkent ugyan, azonban a lakosság jövedelmi helyzete javult, mivel az állandó lakosok közül kevesebben tartoztak abba a kategóriába, amelyben 0-1 millió forint között volt a jövedelem.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete

Munkanélkülinek hívunk minden olyan személyt, aki egy adott időpontban képes és akar is dolgozni, mégsem talál munkát.

A közgazdaságtan megfogalmazása szerint a munkanélküliek és a foglalkoztatottak, vagyis a munkaerő piacon jelen lévők együttesen alkotják a munkaerő-állományt.

Különbséget kell tenni regisztrált és a nem regisztrált munkanélküliek között. Előbbiek az illetékes állami hatóságnál – munkaügyi hivatalnál - bejelentkezve, egyrészt az állam számára is figyelemmel kísérhetőek, másrészt jogosultak az ún. munkanélküli ellátások igénybevételére. Utóbbiak ezzel szemben nem regisztráltatják magukat sehol, így támogatást sem vehetnek igénybe és számuk sem határozható meg pontosan.

A Központi Statisztikai Hivatal szerint 2024. szeptemberében a 15–74 éves foglalkoztatottak átlagos létszáma az előző év azonos időszakához képest 32 ezer fővel, 4 millió 699 ezer főre csökkent. A változásban jelentős szerepe van annak, hogy tavaly szeptemberben a foglalkoztatottság szintje historikusan is kiemelkedő volt. 2024 szeptemberében a munkanélküliek száma 220 ezer fő, a munkanélküliségi ráta 4,5% volt.

A KSH adatai szerint 2024. július–szeptemberi időszakban a foglalkoztatottak átlagos létszáma a 15–74 évesek körében lényegében nem változott, 4 millió 709 ezer fő volt. Míg a férfi foglalkoztatottak száma 32 ezer fővel, 2 millió 491 ezer főre csökkent, addig a nőké 31 ezerrel, 2 millió 217 ezer főre nőtt. A hazai elsődleges munkaerőpiacon dolgozók létszáma kismértékben,² 4 millió 545 ezer főre emelkedett. Miközben a külföldön dolgozók létszáma érdemben nem változott,² 108 ezer fő volt, a közfoglalkoztatottaké 10 ezerrel, 56 ezer főre csökkent.

A 15–64 évesek körében a foglalkoztatási arány 0,2 százalékponttal,² 75,3%-ra bővült. A ráta a férfiak esetében 0,9 százalékponttal, 78,8%-ra csökkent, a nőknél viszont 1,2 százalékponttal, 71,8%-ra emelkedett.

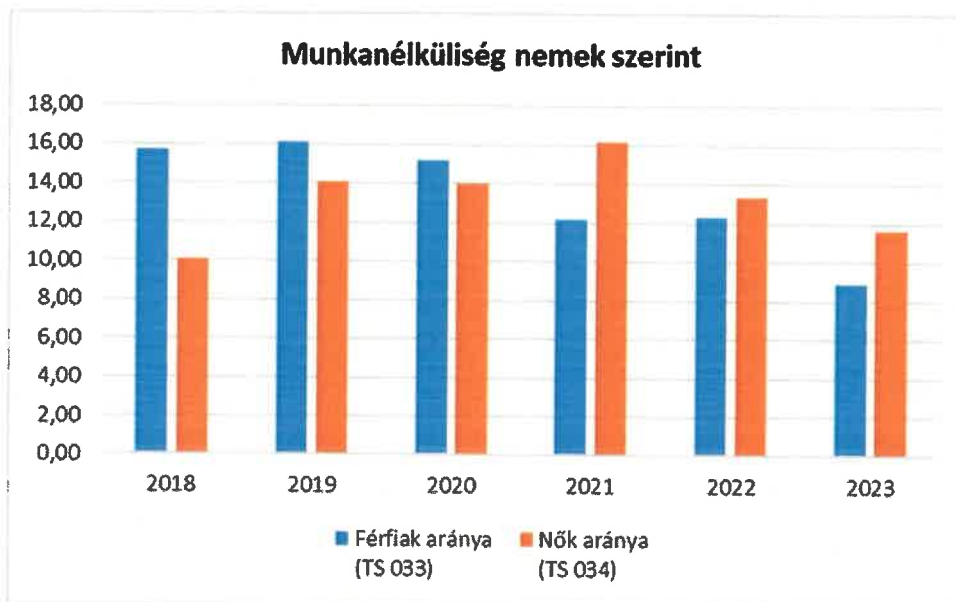
Az országos adatokat tekintve tehát, a foglalkoztatottság növekedése és a munkanélküliség csökkenése jelenik meg. A foglalkoztatás növekedését a központilag meghirdetett Gazdaságvédelmi Akcióterv számos intézkedése szolgálta.

A legfontosabb kormányzati lépések közé tartoztak a különböző bértámogatások, a hitelmoratórium, az ingyenes képzések, a beruházások ösztönzése, az átmeneti és tartós adócsökkentések.

3.2.1. számú táblázat – Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2018	15,72	10,06	12,89%
2019	16,10	14,05	15,08%
2020	15,22	14,04	14,63%
2021	12,16	16,19	14,18%
2022	12,29	13,36	12,83%
2023	8,90	11,64	10,27%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az aktív korú népességben belül nyilvántartott álláskeresők aránya a 2019-es év kivételével csökkenő tendenciát mutat, 2022-ről 2023-ra 2 %-al csökkent a nyilvántartott álláskeresők aránya az aktív korú lakónépességben belül. Az aktív korú lakónépesség 2021-ben 901 fő, és ebből 128 fő volt nyilvántartott álláskereső a 15-64 évesek körében. Megállapítható, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma nem nőtt olyan mértékben, ahogyan az aktív korú lakosság száma csökkent.

A nemek szerinti megoszlást tekintve, a férfiak 2018-2020. években magasabb arányban jelennek meg, mint a női álláskeresők.

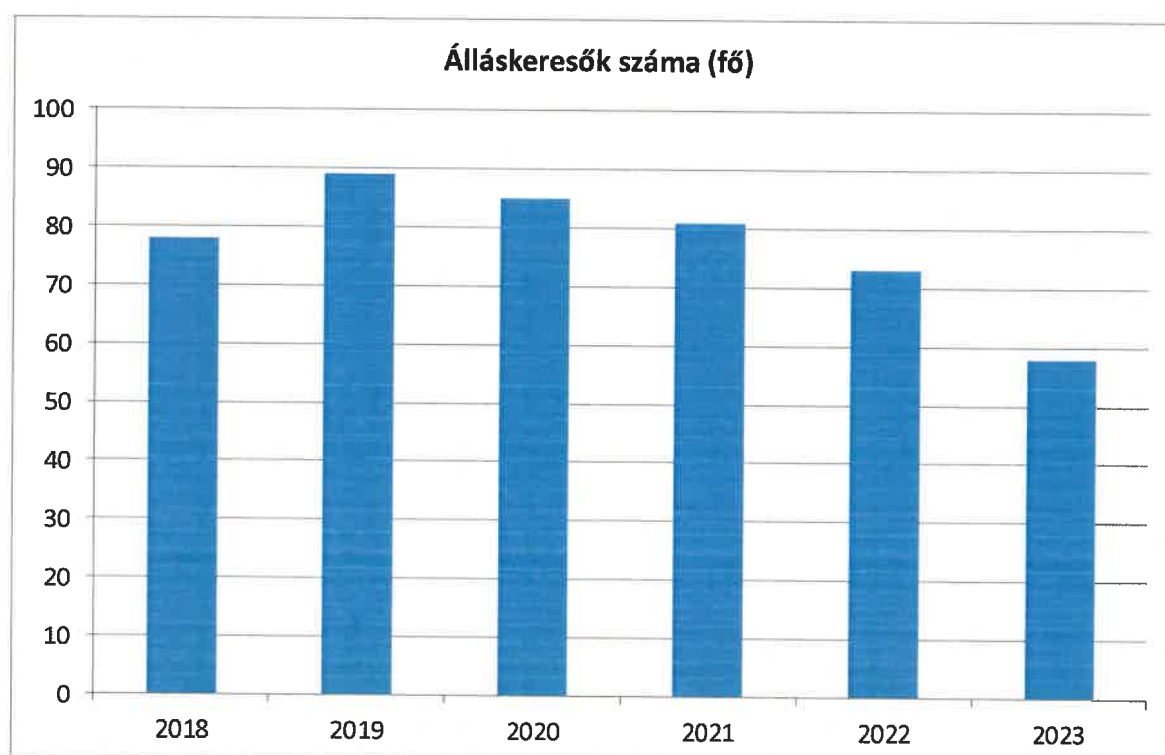
Kiemelkedő a 2019-es év a nyilvántartott álláskeresők vonatkozásában, ugyanis itt mutatkozik a legtöbb regisztrált álláskereső. Ebben az évben az aktív korú lakosság 15,08 %-a regisztrált munkanélküli volt.

A női nyilvántartott álláskeresők aránya 2018-ról 2022-re növekedést, majd csökkenést, a férfi nyilvántartott álláskeresők aránya csökkenést mutat.

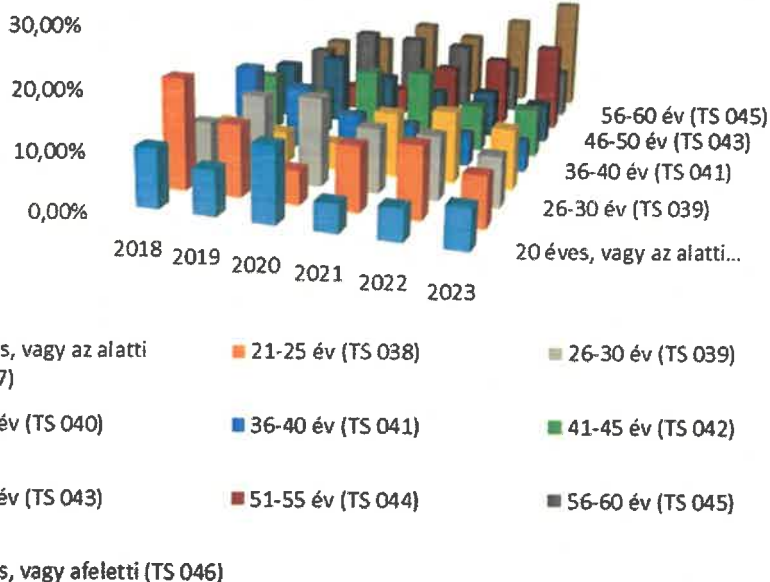
3.2.2. számú táblázat – Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	78	89	85	81	73	58
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	8,00	7,00	11,00	4,00	4,00	4,00
	%	10,26%	7,87%	12,94%	4,94%	5,48%	6,90%
21-25 év (TS 038)	Fő	15,00	11,00	5,00	9,00	9,00	5,00
	%	19,23%	12,36%	5,88%	11,11%	12,33%	8,62%
26-30 év (TS 039)	Fő	7,00	13,00	13,00	9,00	8,00	5,00
	%	8,97%	14,61%	15,29%	11,11%	10,96%	8,62%
31-35 év (TS 040)	Fő	5,00	5,00	4,00	9,00	9,00	6,00
	%	6,41%	5,62%	4,71%	11,11%	12,33%	10,34%
36-40 év (TS 041)	Fő	11,00	10,00	6,00	5,00	4,00	3,00
	%	14,10%	11,24%	7,06%	6,17%	5,48%	5,17%
41-45 év (TS 042)	Fő	8,00	7,00	11,00	11,00	6,00	5,00
	%	10,26%	7,87%	12,94%	13,58%	8,22%	8,62%
46-50 év (TS 043)	Fő	8,00	11,00	8,00	6,00	6,00	4,00
	%	10,26%	12,36%	9,41%	7,41%	8,22%	6,90%
51-55 év (TS 044)	Fő	2,00	4,00	4,00	8,00	9,00	9,00
	%	2,56%	4,49%	4,71%	9,88%	12,33%	15,52%
56-60 év (TS 045)	Fő	7,00	12,00	11,00	10,00	6,00	5,00
	%	8,97%	13,48%	12,94%	12,35%	8,22%	8,62%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	7,00	9,00	12,00	10,00	12,00	12,00
	%	8,97%	10,11%	14,12%	12,35%	16,44%	20,69%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Nyilvántartott álláskereső korcsoportok szerint

A 3.2.2. számú táblázat korcsoportok szerinti bontásban mutatja be a regisztrált munkanélkülieket. A legkevesebb nyilvántartott munkanélküli a 20 év alatti és a 36-40 év közötti és a 46-50 év közötti korcsoportból került ki 2023-ban.

A 20 évnél fiatalabb korcsoport esetében 2018. évről 2023. évre 50 %-os csökkenés következett be.

A 26-30 év közötti korosztályban 2018-ról 2023-re 29 %-os csökkenés következett be, ez 2 fős csökkenést jelent. Országos probléma, hogy az egyetemekre, főiskolákra tovább nem tanuló fiatalok nagyon nehezen találnak munkát. A fiatalabb korosztály, tanulással eltöltött idejének kitolódására vezethető vissza a növekedés, ők később kerülnek ki a munkaerő-piacra.

A 21-25 év közötti korcsoport esetében 67 %-os csökkenés következett be a vizsgált évek viszonylatában.

A 36-40 év közötti korcsoportra 73 %-os csökkenés (8 fő), a 41-45 év közötti korcsoportra a 37 %-os csökkenés jellemző a 2018-2023 év viszonylatában.

Az 51-55 éves regisztrált munkanélküliek száma 2018-ról 2023-ra nagymértékű, 7 fős növekedés következett be.

Az 56-60 éves regisztrált munkanélküliek száma 7 fő. A négy év viszonylatában a korcsoportra a csökkenés volt a jellemző.

A 61 éves és afeletti korcsoportra a nagymértékű növekedés jellemző, 2018-ról 2023-ra 71 %-os növekedés következett be a korcsoporton belül. A vizsgált években, ebben a korcsoportban a legnagyobb a növekedés. A nyugdíj előtt állók munkaerő-piacra való visszalépése – ha előzetesen elveszítette munkahelyét – nagyon nehéz, ez országos probléma.

Az idősebb munkanélküli korosztály egy állás betöltésére vonatkozó jelentkezésnél, többnyire elutasító választ kap.

A 2024. július–szeptemberi időszakban a foglalkoztatottak átlagos létszáma a 15–74 évesek körében lényegében nem változott, 4,7 millió fő volt. Míg a férfi foglalkoztatottak száma 32 ezer fővel 2 millió 491 ezer főre csökkent, addig a nőké 31 ezerrel 2 millió 217 ezer főre nőtt.

A hazai elsődleges munkaerőpiacon dolgozók létszáma kismértékben, 4 millió 545 ezer főre emelkedett. Miközben a külföldön dolgozók létszáma érdemben nem változott (108 ezer fő), a közfoglalkoztatottaké 10 ezerrel, 56 ezer főre csökkent.

A 15–64 évesek körében a foglalkoztatási arány 0,2 százalékponttal 75,3 százalékra bővült. A ráta a férfiak esetében 0,9 százalékponttal, 78,8 százalékra csökkent, a nőknél viszont 1,2 százalékponttal, 71,8 százalékra emelkedett.

A 2024. július–szeptemberi időszakban az inaktívák számának csökkenése mellett a 15–74 éves munkanélküliek száma az előző évhez képest 26 ezer fővel, 225 ezer főre, a munkanélküliségi ráta pedig 0,5 százalékponttal, 4,6 százalékra nőtt. Ezzel augusztus után szeptemberben is emelkedett a munkanélküliek száma.

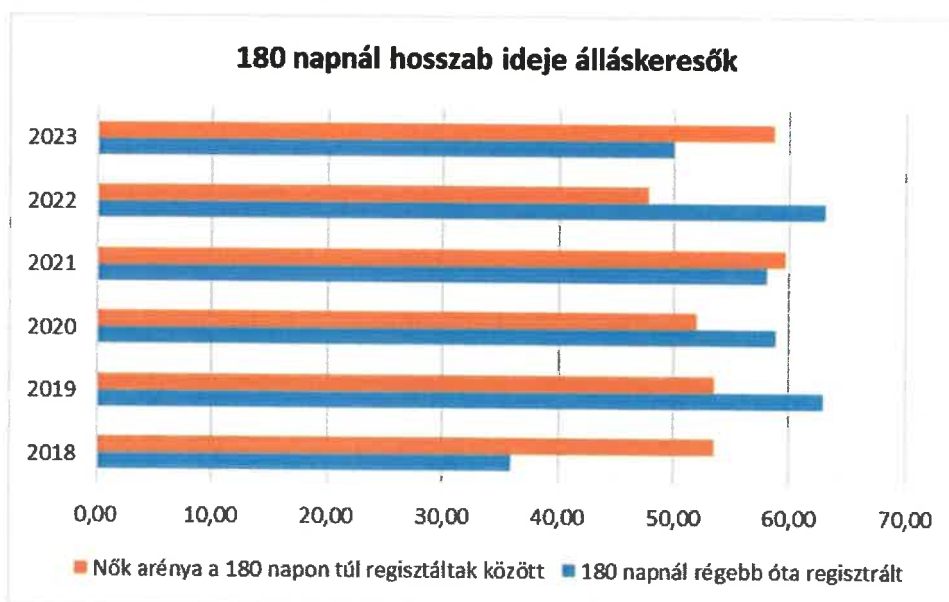
A munkakeresés átlagos időtartama 11,9 hónap volt. Az összes munkanélküli 45 százaléka 3 hónapnál rövidebb ideje keresett állást, ami 3,2 százalékpontos emelkedést jelent a tavalyi év azonos időszakához képest, míg a legalább egy éve munkát keresők a munkanélküliek 34 százalékát tették ki.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adminisztratív adatai szerint a nyilvántartott álláskeresők létszáma 2024. szeptember végén az egy évvel korábbihoz képest 0,2 százalékkal 228 ezer főre nőtt.

3.2.3. számú táblázat – A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	35,90	53,57
2019	62,92	53,57
2020	58,82	52,00
2021	58,02	59,57
2022	63,01	47,83
2023	50,00	58,62

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.2.3. számú táblázat a tartós munkanélküliek számát, arányát mutatja be a regisztrált munkanélküliek vonatkozásában. A munkanélküliség időtartamának két fő jellemző mutatója a 180 napnál nem régebben, és régebben regisztrált munkanélküliek száma.

A vizsgált időszakban a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek aránya – a 2018-as év kivételével – a férfiak esetében minden évben meghaladja az 50 %-ot.

A női tartós munkanélküliek aránya növekvő tendenciát mutat, a vizsgált évek viszonylatában 5 %-os növekedés következett be.

A 180 napnál régebben regisztrált női munkanélküliek aránya az összes nyilvántartott munkanélküliekhez képest a 2022-es év kivételével magasabb, mint a férfiak aránya.

A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya a vizsgált évek viszonylatában közel 14 %-al emelkedett.

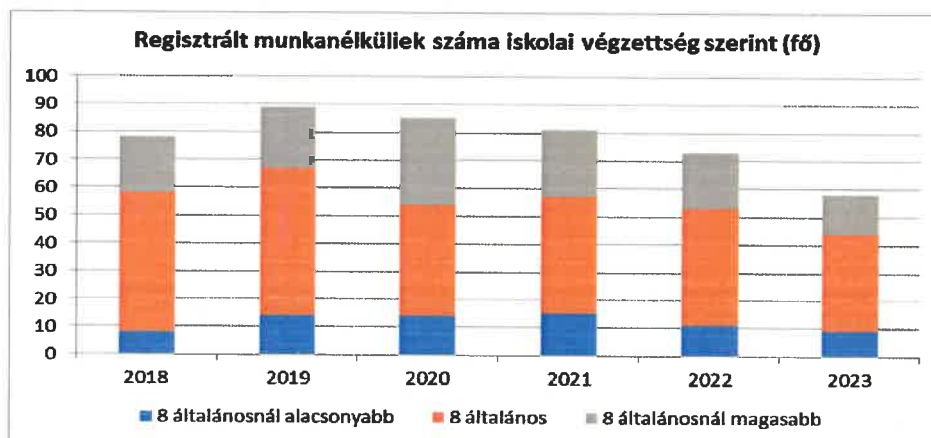
2023. évben a regisztrált munkanélküliek 50 %-a volt 180 napnál régebben regisztrált, azaz tartós munkanélküli.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.4. számú táblázat – Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	78	8	10,26%	50	64,10%	20	25,64%
2019	89	14	15,73%	53	59,55%	22	24,72%
2020	85	14	16,47%	40	47,06%	31	36,47%
2021	81	15	18,52%	42	51,85%	24	29,63%
2022	73	11	15,07%	42	57,53%	20	27,40%
2023	58	9	15,52%	35	60,34%	14	24,14%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 3.2.4. számú táblázat a nyilvántartott álláskeresők körében vizsgálja az iskolai végzettséget.

A nyilvántartott álláskeresők számához viszonyítva, átlagban kb. 15,3 %-os a nyolc általánosnál alacsonyabb végzettségűek aránya. A nyolc általános végzettséggel rendelkezők kb. 56,7 %-os arányban mutatkoznak meg, míg a nyolc általánosnál magasabb végzettségűek 28 % körüli arányt képviselnek.

Tehát a nyolc általános végzettséggel rendelkezők száma a legmagasabb a regisztrált álláskeresők között. Ennek fő oka, hogy ezen személyek nem rendelkeznek semmilyen szakképzettséggel, így nem, vagy csak nagyon nehezen tudnak elhelyezkedni a munkaerő-piacon. Ebből következőleg az ő esetükben a szakképesítés megszerzéséhez kellene segítséget nyújtani.

A nyolc általánost végzett álláskeresők esetében is többnyire a közfoglalkoztatás jelent átmeneti esélyt a munkára. Ugyanakkor az általános iskola elvégzése a képzési lehetőségek és képzésre való hajlandóság szempontjából választóvonalat jelent az aluliskolázott álláskeresők között. A felnőttoktatási programok is hozzájárulnak ahhoz, hogy a jobb munkaerő-piaci esélyekkel rendelkező, szakmával és/vagy érettségivel is rendelkezők legyenek jelen nagyobb arányban az álláskeresők között.

A nyolc általánosnál alacsonyabb végzettségűek esetében a hiányzó osztály, illetve osztályok megszerzése, és valamely hiányszakma elsajátítása lehetne kézenfekvő megoldás.

A településen a vizsgált években nem volt felnőttoktatás a 8 évfolyam megszerzésére irányulóan. A képviselő-testület 2007-ben az általános iskola bezárása mellett döntött. Ennek fő oka a szegregált iskola kialakulásának megakadályozása volt. Ezt megelőzően sem volt Ötvöskönyi községben oktatás a nyolc osztály megszerzésére irányulóan.

A jövőben a végzettség megszerzésére irányuló igény felmérését követően, partnerek bevonásával megszervezésre kerülhetne ezen réteg felzárkóztatása.

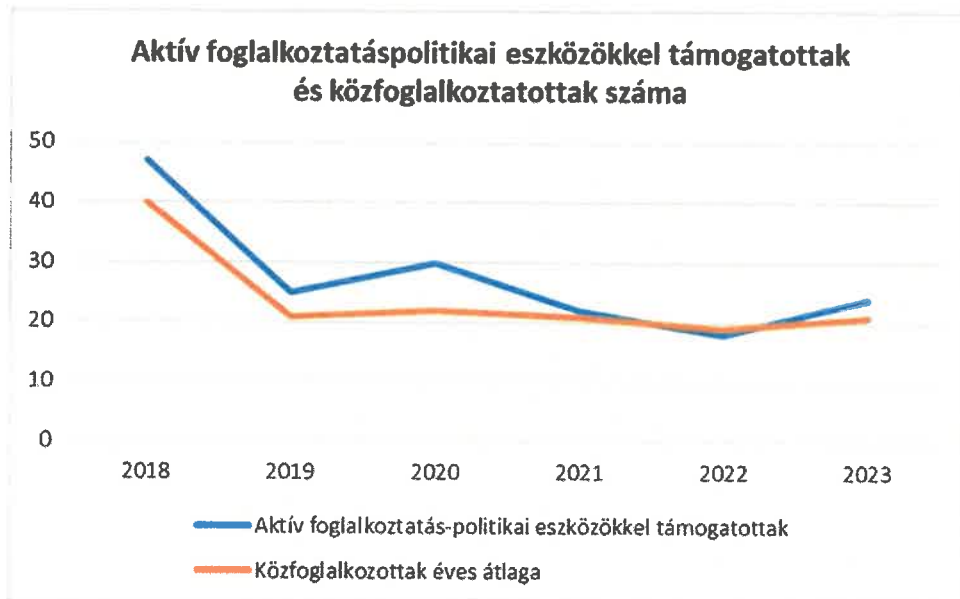
Fontos azonban kiemelni, hogy a hiányzó kettő-, esetleg három osztály megszerzése ne fél év alatt valósuljon meg, mert hat hónap alatt nem lehet a hiányzó ismereteket elsajátítani, az ilyen jellegű oktatás csak a statisztika javítását szolgálná.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei

3.2.5. számú táblázat – Foglalkoztatáspolitikai

Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2018	47	40
2019	25	21
2020	30	22
2021	22	21
2022	18	19
2023	24	21

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök azok az eszközcsoportok, melyek a foglalkoztatás elősegítésére szolgálnak. Az aktív eszközök (átképzés, munkaerő-piaci képzés) fogalmának kialakulása a segélyek munkanélküliség kezelésében játszott szerepének háttérbe szorulásával párhuzamosan ment végbe. Mindazokat a szakpolitikai eszközöket jelentheti, amelyek a munkanélküliek munkaerőpiacra történő gyorsabb visszavezetését szolgálják.

A fogalom a nyolcvanas évek óta erőteljes átalakuláson ment keresztül. A nyolcvanas évek végéig az aktív eszközök alapvetően kétfélék: kínálati és keresleti oldalon ható eszközök. Kínálati oldalon a legfontosabbak a munkavégző képesség erodálódásának megakadályozását (közmunka), javítását (oktatás, képzés), a munkavállalási költségek csökkentését (közlekedési hozzájárulások) szolgáló eszközök. Keresleti oldalról pedig a különféle intézkedések a foglalkoztatási költségek csökkentését célozzák.

A kilencvenes évektől aktív eszközként kezdik értelmezni a munkaközvetítő tevékenységet és az ehhez kapcsolódó szolgáltatásokat, a munkakeresést ösztönző segélyfolyósítási eljárásokat, valamint a tanácsadást és az ellenőrzést-szankcionálást is.

Az elmúlt két évtizedben Magyarországon is számos különböző típusú aktív munkaerő-piaci program működött.

A programok nagy többségét a munkaügyi kirendeltségek működtetik, de a munkaügyi, a gazdasági, és a pénzügyi tárca, ezek intézményei, illetve az uniós fejlesztési intézmények is indítottak esetenként jelentős súlyú programokat. Az országosan bevezetett eszközök mellett az elmúlt húsz évben számos kisebb léptékű kísérleti program is indult, amelyek többsége sosem került be a hagyományos eszköztárba, de pályázati forrásokból mégis hosszú ideig működött.

Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök: munkaerőpiaci szolgáltatások, képzések elősegítése, foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatások, az álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő támogatás, munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatása, munkaerő-piaci programok támogatása és egyes általánostól eltérő foglalkoztatási formák támogatása.

A táblázatból látható, hogy az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak száma a vizsgált években 49 %-al csökkent, mely 23 fős csökkenést jelent. A közfoglalkoztatottak éves átlagos száma is nagymértékű csökkenést mutat a vizsgált években. A táblázat adatai azt az országos tendenciát mutatják, hogy a foglalkoztatás növekszik, tehát egyre kevesebb személy van a munkaügyi kirendeltségek látókörében. Települési szinten is jellemző, hogy a közfoglalkoztatottak száma azért is csökken, mivel egyre több személy tud más munkahelyen elhelyezkedni. Ez azért nagyon fontos, mivel a közfoglalkoztatotti munkabér kb. negyede a más munkahelyeken érvényes fizetéseknek.

A közfoglalkoztatás célja, hogy az álláskeresők segély helyett munkát kapjanak. A közmunkások aktív, társadalmilag hasznos életet élnek, örömmel vesznek részt a rendszerben.

A közfoglalkoztatási programok kibővültek, a hagyományos közfoglalkoztatás mellett tovább folytatódott a START-munka program, és országos közfoglalkoztatási programok.

A 2011. évi CVI. törvény 2011. szeptemberében lépett hatályba, mely szerint az új típusú közfoglalkoztatás legfőbb célja, hogy minél több munkára képes és munkára kész, aktív korú, szociálisan rászoruló ember számára biztosítson átmeneti munkalehetőséget. Az új rendszer előnye, hogy a korábbihoz képest jóval nagyobb számban vonhatók be a segélyezettettek. Azonban, ha a másik oldalát nézzük, megállapítható, hogy a rövid foglalkoztatási időtartam miatt jelentősen romlik a dolgozók motiváltsága.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalászási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok

Közlekedés

Ötvöskónyi a 68-as főút mentén található, 8 km-re Nagyatádtól és 41 km-re a megyeszékhelytől, Kaposvártól. A Dombóvár-Gyékényes vasútvonalnak Ötvöskónyiban önálló vasútállomása van, de az autóbusz közlekedés is kiválóan mondható.

A munkavállalók közül sokan járnak Nagyatádra dolgozni, ez a Kapos Volán Zrt. autóbuszaival is könnyedén megtehető, mivel a buszok indulási ideje, illetve menetideje igazodik a munkakezdéshez és befejezéshez. Ugyanez elmondható a Nagyatádon tanuló diákokra is.

A Nagyatádon oktatásban részt vevő általános iskolás gyermekek szállítását iskolabusz biztosítja.

Potenciális munkalehetőségek és lehetséges vállalászási területek

Ötvöskónyiban a legfőbb foglalkoztató az önkormányzat. Munkalehetőség hiányában a dolgozók Nagyatádon, Kaposváron, illetve Segesden a Ferrokov Kft.-nél vállalnak munkát.

A településen korábban a fő megélhetési forrás a mezőgazdaság volt. Mára a földterületek jelentős része magánkézen van, így a foglalkoztatás ezen a területen is jelentősen beszűkült.

A fiatalok többsége az egyetem, főiskola elvégzését követően már nem tér vissza a községbe, ennek fő oka a munkalehetőségek hiánya. Ez a jelenség a környező településekre is jellemző.

Az állami szektor szerepét a helyi munkaerő foglalkoztatásában az alapján tudjuk lemérni, ha megvizsgáljuk, hogy az egyes intézményekben hány fő közalkalmazott és köztisztviselő dolgozik. Az óvodában 6 fő, a bölcsődében 4 fő, az önkormányzatnál pedig 3 fő közalkalmazott áll foglalkoztatásban.

A községben a képzettséggel nem rendelkező munkanélküli személyek esetében az önellátás lehet megoldás.

Minden házhoz tartozik kisebb-nagyobb terület, mely alkalmas lehet növénytermesztésre és állattartásra. Az önkormányzatnak persze szerepet kellene vállalnia az induláshoz szükséges eszközök, vetőmagok, állatok beszerzésében. Az önellátásra való ösztönzés egyik megnyilvánulási formája volt, hogy a községben vetőburgonyát kaptak a legrászorulóbb családok. Az önellátás kiutat jelenthet a mélyszegénységben élő személyek elszigeteltségéből, kirekesztettségéből.

Összességében elmondható, hogy a helyi munkalehetőségek korlátozottak, csak szezonális munkavégzésre van lehetőség Tulok Zsolt őstermelőnél és a Szabadker Kft.-nél. A lakosság aktív részének jelentős hányada Nagyatádra jár dolgozni. E tekintetben az egészségügyet, a Büttner & Co Kft.-t, az Industrie Elektrik Kft.-t, valamint a D-Back Kft.-t kell kiemelnünk, mint nagyatádi székhelyű foglalkoztatókat. A munkáltatók között a segesdi székhelyű Ferrokov Kft.-t is ki kell emelni, mivel Ötvöskónyiból is jó páran járnak oda dolgozni.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok nem találhatók a településen. Azonban az Ötvöskónyi vonzáskörzetében lévő Nagyatádon már lehet ilyen jellegű programokban részt venni. Itt említhető meg az Ady Endre Gimnázium és a Büttner & Co Kft. közötti együttműködési megállapodás.

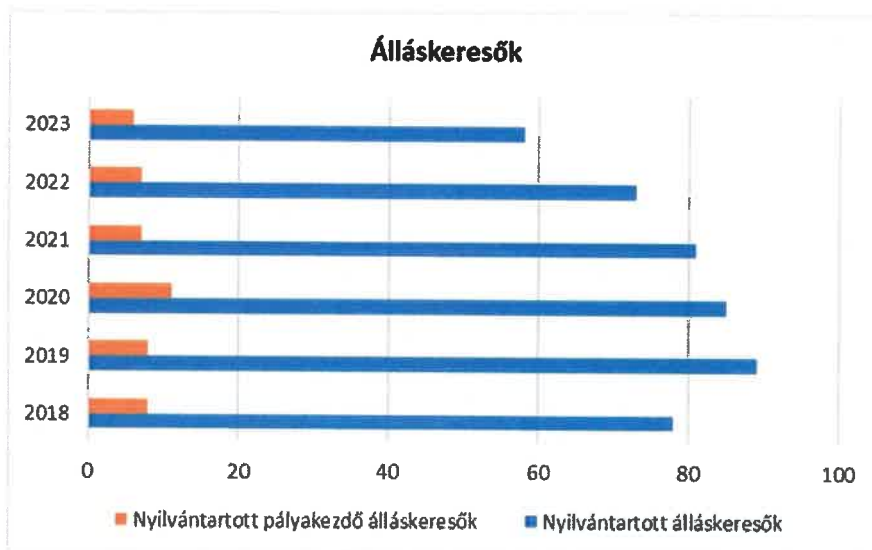
A képzettség szintje nagymértékben függ az oktatási rendszer milyenségétől. Fontos, hogy az oktatási intézmények figyelembe vegyék az éppen aktuális hiányszakmákat és igyekezzenek ilyen jellegű képzés megszerzését biztosítani a tanulóknak.

Megfelelő képzés birtokában sem egyszerű elhelyezkedni a munkaerő-piacon, itt azonban előtérbe kerül a munkaügyi hivatalokban való regisztráció, amely az egyes vállalkozások, cégek számára is munkaerő szerzési lehetőséget biztosít.

3.2.6. számú táblázat – Pályakezdő álláskeresők száma

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2018	78	8
2019	89	8
2020	85	11
2021	81	7
2022	73	7
2023	58	6

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma 2018-2023 közötti időszakban 8 főről 6 főre csökkent, a nyilvántartott álláskeresők száma a vizsgált években szintén csökkent 20 fővel.

Európában a demográfiai problémák még inkább ráirányítják a figyelmet a bajra, a fiatalok munkanélkülisége ugyanis elvándorláshoz, a gyermekvállalás halasztásához, illetve szociális feszültségekhez vezet.

Az Európai Unió a következő hét éves költségvetési ciklusban 6 milliárd eurót biztosít az Ifjúsági Garancia Programra, amely azt hivatott elérni, hogy a 25 év alatti fiatalok ne legyenek négy hónapnál tovább munkanélküliek.

Magyarországon az erre irányuló program az Első Munkahely Garancia Program, amelynek keretében bérköltség támogatás nyújtható, amennyiben egy munkáltató 25 év alatti pályakezdő álláskeresőt vesz fel. Ezen kívül a Munkahelyvédelmi Akció keretében nyújtott kedvezmények is segítették a fiatalok elhelyezkedését. Az ötvöskónyi álláskeresőket a Nagyatádi Járási Hivatal Munkaügyi Kirendeltsége fogadja. A pályakezdők esetében fontos a regisztrálás, mivel a kirendeltség képzési lehetőségeket is biztosít.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok

A felnőttek munkaerő-piaci integrációját segítő szervezetek közül a nagyatádi székhelyű munkaügyi központot, valamint a kaposvári székhelyű Somogyi Munkanélküliekért Alapítványt kell kiemelni. Mindkét szervezet segítséget és információt nyújt az esetleges munkalehetőségekről, képzésekről.

A településen lévő felnőttképző programokban a közfoglalkoztatási programokat kell kiemelni, de itt visszautalunk a már korábban is megemlített felnőttképzésre, amely a nyolc általános iskolai osztály megszerzésére irányul.

Ez azért jelentős, mert a nyolc osztály megléte nélkül az adott személy semmilyen szakmát nem tud elsajátítani, amelynek hiánya csökkenti a munkaerő-piacra való belépést. Erre vonatkozólag intézkedési terv fogalmazódhatna meg.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Ötvöskónyiban működik az Ötvöskónyi Község Roma Nemzetiségi Önkormányzat, amely a települési önkormányzattal együttműködve, részt vesz a közfoglalkoztatási programok megszervezésében, lebonyolításában. Ennek keretében közreműködik a foglalkoztatottak kiválasztásában, a munkafolyamatok végrehajtásában.

Ötvöskónyiban a roma lakosság jelentős része kizárólag segélyből él, és az egyetlen lehetőség számukra a közfoglalkoztatásban való részvétel. Az önkormányzat – pozitív szempontból – mindig figyelembe veszi a dolgozók kiválasztásánál a családi és jövedelmi viszonyokat. Az önkormányzat saját fenntartású intézményeiben a mélyszegénységben élők és romák foglalkoztatására vonatkozóan nem áll rendelkezésünkre adat.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Ötvöskónyi Község Önkormányzata minden esetben elítéli a hátrányos megkülönböztetés minden nemű megnyilvánulási formáját. A helyi adatgyűjtés során nem merült fel hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén. Az önkormányzat nem alkalmaz diszkriminatív eljárást, minden esetben eleget tesz a jogszabályban meghatározott kötelezettségének.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei

Magyarország kormánya által 2015 végén – az internetről és a digitális fejlesztésekről szóló nemzeti konzultáció, az InternetKon eredményei alapján – elindított, a digitális ökoszisztéma egészét érintő Digitális Jólét Program (DJP) célja, hogy Magyarország minden polgára és vállalkozása a digitalizáció nyertesei közé kerülhessen.

Magyarországon a digitalizáció folyamata az utóbbi időben láthatóan felgyorsult, ehhez a Digitális Jólét Program keretében hozott intézkedések is hozzájárultak. Elkészültek a következő évek digitális fejlesztési irányait meghatározó stratégiák: Magyarország Digitális Oktatási Stratégiája (DOS), Magyarország Digitális Exportfejlesztési Stratégiája (DES), Magyarország Digitális Startup Stratégiája (DSS), Magyarország Digitális Gyermekevédelmi Stratégiája (DGYS) és több fontos, európai viszonylatban is meghatározó döntést hoztunk a digitális ökoszisztéma valamennyi szereplőjével közösen. Ilyen például az internetezés áfájának két lépésben, 27-ről 18, majd 5 százalékra csökkentése, amivel Magyarországon lett a legalacsonyabb az internetezés adója az Európai Unióban.

A digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei biztosítottak a településen. A volt általános iskola épületében, mely jelenleg Szolgáltató Házként üzemel, valamint a könyvtárban számítógépek állnak rendelkezésre a lakosság számára.

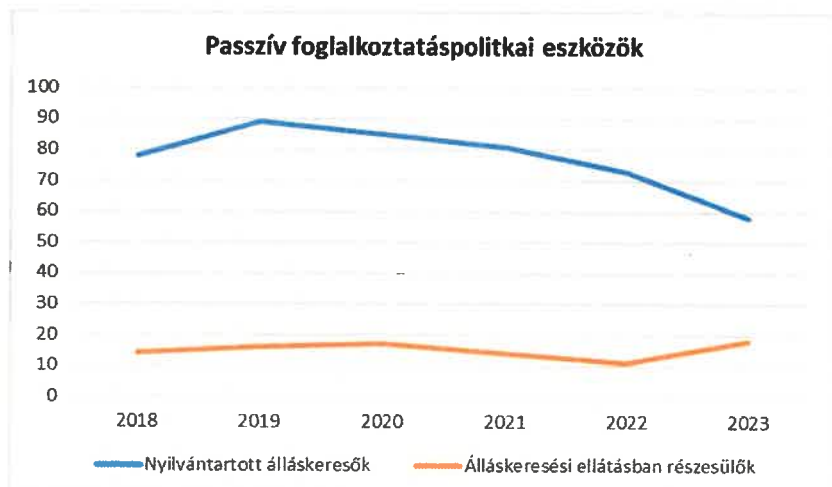
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások részletes szabályait, az igénybevétel és jogosultság feltételeit az 1993. évi III. törvény, valamint Ötvöskőnyi Község Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális ellátásokról szóló 4/2021. (I. 22.) önkormányzati rendelete rögzíti.

3.3.1. számú táblázat – Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök – Álláskeresők ellátásai I.

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	78	13,43%	14	17,95%
2019	89	16,09%	16	17,98%
2020	85	15,86%	17	20,00%
2021	81	15,37%	14	17,28%
2022	73	14,34%	11	15,07%
2023	58	11,55%	18	31,03%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Álláskeresési ellátásban csak álláskereső részesülhet. Az álláskereső a munkaviszonyba töltött időtartam, az egyéni, illetőleg társas vállalkozó a vállalkozói tevékenysége alatti járulékfizetési kötelezettségével szerezhet jogosultságot az álláskeresési járadékra.

Álláskereső az a személy, aki a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, és oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, és öregségi nyugdíjra nem jogosult, valamint megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban nem részesül, és az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő és a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony munkaviszony kivételével munkaviszonyban nem áll és egyéb kereső tevékenységet sem folytat, és elhelyezkedése érdekében az illetékes járási hivattal együttműködik, és akit az illetékes járási hivatal álláskeresőként nyilvántart. Az ügyfélnek a fent felsorolt összes feltételnek egyidejűleg kell megfelelnie. Ha az összes feltétel közül bármelyik nem teljesül, az ügyfél nem minősül álláskeresőnek.

Álláskeresési járadék illeti meg azt, aki

- álláskereső
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az illetékes állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani,
- az álláskereső az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább háromszázhatvan nap jogosultsági idővel rendelkezzen. Jogosultsági időt munkaviszonnyal, illetve egyéni, illetőleg társas vállalkozói tevékenység folytatásával lehet szerezni, feltéve ez utóbbi esetben, hogy az álláskereső vállalkozói tevékenysége alatt járulékfizetési kötelezettségének eleget tett.

Az álláskeresési ellátás fajtái: álláskeresési járadék, nyugdíj előtti álláskeresési segély és költségterítés.

Az ellátás megállapításának feltételei: álláskereső, munkát akar keresni, megelőző 3 éven belül 360 nap jogosultsági idővel rendelkezzen, amely lehet munkaviszony, vagy egyéni, vagy társas vállalkozói tevékenység feltéve ha járulékfizetési kötelezettségének eleget tett. Az álláskeresési járadék folyósításának időtartamát annak az időtartamnak az alapulvételével kell megállapítani, amely alatt az álláskereső az álláskeresővé válást megelőző három év alatt munkaviszonyban, közfoglalkoztatási jogviszonyban állt, vagy egyéni, illetőleg társas vállalkozói tevékenységet folytatott, feltéve ez utóbbi esetben, hogy vállalkozói tevékenysége alatt járulékfizetési kötelezettségének eleget tett. A jogosultsági idő tartamába nem számítható be az az időtartam, amely alatt az álláskereső álláskeresési járadékban vagy vállalkozói járadékban részesült.

Az álláskeresési járadék összegét a kérelem benyújtását megelőző négy naptári negyedévben az érintett jogviszonyokban elért – a vállalkozói jogviszony esetén a megfizetett – munkaerő-piaci járulékalapja havi átlagos összegének alapulvételével kell kiszámítani.

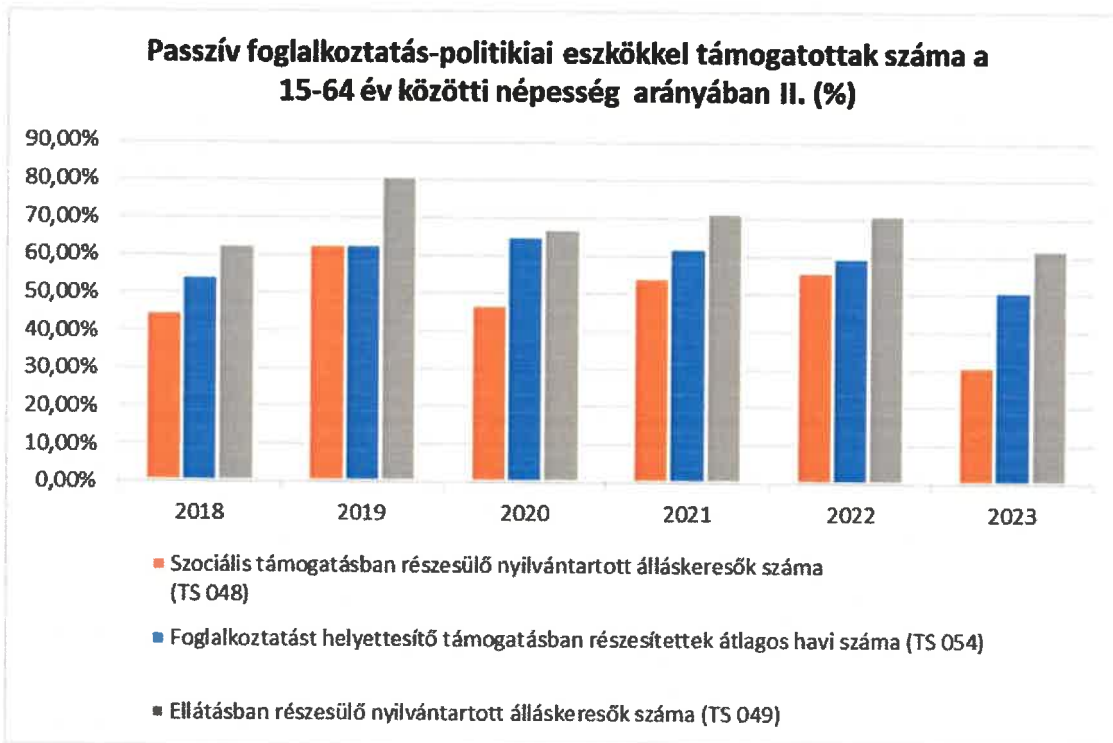
Ha az álláskereső a bejelentés előtti három évben folyamatosan, 8 órás munkaviszonyban volt vagy megszakítás nélkül vállalkozói tevékenységet folytatott, akkor 90 napig, 3 hónapig jogosult álláskeresői járadékra.

A táblázatból látható, hogy az álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma 2018-ról 2023-ra 4 fővel növekedett, 2023-ban a nyilvántartott álláskeresők 31,03 %-a részesült álláskeresői ellátásban.

3.3.2. számú táblázat – Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök – Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	35	44,87%	42	54,21%	49	62,82%
2019	56	62,92%	56	62,76%	72	80,90%
2020	40	47,06%	55	65,00%	57	67,06%
2021	44	54,32%	50	62,02%	58	71,60%
2022	41	56,16%	44	59,75%	52	71,23%
2023	18	31,03%	30	51,07%	36	62,07%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

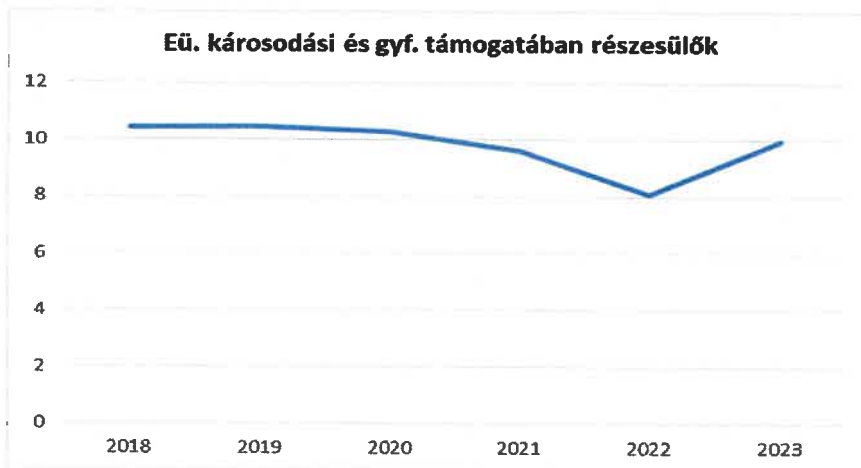
Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Az aktív korúak ellátására való jogosultságot a járási hivatal állapítja meg. Az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, kivéve azokat a speciális eseteket, amikor az ellátás formája egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás összege 22.800 Ft/hó.

A táblázatból egyértelműen kiolvasható, hogy a munkanélküliek magas arányban részesülnek szociális támogatásban. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesült nyilvántartott álláskeresők aránya 2018-ról 2023-ra 12 fővel csökkent. Megállapítható, hogy a nyilvántartott álláskeresők magas aránya részesül valamilyen ellátásban. Ez a tény arra utal, hogy a nyilvántartott álláskeresők többsége nem kíván elhelyezkedni a munkaerő-piacon, számukra megfelel az önkormányzat által biztosított közfoglalkoztatási program.

3.3.3. számú táblázat – Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2018	10
2019	10
2020	10
2021	10
2022	8
2023	10

Forrás: TeIR, KSH

Az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, kivéve azokat a speciális eseteket, amikor az ellátás formája egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás.

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki

- a) egészségkárosodottnak minősül,

b) 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani.

Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás havi összege a család jövedelmétől függően változó, legmagasabb összege 2024. januárjától 79.840 Ft.

A táblázatból kiolvasható, hogy Ötvöskónyiban nagyon alacsony az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult személy.

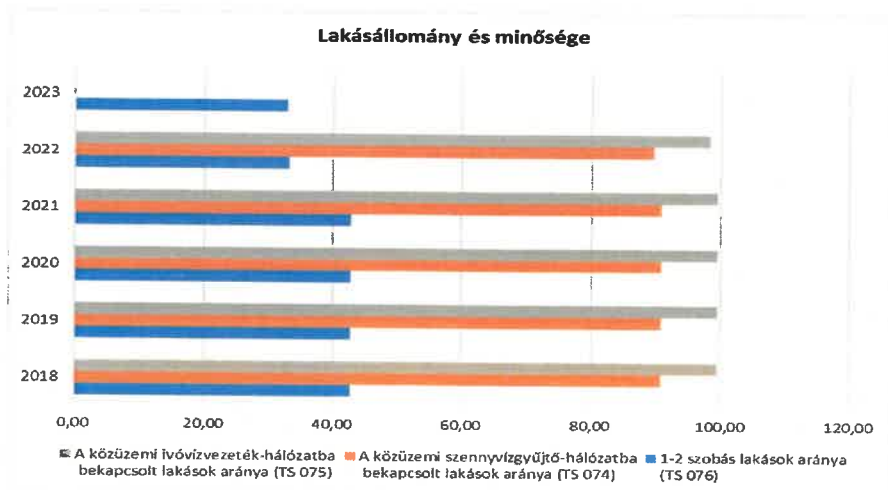
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat – Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2018	297	0	0,00	42,76	90,91	99,66
2019	297	0	0,00	42,76	90,91	99,66
2020	297	0	0,00	42,76	90,91	99,66
2021	297	2	0,00	42,76	90,91	99,66
2022	299	0	0,00	33,22	89,70	98,34
2023	300	1	3,32	32,89	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Ötvöskőnyi község összes lakásállománya 2018-ról 2023-ra 3 darabbal csökkent, 2023-ban 300 db a lakások száma. Az EFOP-2.4.1-16-2017-00099 azonosító számú, „Összefogás a romákért, telep program Ötvöskönyiban” elnevezésű projekt keretében 2 új lakóház épült a településen, ezek átadására 2020. december hónapban került sor. Az új építésű lakóházakba a szegregált településrészen élő családok költözhetnek be, bérleti szerződés alapján. Mindkét lakóház összkomfortosnak tekinthető.

Súlyos és megoldásra váró probléma a községben, hogy az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma, az összes lakás kb. 15 %-át teszik ki. Erre vonatkozólag az önkormányzat intézkedési programot ír elő, melynek megvalósítása a jövőbeni problémák elkerülése érdekében nem várathat magára. A lakáskörülmények javítása érdekében a közfoglalkoztatottak közül egy 4-5 fős csoport kialakítása szükséges.

Amennyiben szakember (ács, kőműves) is van a közmunkások között, az ő irányításával, ha pedig nincsen, az önkormányzat által biztosított külső szakértő irányításával történne a lakások felújítása (életveszélyes állapot megszüntetése), illetve elégséges lakhatást biztosító lakás kialakítása. Fontos kiemelni, hogy a lakásban élő munkaképes korú személyek részt vennének a munkák elvégzésében.

Az önkormányzat segítséget nyújtana a szükséges eszközök és anyagok megvásárlásában, az ott élők, pedig mint egy látszólagos együttműködési megállapodásban, vállalnák az állag megőrzését és fenntartását. Többnyire több gyermekes roma családok lakása minősül elégtelennek. Az elmúlt években két-három alkalommal is az elégtelen lakhatási körülmények is szerepet játszottak abban, hogy az ott élő kiskorú gyermekeket ideiglenes hatállyal el kellett helyezni. A házak állagának leromlása, a község arculatának negatív tényezőjeként jelenik meg. Ebből következőleg pedig felmerül a kérdés: „Hogyan lehetne vonzó egy ilyen település?”

a) bérlakás-állomány

3.4.2. számú táblázat – Bérlakás és szociális lakás állomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2018	297	45	0	0	0	0	0

2019	297	45	0	0	0	0	0
2020	297	45	0	0	0	0	0
2021	297	45	0	0	0	0	0
2022	299	45	0	0	7	0	0
2023	300	45	0	0	7	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Ötvöskönyiban bérlakás nem található, de szociális bérlakás 7 db van.

b) szociális lakhatás

Az önkormányzat az EFOP-2.4.1-16-2017-00099 azonosító számú, „Összefogás a romákért, telep program Ötvöskönyiban” elnevezésű projekt keretében 2 új lakóházat épített és 5 lakóházat újított fel, tehát összesen 7 db szociális bérlakása van jelenleg az önkormányzatnak.

Mindegyik lakásban a projektben részt vevő, korábban a szegregált településrészen élő családok laknak, bérleti szerződés alapján.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A községben nem található egyéb lakás célra használt, nem lakás célú ingatlan.

d) lakhatást segítő támogatások

Az önkormányzat 2015. február 28. napjáig a jogszabályi feltételeknek megfelelő, normatív lakásfenntartási támogatást nyújtott az arra jogosult és rászoruló személyeknek.

A szociális törvény változása következtében 2015. március 1. napjától az önkormányzat, a szociális ellátásokról szóló rendeletének megfelelően települési lakhatási támogatás igénylését tette lehetővé.

A normatív lakásfenntartási támogatás megszüntetésének indoka volt, hogy a rezsicsökkentés következtében csökkent a háztartások kiadása. Ugyanakkor, ezzel az indokkal nem vették figyelembe a vidéken élő háztartások tényleges helyzetét. Vidéken, a társadalom azon rétegének, akik lakásfenntartási támogatásban részesültek, szinte nincs olyan kiadása, amely a rezsicsökkentés révén csökkent volna. Nekik továbbra is szükségük van a pár ezer forint összegű havi bevételre.

3.4.3. számú táblázat – Lakhatást segítő támogatások

Év	Települési lakhatási támogatásban részesítettek száma (pénzbeli) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2018	105	6
2019	110	405
2020	112	123
2021	109	136
2022	98	205
2023	82	95

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázat adatai jól mutatják, hogy 2018-ról 2023-ra csökkent a települési lakhatási támogatásban részesülők száma. A háztartások kb. 27-30 %-ának szüksége van az önkormányzati támogatásra. Minden támogatási, segélyezési forma esetében a jogosultak számának változása, jól tükrözi a helyi társadalmi, jövedelmi viszonyokat.

Fontos beszélnünk a szociálpolitikai támogatásról (szocpol), illetve lakásépítési támogatásról, mint mára már megváltozott, megszigorított feltételekkel igénybe vehető ellátásról. A megszüntetésre került korábbi rendszer, számos visszaélési lehetőségre adott alapot.

Vegyünk egy példát erre vonatkozólag: Volt mindig egy vállalkozó, aki szervezte az egészet. Megkaptak valami olcsó telket, beszervezett egy nagyobb családot, és indult is az „üzlet”.

A telekre villámgyorsan felépült kisméretű téglából a ház, megkapták a sokmilliós szocpolt, amit (jó esetben) elfeleztek. A következő héten már csak egy üres betonplacc árválkodott a ház helyén, a család és a vállalkozó is felszívódott.

Az önkormányzat szociális ellátásokról szóló rendelete 2015. március 1. napjával lépett hatályba.

A képviselő-testület igyekezett a valós társadalmi viszonyokat figyelembe vett rendeletet alkotni, amikor is a korábbi törvényi jogosultsági feltételeket figyelembe véve biztosította továbbra is a lakásfenntartási támogatást, települési lakhatási támogatás formájában.

e) eladósodottság

Ötvöskónyi Község Önkormányzatának nincs adósságkezelési szolgáltatás nyújtására vonatkozó szabályzata. A lakhatással összefüggő eladósodottság esetén az önkormányzat – a feltételek fennállása esetén – szociális kölcsön nyújtásával tud esetlegesen segítséget nyújtania személyeknek, családoknak. A községben sokan nem tudták fizetni a villanyáramot, így az kikötésre került. Ezen családok esetében a feltöltő kártyás használatot szorgalmazta az önkormányzat is. Az ügyek intézésében, mind a családsegítő szolgálat, mind pedig az önkormányzat a lakosság szolgálatában áll.

f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Az Ötvöskónyihoz tartozó külterületi települések – Töröktanya, Petenye, Szarkástó, Szentkereszt – az évek során lakatlanná váltak.

Nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások a zártkertben találhatóak. Van egy-két család, akik életvitelszerűen élnek itt. A zártkertek villamos árammal ellátottak, a vízellátás pedig fűrt kutakkal megoldott. Az itt élő emberek közszolgáltatásokhoz való hozzáférése biztosított a község belterületén.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Az MTA Gyerekszegénység Elleni Programiroda 2011-ben végzett kutatása szerint a hazai népesség mintegy három százaléka, megközelítőleg 300 ezer ember él szegregált lakókörnyezetben. A felmérés szerint a telepek közel 60 százaléka a községekben, 38 %-a városban és 2 %-a Budapesten található. A telepek kétharmada a települések szélén, további 14 %-a külterületen helyezkedik el, 20 %-a pedig szerves része az adott településnek.

A munka, a jövedelem hiánya jelentősen meghatározza az életminőséget, a szociális helyzetet. A jövedelem csökkenésével együtt jár, hogy az alapvető szükségletek kielégítése az elsődleges, és a lakások belső, külső állapotának a szinten tartására sokkal kevesebb fordítható. A megfelelő jövedelemforrás hiánya, a befolyó jövedelmek felhasználása, valamint a többségi és a roma lakosság közötti, valamint a roma lakosság egyes csoportjai közötti lényeges szocio-kulturális eltérések, szokások is konfliktushelyzeteket, elhatárolódásokat okozhatnak.

Az életminőség, az életforma megnyilvánulása a környezeti kultúrában, a társas kapcsolatokban, közösségi szemléletben, hozzájárul a szegregálódáshoz, amennyiben jelentős eltérés van a szegregátum és környezete között.

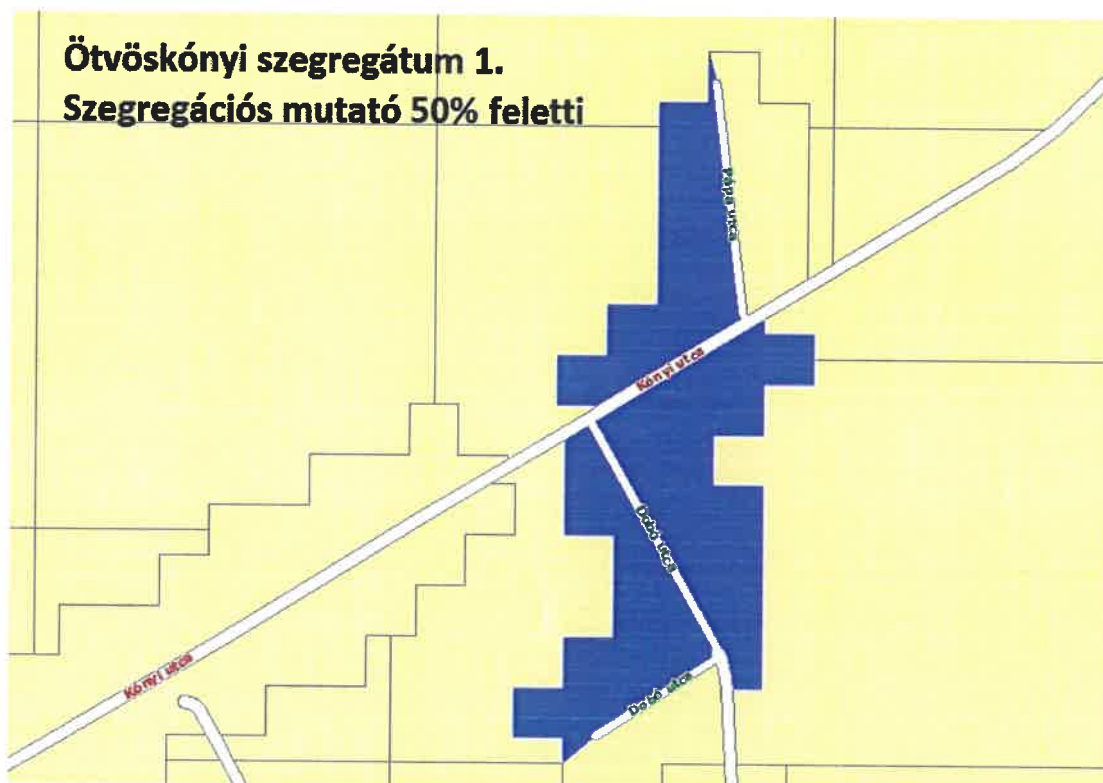
a) a telep, /szegregátum mint lakókönyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői)

A 2011-es népszámlálás adatai alapján a KSH elvégezte Ötvöskónyi településen található szegregátumok lehatárolását. A lehatárolás a 314/2012 (XI.8.) Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján történt.

Azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (15–59 év) eléri, illetve meghaladja az 50%-ot. Ötvöskónyi településen az egyik áttekintő kartogramon a szegregációs mutató 50%, illetve afeletti értéket vesz fel.

Azok a területek, ahol a szegregációs mutató 40% feletti, de nem éri el az 50%-ot, szegregáció szempontjából veszélyeztetett területnek számítanak.

A települési kartogram, jelzi, hogy mely terület tesz eleget a szegregátum kritériumainak, vagyis ahol a szegregációs mutató 50%, illetve a fölötti értéket vesz fel. A térkép a település belterületén található szegregátumot jeleníti meg a 2011-es adatok alapján.

Ötvöskónyi-Szegregátumok adatai

A szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen 50 % feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt. (Forrás: 2011. évi népszámlálás)

A szegregált terület kialakulásához több tényező is hozzájárult, melyből néhány jelentősebb az alábbiakban felsorolásra kerül:

- alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők nagyobb aránya,
- munkalehetőség hiánya,
- eltérő jövedelmi viszonyok,
- lakásállomány leromlott, nem karbantartott állapota, alacsony komfortfokozata,
- különböző társadalmi rétegek, etnikai csoportok lakóhelyének elkülönülése,
- a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya magas.

A szegregátum a következő utcákat érintette: Dobó utca, Pápa utca és Kónyi utca. A szegregált településrész minden adat alapján szociálisan hátrányos helyzetű, telepszerű terület, melyet szinte kizárólag romák laknak. A szegregátumhoz tartozó utcák Ötvöskónyi belterületén találhatóak, gyalog, járművel egyaránt megközelíthetők, a település centrumától 2-3 km távolságban helyezkednek el.

Mindhárom utca közművesített, a víz és a villany be van vezetve, de az elszegényedés következtében több házból már lekötötték az áramot, illetve a vízhasználatot is szűkítették. A legtöbb család az áramellátás feltöltőkártyás megoldását alkalmazza.

A lakások állapotát vizsgálva megállapítható, hogy a tisztántartottság és a rendezettség jellemzi a házakat, a zsúfoltság azonban egy-egy lakás esetében problémát jelent.

Alapvetően két módon lehetne biztosítani a lakhatási problémák enyhítését. Az egyik lehetőség a szegregált területen lévő rossz minőségű lakásállomány felszámolása és az ott élő lakosság integrált környezetben való elhelyezése.

A probléma megoldására törekedett az EFOP-2.4.1-16-2017-00099 azonosítószámú, „Összefogás a romákért, telep program Ötvöskónyiban ERFA” elnevezésű pályázat, mely 2018. november 1. napján kezdődött és 2021. augusztus 30. napjáig tartott. A pályázat megvalósítása során öt darab lakóház került felújításra, és kettő darab új lakóház épült. A felújított és az új lakóházakba a szegregált településrészről költözhetnek be családok. A beköltözés feltétele az EFOP-1.6.2-16-2017-00104 azonosítószámú pályázatban való aktív részvétel volt.

A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés teljes mértékben biztosított a szegregált lakókörnyezetben élő emberek számára, mivel mindhárom utca Ötvöskónyi belterületén helyezkedik el. A község szociális- és egészségügyi ellátó rendszere minden összehasonlításban is jónak értékelhető. A szegregátum területén élők rendszeresen igénybe is veszik a szociális segélyezést, és egyéb, a szociális ellátó rendszerhez tartozó szolgáltatásokat. Az egészségügyi ellátó rendszer tekintetében a felnőtt háziorvosi, a házi gyermekorvosi, valamint a védőnői szolgáltatás Ötvöskónyi községben, a fogorvosi szolgáltatás pedig Segesd községben érhető el. A szegregátum területén élő roma lakosság rendszeresen és problémamentesen igénybe is viszi az egészségügyi ellátó rendszert.

A HEP készítése során a 2011-es adatok alapján kimutatott szegregátum került felülvizsgálatra, ugyanazon szempontok alapján.

b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya

Mutató megnevezése	Ötvöskónyi összesen (2011.)	Szegregátum 2011. (Dobó u. és Pápa utca)	Ötvöskónyi összesen (2024.01.01.)	Szegregátum adatok (2024. november)
Lakónépesség száma	951	151	881	122
Lakónépességben belül 0-14 évesek aránya	19,6	39,1	190 fő 21,6	46 fő 37,7

Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	65,0	58,9	521 fő 59,1	66 fő 54,1
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	15,5	2,0	170 fő 19,2	10 fő 8,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	41,9	80,9	n.a.	55 fő 45,1
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	4,2	0,0	n.a.	0,0
Lakásállomány (db)	298	28	301	28
Alacsony komfortfokozatú lakások aránya	27,2	57,1	n.a.	n.a.
Rendszeres jövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	62,1	84,3	n.a.	57 fő 46,7
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	32,4	67,4	n.a.	53 fő 43,4
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	34,9	15,4	n.a.	n.a.
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	47,7	58,1	n.a.	n.a.
Munkanélküliek aránya	19,0	50,0	10,27	n.a.
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	9,0	21,4	n.a.	n.a.
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	24,4	53,8	n.a.	n.a.
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	8,5	15,4	n.a.	n.a.

2011. évi adatok:

Ötvöskónyi településen egy 151 fős, egybefüggő területű (*Dobó u. - belterületi határ - Pápa u. - belterületi határ*) szegregátum határolható le a KSH igazolás alapján.

A település lakónépességének csaknem egyötöde, 151 fő él szegregátumnak minősülő területen, amelyből a 15-59 éves korosztály a legjelentősebb létszámú (58,9%). A gyermekek (0-14 éves korúak) száma is jelentős 39,1%, az időskorúak aránya pedig 2%.

Az itt élő aktív korú népesség nagy többsége alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik (80,9%) és 67,4 %-uk rendszeres munkajövedelemhez sem jut hozzá (ez az arány a lehatárolt szegregátum területén kívül élők körében is magas, 32,4%).

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (15-59 éves népesség) értéke az érintett területen, vagyis a szegregációs mutató 67,4%.

2024. évi adatok:

A KSH által 2011-ben vizsgált terület került felülvizsgálatra a program készítése során, annak megállapítása érdekében, hogy a szegregátum továbbra is kimutatható-e a településen. Ezen a területen jelenleg 122 fő él, mely a település lakónépességének 13,8 %-a. Az itt élő lakosságból a 15-59 éves korosztály a legjelentősebb létszámú (54,1 %). A gyermekek (0-14 éves korúak) száma is jelentős 37,7 %, az időskorúak aránya pedig 8,2 %.

Az itt élő aktív korú népesség nagy többsége alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik (45,1%) és 43,4 %-uk rendszeres munkajövedelemhez sem jut hozzá.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (15-59 éves népesség) értéke az érintett területen, vagyis a szegregációs mutató 43,4 %, tehát jelenleg nem beszélhetünk szegregátumról a vizsgált területen. A szegregátum megszűnéséhez nagyban hozzájárult az EFOP-2.4.1 projekt, mely projektben a szegregált területéről 2 család integrált településrészre költözött. A projekt 2018. november 1. napján vette kezdetét és 2021. augusztus 30. napjáig tartott. A pályázat keretében 2 új építésű lakóház és 5 felújított lakóház került átadásra. A 7 db lakóházba mindösszesen 36 fő költözött, szegregált településrészről.

Amennyiben az önkormányzatnak lehetősége lesz rá, ismételt pályázni fog ESZA és ERFA típusú projektekre.

c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Ötvöskőnyi belterületén három utca volt érintett a szegregáció fogalmával, de program készítésének időpontjában a szegregáció már nem mutatható ki. A község más utcáiban néhány helyen nagyobb létszámban élő nemzetiségek előfordulnak, de ez nem tekinthető szegregátumnak. Ötvöskönyiben több utcában is jellemző, hogy a roma lakosság nagyobb számban fordul elő, de jelenlétük nem kizárólagos. Az általuk lakott lakásokra jellemző a teljes felújításra szorultság, sok esetben a túlszűfolttság.

A lakások teljes mértékű „lelakása”, rendezetlensége súlyos problémákat vetít előtérbe. Nevezetesen, hogy a jövőben a nem roma lakosság elhagyja ezeket az utcákat és akkor már szegregátumok fognak kialakulni a község más részein is. Az ingatlanok komfortosabbá tétele, felújítása egy másik lényeges célcsoport, a gyermekek veszélyeztetettségének csökkentéséhez is vezetne. A roma nemzetiségi önkormányzat szerepét mindenképpen ki kell emelni a lakásprobléma megoldásában.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról,
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)

	db	db	db	db	Fő	Fő
2018	0	1	1	0	45	16,98
2019	0	1	1	0	41	11,76
2020	0	1	1	0	43	12,47
2021	0	1	1	0	36	10,50
2022	0	1	1	0	40	8,92
2023	0	1	1	0	38	7,28

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Ötvöskönyiban a lakosság ellátását egy felnőtt háziorvosi és egy házi gyermekorvosi szolgálat biztosítja, de a fogorvosi alapellátás is hozzáférhető a lakosság számára a szomszédos Segesd községben. A Nagyatád Város Önkormányzatával, valamint Segesd Község Önkormányzatával kötött feladat ellátási szerződés alapján biztosítottak az előbbi szolgáltatások a községben. A felnőtt háziorvos, valamint a házi gyermekorvos hetente két-két alkalommal tart rendelőt Ötvöskönyiban.

A hétközi és hétvégi központi ügyelet ellátását korábban a Rinyamenti Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulása látta el, mára ez már állami kézbe került.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások körébe tartozik a közgyógyellátás, valamint az ápolási díj.

A közgyógyellátás egy természetben nyújtott szociális ellátás, a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkenése érdekében biztosított hozzájárulás.

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

Ötvöskönyiban a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma viszonylag alacsony a lakosságszámhoz képest, a vizsgált évek viszonylatában 7 fős csökkenés mutatkozik.

Azok a személyek, akik az öregségi nyugdíjkorhatárt 2011. december 31-ig betöltötték és korábban rokkantsági nyugellátást kaptak, a továbbiakban öregségi nyugdíjként kapták ellátásukat, tehát az alanyi jogú közgyógyellátásra való jogosultságot megalapozó rokkantsági ellátás kategóriának nem feleltek meg, így ezen személyek kikerültek az alanyi közgyógyellátottak köréből.

Az ápolási díj esetében alanyi jogon járó és méltányos ápolási díjról beszélhetünk. Ötvöskönyi Község Önkormányzata a költségtakarékosság, illetve a visszaélések háttérbe szorítása érdekében 2013. évben megszüntette a méltányossági alapon járó ápolási díj igénylésének lehetőségét. Ez a lépés azonban semmilyen módon nem hátrányos a lakosságra nézve, mivel ahol ténylegesen indokolt az ápolási díj igénybe vétele, ott alanyi jogon megtörtént a megállapítás.

Fontos kiemelni, hogy a méltányos ápolási díj nem a kívánt célt segítette elő, azaz a tényleges ápolást, hanem az adott személy a feketemunka leplezésére használta fel ezt az ellátási formát. Főleg ez indokolta a községben a megszüntetését.

Ötvöskönyi Község Önkormányzatának Képviselő-testülete által elfogadott szociális ellátásokról szóló rendelete, lehetőséget biztosít települési ápolási díj megállapítására. A támogatás igénybevételéhez szükséges feltételrendszert a képviselő-testület úgy próbálta rögzíteni, hogy a ténylegesen ápolást végző személy részesülhessen támogatásban. Települési ápolási díj 2019-ig kettő esetben került megállapításra.

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A koragyermekkorai szűrések kötelezőek, ezen vizsgálatokat a védőnő és/vagy a gyermekorvos végzi. A családok tőlük értesülnek a megjelenés szükségességéről és időpontjáról.

Amennyiben valamely gyermeket a szülő nem visz el kötelező szűrésre, a védőnő, illetve a gyermekorvos értesíti a gyermekjóléti szolgálatot, amely megteszi a szükséges intézkedéseket. Nem jellemző a községben, hogy a szülők ilyen szempontból elhanyagolják gyermekeiket, de ehhez hozzájárul a védőnő lelkiismeretes munkája, aki, ha kell, több alkalommal is figyelmezteti a családlátogatások alkalmával a szülőket, a megjelenési kötelezettségükről.

A felnőtt lakosság önkéntes alapon vehet részt szűrővizsgálatokon, az ő esetükben nincs megjelenési kötelezettség. Jó pár évvel ezelőtt rendszeres volt a településen pl. a tüdőszűrés, a szűrőbusz évente lehetőséget biztosított erre. Sajnos mára ez a tevékenység is megszűnt, valószínűsíthetően pénzhiány következtében.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A felnőtt lakosság rehabilitációs szolgáltatást a nagyatádi kórházban, illetve a pszichiátriai rehabilitációt biztosító részlegében, valamint a Gyógyfürdőben (mozgásszervi) vehet igénybe. A szolgáltatások az OEP által finanszírozottak. A Gyógyfürdőben, valamint a kórházi részlegben az akadálymentesítés teljes körűen biztosított.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az óvodai és a szociális jellegű közétkeztetés minden gyermek és felnőtt számára helyben biztosított, a konyha üzemeltetőjével kötött szerződés alapján. Az egészséges táplálkozás szempontjait figyelembe véve állítják össze a menüt.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A volt általános iskola épülete, mely jelenleg már Szociális Szolgáltató Ház, valamint udvara kiválóan alkalmas sportolási tevékenység végzésére. Bárki által igénybe vehető az épület udvarán lévő betonos sportpálya.

A településen 2021-ben megalakult az Ötvöskónyi Kulturális és Sport Egyesület, melynek egyik célja a sportprogramok szervezése és a sport megszerettetése a fiatalokkal. 2023-ban futballcsapat alakult, jelenleg három Bozsik-programos korosztály, plusz egy önként vállalt korosztály, továbbá „ifi” és „nagy csapat” működik a településen. A futballpályán lévő öltöző felújítása folyamatban van egy pályázatnak köszönhetően.

A 2018. április 1. napján induló EFOP-1.6.2-16-2017-00104 azonosító számú projekt keretében, 2021. június 29. napjáig évente megrendezésre került a „Sportnap”, amelyen a község utcái csapatokat alkotva sportos vetélkedőkön vehettek részt. Ez a rendezvény az önkormányzat és a roma nemzetiségi önkormányzat közös szervezésében valósult meg.

2023. évtől kezdve a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Alapítvány munkatársai is szerveznek sportprogramokat a településen élő gyermekeknek, illetve a futballcsapat edzője díjához is hozzájárul a szervezet.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet szerint a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások:

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,

- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- falugondnoki-, tanyagondnoki szolgáltatás
- támogató szolgáltatás
- közösségi ellátás.

Ötvöskönyiben ezek a szolgáltatások elérhetőek, szervezésüket a – falugondnoki szolgáltatás kivételével – a Rinyamenti Szociális Szolgáltató Központ segesdi intézményegysége végzi. Az igénybevételük feltételeit jogszabályok rögzítik.

g) drogprevenációs szolgáltatások

Ötvöskönyi településen nem elérhető drogprevenációs szolgáltatás. A hatékony megelőzés szükségessége évek óta ismert. A családok, iskolai dolgozók, tanárok és közösségi vezetők felismerik, hogy a drogmegelőzési módszerek legtöbbször kudarcot vallott. Jelenleg egyre több és több fiatal használ drogokat, bár milliárdokat költünk arra, hogy csökkentsük a kábítószeres használatát.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A program készítése során folytatott adatgyűjtésnél nem merült fel a szolgáltatások igénybevételekor észlelt hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A program készítése során folytatott adatgyűjtés során nem talákoztunk a pozitív diszkrimináció megnyilvánulásával.

Az önkormányzat a részére juttatott központi költségvetésből származó szociális támogatásból mindenekelőtt a hátrányos helyzetű személyeknek kíván segítséget nyújtani. Ennek keretében az óvodába járó gyermekek minden héten friss gyümölcsöt kapnak, de több alkalommal kaptak a családok tisztítószer csomagot is.

3.6.2. számú táblázat – Népkonyha

Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2018	0
2019	0
2020	0
2021	100
2022	140
2023	165

Forrás: Önkormányzati adat

Az önkormányzat 2021-ben csatlakozott a Népkönyhához, melynek kertében jelenleg napi 195 adag melegétel kerül kiosztásra.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

A könyvtár jelenleg egy nap várja az olvasni, internetezni vágyókat, szerdánként 14.30-18.30 óráig.

A könyvtárba beiratkozottak száma 2023-ban 63 fő, ebből a 14 év alattiak száma 2 fő. A 4.467 db-os könyvvállományból évente 37 db könyvet kölcsönöznek ki, 64 db-ot pedig helyben használnak fel. A könyvtárat nagyobb részben 14 év alatti személyek használják, főként internetezésre. A felnőtt lakosságból kb. 15-20 fő rendszeresen igénybe veszi a könyvtári szolgáltatásokat.

A könyvtár épületében internet-szoba működik, melyet bárki térítésmentesen használhat. Az egy fő számítógép mellett, két számítógép áll a használni vágyók rendelkezésére. Továbbá az internet-szobában egy nagy képernyős televízió is található, mely igény szerint nézhető.

A község **kultúrháza**, a közösségi élet fő színtere, a Szolgáltató ház mellett. A falusi – közöttük óvodai – rendezvények, nemzeti ünnepi műsorok, farsangi rendezvények korábban főként a kultúrházban kerültek megrendezésre, mára inkább az EFOP-2.4.1 projekt keretében létrehozott Szolgáltató házban szerveződnek.

Korábban a kultúrházban került berendezésre az Ezüsthárs Szépkorúak Egyesülete részére egy helység, melyet térítésmentesen használhattak, mára ez a helyiség a Szolgáltató Házba került át.

Helyi rendelet szabályozásának megfelelően a kultúrház és a szolgáltató ház egyes termei bére adhatóak, melyből bevétele keletkezik az önkormányzatnak. Többnyire magánszemélyek veszik igénybe ezt a szolgáltatást, keresztelők, esküvők, ballagások és más rendezvények megtartására.

2024-ben a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Alapítvány vette használatba a művelődési házat, melyből bevétele keletkezik az önkormányzatnak. A rendezvények nagy része a Szolgáltató házba került át.

Ötvöskönyiben a szórakozási lehetőségek meglehetősen korlátozottak, főleg, ami a kisgyermekes családokat, illetve fiatalokat illeti. Már vendéglátóhelyek sem működnek a községben.

Az elmúlt években több egyesület is megszűntetésre került, az érdektelenség, valamint a működési forrás hiánya miatt. Megszűntetésre került az Ötvöskönyi Egészségért Egyesület, a Roma Nők Egyesülete, valamint az Ötvöskönyi Szegénység Elleni Egyesület.

Kettő működő civil szervezet van Ötvöskönyiben, az Ezüsthárs Szépkorúak Egyesülete, valamint a 2021-ben alakult Ötvöskönyi Kulturális és Sport Egyesület.

A megszűntetésre került civil szervezetek az esélyegyenlőség megteremtése és biztosítása szempontjából jelentős szervezetek voltak. Szinte valamennyi célcsoportot felölelték, és pártfogolták. Ezért sajnálatos az, hogy a működésük, tevékenységük megszűnt.

Az emberek hozzáállása is megváltozott a községben. Régebben jobb kedvűek voltak, több érdekes és színes programot szerveztek, melyeken a falu „apraja nagyja” részt vett. Ezeknek a programoknak közösségépítő szerepe is volt, ahol roma és nem roma lakosság egyaránt részt vett és jól érezte magát. Mára az emberek többsége bezárkózott, felőrlődnek a mindennapos problémákban, gondokban. Az alacsony jövedelmek is korlátot szabnak a programokon való részvételnek.

Az önkormányzat minden évben támogatja az Ötvöskönyiben működő egyesületeket.

Csillagpont (Szolgáltató Pont): Az EFOP-2.4.1-16-2017-00099 azonosító számú projekt keretében, 2020. decemberében került átadásra. A Csillagpont bárki számára lehetőséget biztosít az ott elérhető szolgáltatások igénybevételére. A Csillagpontban lehetőség van mosásra, szárítógép használatra, vasalásra, internetezésre, de különféle tanfolyamokat és előadásokat is lehet itt tartani.

A projekt keretében beszerzésre került számítógépeket és nyomtatót is bárki szabadon használhatja.

Csillagház (Szolgáltató Ház): Az EFOP-2.4.1-16-2017-00099 azonosító számú projekt keretében, 2020. decemberében került átadásra. A volt általános iskola épülete került felújításra. A felújítás során kialakításra került egy konferenciaterem, ahol sok települési rendezvényeket tartottak az elmúlt időszakban. A Csillagházban is vannak számítógépek, melyeket szintén bárki használhat. Az Ezüsthárs Szépkorúak Egyesülete a szolgáltató házban használ egy helyiséget az egyesületi tevékenységéhez, hetente egy nap.

3.7.1. számú táblázat – Intézményi ellátottság 2021

Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	igen	78	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az általános iskola épületének átalakításával megszűnt a benne lévő tornaterem. A Szolgáltató Ház külön bejáratú részét képezi a szintén nemrégiben felújított könyvtár.

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások

Ötvöskönyiban nem jellemzőek az etnikai konfliktusok, a közösségi együttélés normálisnak tekinthető.

Sajnálatos módon ma világszerte romlik, instabilizálódik a jelentős létszámú csoportok helyzete. Tapasztaljuk, hogy a világ gazdaságilag legfejlettebb országaiban is tömegek létbiztonságát, társadalmi státuszának stabilitását rendítette meg a pénzügyi-gazdasági válság.

Világszerte tapasztalható, hogy a gazdasági válság, és az annak nyomán növekvő munkanélküliség, a hitelek bedőlése, a szociális feszültségek növekedése a társadalmi konfliktusok szaporodásához és elmélyüléséhez vezet. Azt is látjuk, hogy ezek a konfliktusok gyakran kisebbségi színezetet öltenek, illetve nem ritkán erőszakos eszközök alkalmazásával járnak. Magyarországon a válság hatásai erőteljesebbek és a gazdasági problémák szociális, társadalmi feszültségekkel terheltlen jelennek meg.

A csoportok közötti konfliktusok kialakulásához és a konfliktus erőszakos kezeléséhez általában az vezet, ha nincs lehetőség egyéni szinten a jobb életésély elérésére. Ha működik a mobilizáció a társadalomban, akkor kevesebb a csoportkonfliktus és kevesebbszer kerül sor erőszakos eszközök alkalmazására a konfliktusba került felek között. Ha nincs az embereknek általuk belátható és megvalósítható lehetőségük életésélyeik egyéni javítására, akkor növekszik a csoportok közötti konfliktusok valószínűsége, illetve az erőszakos eszközökkel történő konfliktuskezelés valószínűsége.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai

A helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulási formája lehetne a községben, a középiskolások által kötelezően végzendő közösségi munka. Ennek keretében az önkormányzat az iskolával megállapodást kötne, és a fiatalok részt vehetnének az idősek segítésében. Télen hó eltakarítás, fahordás, egész évben a bevásárlás, gyógyszerek kiváltása jelenhetne meg, mint önkéntes munka.

Nem egyszer fordult már elő, hogy valamely súlyos betegségben szenvedő személynek gyűjtöttek adományt a falusiak, a közösségi szolidaritás ebben is megnyilvánult. Legutóbb a roma lakosság szervezett sportnapot, egy nem is a településen élő beteg gyermek megsegítésére, amely szintén sikeresnek volt mondható.

Összességében elmondható, hogy a helyi közösségi szolidaritás megjelenik a községben. Ha több különféle program kerül megszervezésre bizonyos cél elérése érdekében, sokan részt vesznek benne.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei

A településen kizárólag a roma nemzetiségi önkormányzat és a roma egyesület szervez a roma kultúrához kapcsolódó programokat. Ötvöskönyiben a romákon kívül más nemzetiség nincs. Az Ötvöskönyi Kulturális és Sport Egyesületen belül roma tánccsoport is működik, mely csoport falusi rendezvényeken lépnek fel. A nemzetiségi önkormányzat aktívan részt vesz a roma kultúra megismertetésében, valamint a kulturális identitás megőrzésében.

Az EFOP-1.6.2 projekt kiváló lehetőséget biztosított a roma nemzetiség kulturális sokszínűségének megmutatására. A projekt több, mint három éve alatt rengeteg program és kirándulás színesítette a hátrányos helyzetű roma személyek mindennapjait.

e) helyi lakossági önszerveződések

A településen nem jellemzőek a helyi lakossági önszerveződések. A bejegyzett egyesületek aktívan működnek a településen.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Ötvöskönyi Község Roma Nemzetiségi Önkormányzata a helyi roma lakosság érdekeit képviseli. Ennek fontos megnyilvánulási formája a közfoglalkoztatásban részt vevők személyére vonatkozó javaslattétel. Részt vesz a foglalkoztatottak kiválasztásán túl, a munkafolyamatok megszervezésében és lebonyolításában is.

A jövőben is fontos szerepet fog kapni a roma nemzetiségi önkormányzat, mivel a romák száma nő a községben és lényeges, hogy a lakosság ezen rétege bizalommal tudjon fordulni valakihez. A nemzetiségi önkormányzat, mint egy összekötő kapocs jelenik meg a cigányság és a települési önkormányzat között.

A nemzetiségi önkormányzat figyelemmel kíséri a községben élő, valamint a községbe települő roma családokat.

Gyakran figyelmezteti a települési önkormányzat munkatársát, illetve a gyermekjóléti szolgálatot az általa ismert, vagy tudomására jutott gyermekeket érintő problémákról.

A nemzetiségi önkormányzat minden évben a központi költségvetéstől kapott támogatása terhére, mikuláscsomagot vásárol az óvodás gyermekeknek.

A nemzetiségi önkormányzat szoros együttműködésben van a települési önkormányzattal. A nemzetiségi önkormányzat az együttműködés során elsősorban a mélyszegénységben élő roma családokat helyezi előtérbe. Minden települési program szervezésében részt vesz a nemzetiségi önkormányzat.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A regisztrált munkanélküliek közel 16 %-a nem rendelkezik általános iskolai végzettséggel.	Képzés, szervezése a hiányszakmára alapozva. A hajlandóságot nem mutató személyek esetében, elméleti képzés szervezése az ősi roma tevékenységekre vonatkozóan (pl. <u>gyógynövénygyűjtés</u>).
Magas a tartós munkanélküliek száma a településen. A regisztrált munkanélküliek 50 %-a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküli.	Kedvezményes foglalkoztatási lehetőségek keresése, ami előnyös a munkáltatónak is. Esetleges átképzési programok szervezése, valamely hiányszakmára koncentrálna.
A nyilvántartott álláskeresők 60 %-a nyolc általános iskolai végzettséggel rendelkezik.	A hiányszakmák feltérképezésével, szakképzés megszerzésének szervezése.
A községben a munkaerő-piacra való belépés szinte lehetetlen.	Önellátás rendszerének kiépítése, esetleges pályázati lehetőségek keresésével.
A településen nincs az oktatásból a munkaerő-piacra való átmenetet megkönnyítő program.	Fórumok, beszélgetések szervezése a (munkahelyet kereső) fiatalok, szakértők, tanácsadók, valamint munkáltatók jelenlétével, bevonásával.
Nincs adat a felnőttoktatásban részt vevők számának alakulásáról a középfokú iskolákban.	Érintett partnerek bevonásával adatgyűjtés, a felnőttképzés megszervezése érdekében együttműködés a Szociális és Gyermekvédelmi Igazgatósággal.
Magas az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma a településen. 2023-ban a 301 db lakásból 45 darabot elégtelen lakhatási körülmény jellemez.	Szakmunkás bevonásával segédmunkás csoportok szervezése a lakások elégségessé tétele érdekében, az ott élők bevonásával.
Kevés a helyi kezdeményezésű felnőtt egészségügyi szűrőprogram a községben.	Az egészségügyi és szociális ellátás szakembereinek segítségével szűrőprogramok szervezése a mélyszegénységben élők egészségi állapotának javítása érdekében.
Túlzsúfolt lakások jelenléte a településen.	A meglévő lakások állapotának javítása, a lakókörnyezet rehabilitációja pályázat útján. Az EFOP és ERFA pályázatok folytatása.

Nincs pontos adat a mélyszegénységben élők létszámáról.	Érintett partnerek (pl. nemzetiségi önkormányzat, családsegítő szolgálat) bevonásával adatgyűjtés a településen. A rendelkezésre álló adatok alapján problémák feltárása és a megoldásuk érdekében életviteli tanácsadások, nevelési tanácsadás, valamint a munkaerő-piacra való belépés elősegítését szolgáló tanácsadás szervezése.
---	---

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A Kormány 2019. februárjában átfogó programot indította 300 leghátrányosabb helyzetű település felzárkóztatására, ennek irányítására Vecsei Miklóst, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alelnökét nevezte ki neveztek ki.

A Felzárkózó települések nevű program a gyermekekre fókuszál, elsősorban arra teremt esélyt, hogy ők már ne szükségszerűen örököljék szüleik sorsát, hanem legyen lehetőségük más életet élni.

A Magyarország egyes területei közötti gazdasági egyenlőtlenség csökkentése érdekében szükséges fejlesztési program, továbbá a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának kiterjesztéséről szóló 1057/2021. (II. 19.) Korm. határozat 3. mellékletében Ötvöskónyi település is szerepel, mint a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjába (FETE) javasolt település.

2021. január 1-jén 66 településen indult el a „Fókuszban a gyermek” című, EFOP-1.4.5-20-2020-00001 kódszámú projekt (a továbbiakban: Projekt). A Projekt a vállalt tevékenységeit 2021. január 1-től az említett 66 településen, 2022. április 1-től pedig további 51 településsel, 2023. április 1-től pedig 60 településsel, tehát ekkortól összességében 177 településsel valósítja meg, köztük Ötvöskónyi településen. A Projekt megvalósításával hozzájárul a kevésbé fejlett régiók területén található leghátrányosabb helyzetű településeken élő gyermekek esélyeinek növeléséhez, életkörülményeinek javításához, a gyermekszegénység negatív hatásainak csökkentéséhez helyben elérhető, intenzív, komplex szociális munka, család- és gyermekgondozás és a tevékenységek szakmai-módszertani támogatásának biztosításával.

A megvalósításért 2023. április 1-től 29 tagú, egyházi, illetve civil szervezetekből álló konzorcium felel, melynek vezetője a Magyar Máltai Szeretetszolgálat.

A Projekt közvetlen célcsoportja 2023. április 1-től a 177 leghátrányosabb helyzetű településen élő 0-14 éves gyermekek, családjuk és a családokkal foglalkozó szakemberek, közvetett célcsoportja a 177 „felzárkózó településen” élő lakosság.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

A XX. század a gyermekjogok történetének legfontosabb korszaka volt. Ebben az évszázadban ismerték el, hogy a gyerekeket születésüktől kezdve jogok illetik meg, speciális védelemre szorulnak, jogaik érvényesítéséhez támogatásra van szükségük.

A gyermeki jogok Magyarországi rendszere egy kiteljesedőben lévő rendszer. A gyermeklétszám csökkenés miatt az elmúlt 10 évben számszerűen csökkent a veszélyeztetett gyermekek száma, az arányokat tekintve azonban növekedés figyelhető meg. Ezer gyermekből átlagosan 108 számít veszélyeztetettnek, vagyis a kiskorúak több mint 10 százaléka, összesen 198 ezer gyermek. A veszélyeztetett gyermekek 20 százalékát vették védelembe.

Ez a gondozási forma azt jelenti, hogy a kiskorút nem emelik ki a családból, de családgondozót jelölnek ki hozzá, aki rendszeresen ellenőrzi a gyermek helyzetét, és segíteni próbál a veszélyeztető probléma megoldásában. Országosan ezer gyermekből 12-öt kell védelembe venni.

2020-ban a gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekmények száma 500 esettel nőtt a megelőző évhez képest, több mint 6300-ra.

Veszélyeztetettség ugyanakkor nemcsak bántalmazás miatt alakulhat ki, hanem pl. a szülő egészségi állapota, anyagi körülményei, életvitele miatt.

Az elhanyagolás is jellemző veszélyforrás, amikor a gyermek egészségét vagy oktatását elhanyagolják, rosszul táplálják és öltöztetik, magára hagyják vagy elhagyják.

Van egy kisfiú, aki még be sem töltötte a harmadik életévét, amikor mentőhelikopterrel kórházba kell szállítani, mert állítólag elesett otthon. Bár az orvos feljelentést tesz, a nyomozást megszüntetik. Két évvel később a kórház újra jelez, mert ezúttal égési sérülésekkel kerül be hozzájuk a gyerek. Egy hónappal később már az óvoda is jelzi, hogy mindkét tenyerén és farpofáján körkörös alakú égési sérülések vannak. Ekkor jut arra a következtetésre a gyermekjóléti központ, hogy „*vélhetőleg gyermekbántalmazás gyanúja merült fel*”, ezért eljárás indítását kéri. Több mint két év telt el az első jelzés óta, több mint két évig maradt bántalmazó családja körében a kisfiú.

A községben a gyermekek helyzetének általános jellemzői esetén, vissza kell utalnunk a település demográfiai mutatói körében tárgyalt természetes szaporodás adataira. A vizsgált években (2021-2023) a halálozások száma meghaladta az élve születések számát, annak ellenére, hogy az élve születések száma évről-évre növekvő, illetve stagnáló tendenciát mutat.

Ötvöskónyi község állandó népessége 2023. december 31-i adatok szerint 881 fő, ebből a 0-18 éves gyermekek száma 241 fő, arányuk 27 %.

Ötvöskónyiban 2024. január 1-én a gyermekek létszáma az alábbiak szerint alakult:

0-3 évesek: 44 fő

4-6 évesek: 37 fő

7-14 évesek: 109 fő

15-18 évesek: 51 fő

A 0-18 éves korosztály összesen: 241 fő.

A demográfiai trendek a gyermekek és fiatalok arányának stabil csökkenését mutatják. A gyermekek, fiatalok számára lehetőségeket kell adni hátrányaik leküzdéséhez, a számukra kockázatot jelentő devianciák csökkentéséhez, az integrációjukat szolgáló programok elérhetővé tételéhez. A 0-18 éves korosztály létszáma 2023. január 1-én 248 fő volt, 2022. január 1-én 235 fő volt.

4.1. számú táblázat – Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	455	446	901	50,50%	49,50%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			33	3,66%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	109	100	209	12,10%	11,10%

15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	18	15	33	2,00%	1,66%
--	----	----	----	-------	-------

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázat alapján megállapítható, hogy az állandó népesség 27 %-a tartozik a 0-17 éves korcsoportba. A 0-14 éves korcsoporton belül a férfiak magasabb számban jelennek meg, mint a nők. A 15-17 éves korcsoportban a férfiak és a nők aránya, illetve létszáma közel azonos az állandó népességben belül. Az állandó népesség közel 4 %-át teszik ki a 0-2 éves korcsoportba tartozó gyermekek.

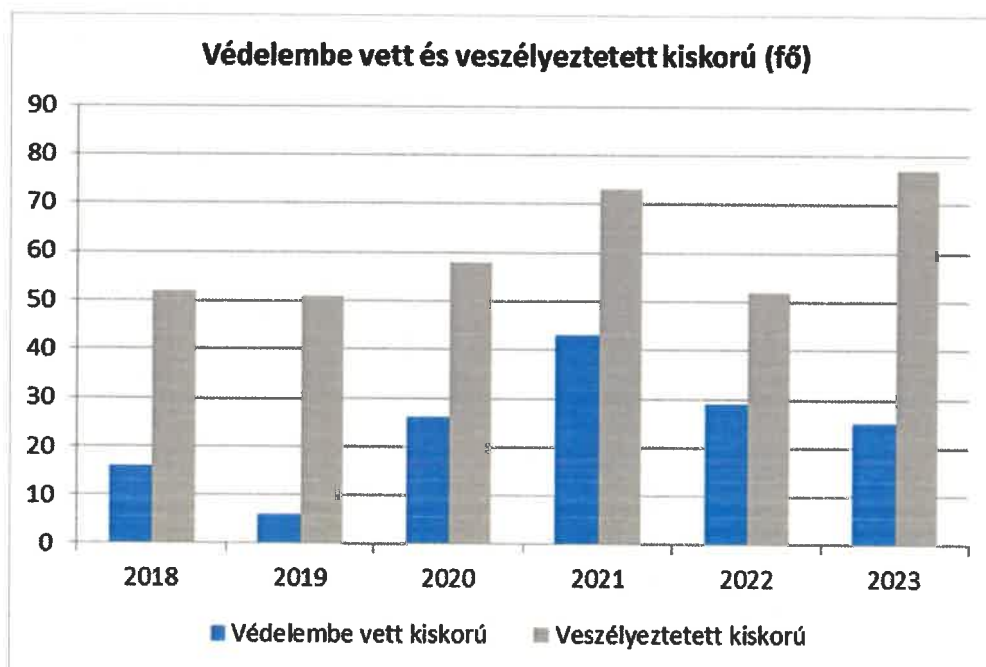
a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A veszélyeztetettség olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

4.1.1. számú táblázat – Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2018	16	52
2019	6	51
2020	26	58
2021	43	73
2022	29	52
2023	25	77

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A védelembe vett 18 év alatti gyermekek száma a vizsgált években növekvő tendenciát mutat. A táblázatból jól látható, hogy a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma kismértékben csökkent 2018-ról 2019-re, majd növekedést tapasztalhatunk, a vizsgált években viszonylatában a növekedés 48 %-os. 2023-ban a 18 év alattiak 10,4 %-a védelembe vett, 32 %-a pedig veszélyeztetett, mely magas arányt képvisel.

A védelembe vétel gyakori oka a szülő(k) magatartásában rejlik. Az elhanyagolás, a megoldatlan családi konfliktusok, valamint a nem megfelelő (gyakran italozó) életmód vezet odáig, hogy a gyermekek elsődlegesen alapellátásba kerülnek, majd pedig a problémák további fennállása esetén védelembe vételre kerül sor. Az előbb említett problémák eredője nagyon sok esetben a munkanélküliség és az ebből fakadó pénztelenség.

A jellemző családi forma, hogy a családfő nem dolgozik, gyakran italozik, „balhéba keveredik” és figyelmen kívül hagyja, hogy ezzel a magatartással a gyermekét, gyermekeit veszélyezteti.

Gyakori oka a védelembe vételnek a gyermek nem megfelelő magatartása is.

Több alkalommal került sor intézkedés meghozatalára azért, mert a gyermek rossz társaságba keveredett, és a Büntető Törvénykönyv által szabályozott valamely magatartás megvalósítása miatt a rendőrség látókörébe került. Azonban ki kell emelni, hogy az esetek nagy számában nem kizárólag a gyermek hibája játszik szerepet a cselekmények elkövetésében. Ezek a gyermekek ingerszegény, elszigetelt környezetben élnek és az ebből való kiút keresése során sajnos gyakran rossz útra térnek. Pedig sok esetben csak egy kapaszkodót keresnek vagy segítséget várnak más – családon kívüli – személyektől.

Az elmúlt években az iskolai hiányzások miatti védelembe vétel is szerepel a jellemző védelembe vételi okok között. Ötvöskényi községben 2012. évben 14 fő esetében került sor – 50 órát meghaladó hiányzás miatt – iskoláztatási támogatás felfüggesztésére.

A veszélyeztetett kiskorúak számának csökkenése a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat lelkiismeretes munkájára vezethető vissza.

A családgondozó – nem sajnálva idejét – rendszeresen látogatja a problémás családokat, felhívja a figyelmüket a helytelen magatartás következményeire.

Segítséget nyújt az ügyek intézésében és szorosan együttműködik az iskolával, óvodával és az önkormányzattal is. A családgondozó, idejét nem sajnálva, gyakran járja Nagyatád utcáit, és figyeli az iskolakerülő gyermekeket.

Sajnos gyakran, egy fogatosított ideiglenes hatályú elhelyezés vagy átmeneti nevelésbe vétel ébreszti rá a többi családot arra, hogy változtatniuk kell a viselkedésükön, ha nem akarják elveszíteni gyermekeiket.

Fontos azonban kiemelni, hogy az ideiglenes hatályú elhelyezés vagy az átmeneti nevelésbe vétel végső eszköz, mivel az elsődleges cél a gyermekek családban történő nevelésének elősegítése.

Ötvöskényiben 2011-ben és 2012-ben hat gyermek ideiglenes hatályú elhelyezésére került sor. Az ő esetükben az iskolai hiányzások, valamint a szülői elhanyagolás vezetett a gyermekvédelmi intézkedés fogatosítására. Ideiglenes hatályú elhelyezésre 2015-ben egy esetben, 2016-ban viszont ilyen intézkedésre nem került sor. Szomorú, de vannak olyan esetek, amikor a gyermek(ek) nem a szülőnél van a legjobb helyen. A családból való kiemeléssel esélyt kapnak egy jobb életre, olyan életre, amit minden gyermek megérdemel, ahol nincs nélkülözés, nem kell fájni, nem kell éhezni, nem kell attól rettegni, hogy mikor csattan el a következő pofon.

A védelembe vétel megszüntetésére leggyakrabban a problémák megoldása vagy a nagykorúság elérése miatt kerül sor.

A társadalmi változások negatív hatásai legerőteljesebben a gyermekes, azon belül is a több gyermekes családokat érinti. Hazánkban a gyermeknek legalább egyharmada abszolút szegénységben él. A szegénység pedig azáltal, hogy reprodukálódik, azaz a következő generációknál újratermelődik, egyet jelent a tartós leszakadással.

Utoljára 2021-ben került sor a családsegítő szolgálat kezdeményezésével ideiglenes hatályú elhelyezésre.

A 0-18 éves gyermekek száma 2023-ban 241 fő, ezen belül 32 %-ot tesznek ki a hátrányos helyzetű-, és 33 %-ot a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek. Tehát nagyon magas arányt képviselnek ezek a gyermekek.

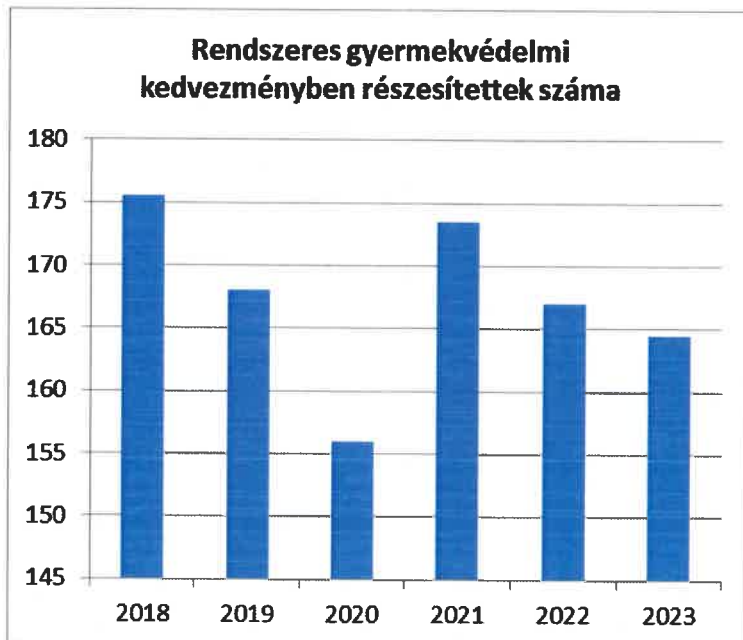
Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a törvény által meghatározott három feltétel közül egy fennáll. Halmozottan hátrányos helyzetű pedig az a gyermek, aki esetében legalább két feltétel érvényesül. A három feltétel a szülők iskolai végzettségére, a szülő alacsony foglalkoztatottságára, valamint a lakáskörülményekre vonatkozik.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

4.1.2. számú táblázat – Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2018	176
2019	168
2020	156
2021	174
2022	167
2023	165

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult:

- a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének,
- természetbeni támogatásnak,

- az ingyenes tankönyvnek az igénybevételére.

A település jegyzője annak a gyermeknek állapítja meg a jogosultságát, akinek a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

- a szociális vetítési alap összegének a 245%-át, ha
 - a gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza,
 - a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos vagy
 - a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek;
- a szociális vetítési alap összegének 225%-át az a) pont alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a (7) bekezdésben meghatározott értéket.

Ötvöskönyiban 2023. december 31-én 66 család 166 gyermeke részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben.

A táblázatból látható, hogy a vizsgált években csökkent a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, 2018. évről 2023. évre 6 %-al.

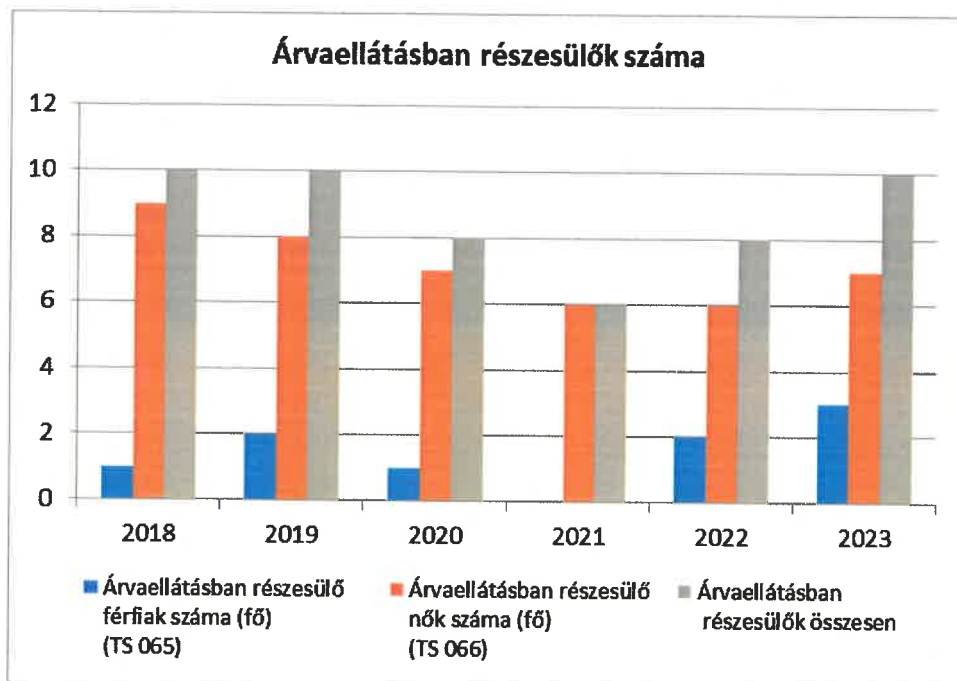
c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete

Ötvöskönyi Község Önkormányzatának szociális rendelete lehetővé teszi települési gyermeknevelési támogatás megállapítását. A rendkívüli élethelyzetbe került személyek, családok részére, kérelem alapján kerülnek megállapításra ezek az ellátási formák.

4.1.3. számú táblázat – Árvaellátás

Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2018	1	9	10
2019	2	8	10
2020	1	7	8
2021	0	6	6
2022	2	6	8
2023	3	7	10

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

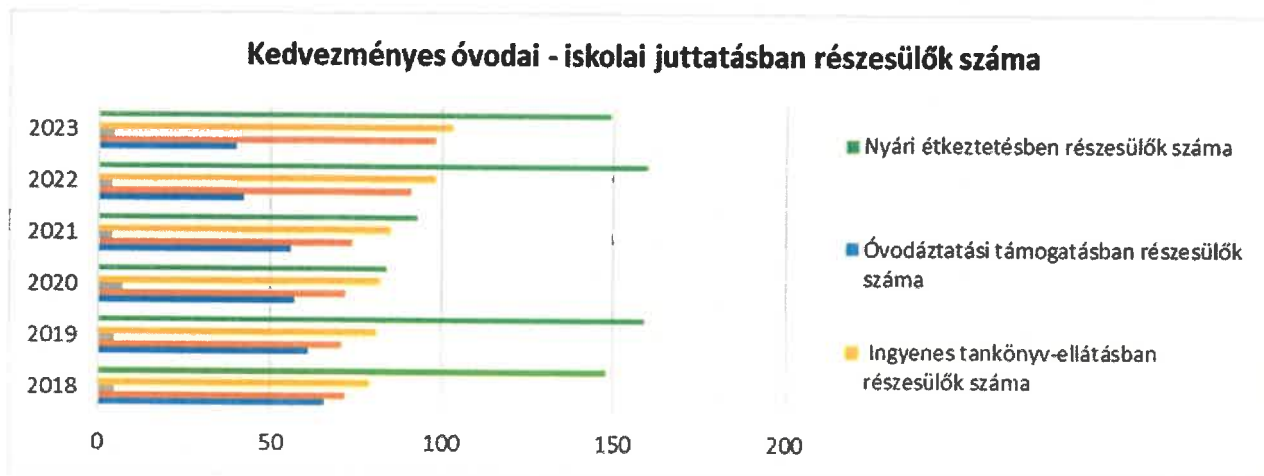
A településen élők közül alacsony számban részesülnek árvaellátásban. Megállapítható, hogy a vizsgált években az árvaellátásban részesülő nők magasabb számban jelennek meg, mint a férfiak. Az árvaellátásban részesülők összlétszáma 2018-ról 2023-ra nem változott.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai-iskolai juttatásokban részesülők száma, aránya

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyvellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2018	66	72	5	79	0	148
2019	61	71	5	81	0	159
2020	57	72	7	82	0	84
2021	56	74	4	85	0	93
2022	42	91	4	98	0	160
2023	40	98	5	103	0	149

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az ingyenes vagy a kedvezményes támogatások köre az elmúlt években kiszélesedett. A támogatások zöme a rendszeres gyermekvédelmi támogatások jogosultságához kötődik.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők ingyenesen étkeznek az óvodában és az iskolában egyaránt.

Az óvodai ingyenes étkezésben részt vevők száma 2018-2023. között csökkenést mutat, mely a gyermeklétszám csökkenésére vezethető vissza. Csökkenés mutatkozik annak ellenére, hogy a törvény által biztosított kedvezmények kiszélesítése, valamint a nagyobb mértékű önkormányzati támogatás a jellemző ezekben az években. A képviselő-testület döntésének értelmében minden gyermek ingyen eszik az óvodában.

Az ötven százalékos kedvezményes étkezésre jogosultak a tartós betegek, valamint a három- vagy több gyermekes családok. Az ő számuk a vizsgált években stagnál.

Az óvodai és az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök figyelnek arra, hogy a ténylegesen hátrányos helyzetű gyermekek rendelkezzenek rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel.

Figyelemmel kísérik a jogosultsági időket lejártát, és figyelmeztetik a szülőket a jogosultság meghosszabbításának szükségességére.

Az óvodások létszáma 2023. december 31.-én 40 fő volt, ebből 39 fő 100%-ban állami támogatással, 1 fő pedig 100 %-ban önkormányzati támogatással ingyen étkezik.

A központi szabályozás értelmében 2013. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben bevezették az ingyenes tankönyvellátást, tehát ma már minden gyermeknek ingyenesen jár a tankönyv. Az ingyenes tankönyvellátásban részesülők számából ennek megfelelően a Nagyatádra általános iskolába járó, Ötvöskönyiban élő gyermekek számára tudunk következtetni.

Az óvodáztatási támogatás célja az volt, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szüleit ösztönözzék arra, hogy gyermeküket minél korábbi életkorban beírassák és rendszeresen járassák óvodába.

A korai óvodáztatásnak óriási szerepe van a hátrányos helyzetű gyermekek későbbi iskolai sikerességében, társadalmi integrációjában. A támogatás a jövedelmi, vagyoni helyzet figyelembe vételén túlmenően a jogosult részéről együttműködési feltételhez, a gyermek rendszeres óvodába járásának biztosításához kötött.

Az óvodáztatási támogatást 2015. szeptember 1. napjától megszüntették, helyette az önkormányzat a szociális rendeletében egy hasonló támogatási formát, a hátrányos helyzetű gyermekek települési támogatását vezette be.

Tehát 2015-ben a május hónapban még kifizetett óvodáztatási támogatásra jogosultak száma, 2016-ban pedig a hátrányos helyzetű gyermekek települési támogatására jogosultak száma jelenik meg a táblázatban. A törvényi feltételekhez hasonló feltételek meghatározására utal a gyermek hasonló száma is.

2015. december 31. napjáig nyári gyermekétkeztetésben részesülhetett az, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült. Ötvöskönyiban a vizsgált években folyamatosan nőtt a nyári gyermekétkezésben részesülők száma, kivéve a 2020. évet. Annak ellenére, hogy az ötvöskönyi gyermekek Nagyatádon veszik igénybe az oktatási szolgáltatásokat, teljes mértékben biztosított számukra a nyári gyermekétkeztetésben való részvétel. A község gyermekei részére a nyári étkeztetés keretében nyújtott meleg étel, a konyha üzemeltetőjével kötött szerződés alapján biztosított.

A gyermekvédelmi törvény 2016. január 1. napjától kiegészítésre került a szünidei gyermekétkeztetés szabályaival. Az intézményi gyermekétkeztetési feladatok kiegészültek a szünidei gyermekétkeztetési feladatokkal, amely esetében az ellátási kötelezettséget a gyermek lakóhelye, vagy ha a gyermek életvitelszerűen a tartózkodási helyén él, akkor a tartózkodási hely szerinti települési önkormányzat feladataként határozza meg. A Gyvt. 21/C. § (1) bekezdése értelmében:

„21/C. § (1) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést

a) a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és

b) az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

(2) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben

a) a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,

b) az a) pont alá nem tartozó gyermekek számára

ba) a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,

bb) az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.”

Szünidei gyermekétkeztetést minden évben a központilag biztosított keretből tudta megvalósítani az önkormányzat. A nyári gyermekétkeztetésben részesülők száma a vizsgált években csökkenő tendenciát mutat. Sajnos vannak olyan szülők, akik, annak ellenére, hogy jogosultak lennének a szünidei étkezésre, azt nem veszik igénybe.

Az általános iskolai adatok három intézmény adataiból tevődik össze, mivel az Ötvöskönyiban lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkező gyermekek a Nagyatádon lévő Éltes Mátyás Általános Iskola, a Bárdos Lajos Általános Iskola vagy az Árpád Fejedelem Általános Iskola tanulói.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete

Ötvöskönyiban magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek nem él.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői

Ötvöskönyiban magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért gyermek nem él.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Általánosságban elmondható, hogy a szegregált környezetben élő gyermekek, sokkal nagyobb hátránnyal indulnak az életben, mint a nem szegregált környezetben élő társaik. A környezet, a család nagyon lényeges egy gyermek életében, ez adja a mintát, melyet általában követ. Ezért egy ingerszegény, elszigetelt környezet, valamint egy olyan család, melyben a családtagok alacsony iskolázottságúak, nem dolgoznak, segélyből élnek, nem szabad, hogy követendő példa legyen a gyermek számára. Persze nagyon nehéz elszakadni a „gyökerektől”, de itt kerül előtérbe az óvoda és iskola szerepe.

A Gyvt. 6. §-a szerint minden gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét biztosító saját családi környezetben történő nevelkedéshez, személyiségének kibontakoztatásához, a társadalomba való beilleszkedéshez, önálló életvitelének megteremtéséhez. A 2011. évi KSH adatok alapján kimutatott szegregátum mára már nem tekinthető annak, tehát a program készítésének időpontjában nem beszélhetünk szegregált településrészen élő gyermekekről.

Az Ötvöskónyi óvoda vezetőjének elmondása szerint a jelenleg 39 fő óvodások 92 %-a (36 fő) roma nemzetiségű. A Nagyatádra járó általános iskolások esetében pedig azért lényeges a fokozott előtérbe helyezés, mivel egy „idegen” iskolában nagyobb az elkallódás, a pedagógusok részéről az elhanyagolás veszélye. A községben az általános iskola megtartása mellett szült az az érv, hogy oda legalább rendesen eljárak a gyermekek és a kis létszám miatt nagyobb törődésben és odafigyelésben részesültek. A nagyatádi iskolákban az ötvöskónyi gyermek csak „egy a sok közül”, a helyi iskolában azonban meghatározó volt a család és az életkörülmények ismerete. Ezek függvényében viszonyultak a pedagógusok a gyermekekhez.

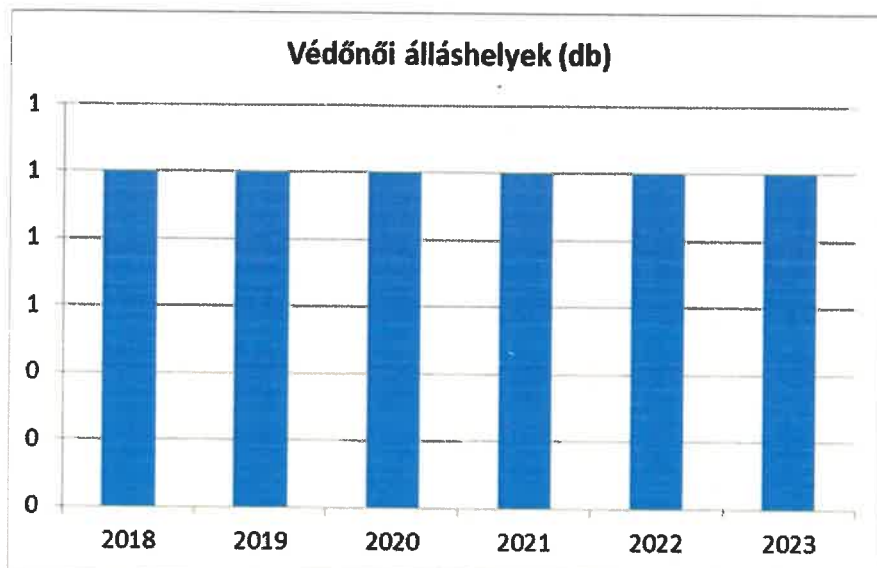
4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2018	1	74	74,00
2019	1	56	56,00
2020	1	58	58,00
2021	1	51	51,00
2022	1	43	43,00
2023	1	44	44,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A védőnői szolgáltatás a Nagyatád Város Önkormányzatával kötött feladat ellátási szerződés keretében valósul meg. Ötvöskönyiban heti egy alkalommal kerül sor tanácsadásra.

A védőnő által ellátott 0-3 éves korú gyermekek száma 2018-ról 2023-ra 40 %-al csökkent, 74 főről 44 főre.

Meg kell jegyezni, hogy a községben a roma lakosság esetében nagyobb a gyermekvállalási kedv. Elmondható, hogy átlagosan 5 újszülöttből 4 roma nemzetiségű. Továbbá, ha visszautalunk a természetes szaporodásnál elmondottakra, az élve születések száma növekszik ugyan, de a halálozások száma sokkal nagyobb mértéket ölt az elmúlt három évben.

A védőnői leterheltség nem mérhető azonban csupán a 0-3 évesek számával, mivel a védőnő 0-14 éves korig rendszeresen végeznek státusz-, illetve szűrővizsgálatokat. A leterheltséget fokozza, hogy magas a hátrányos- illetve roma családok száma, ahol az előírtnál lényegesen több alkalommal kerül sor családlátogatásra, a csecsemők, valamint a gyermekek megfelelő ellátása érdekében.

Az egy védőnőre jutó átlagos gyermeklétszám a vizsgált években átlagosan 54 fő.

Az iskola egészségügyi ellátás a házi orvos és a védőnő által megvalósított. A gyermekek rendszeres szűrővizsgálatokon vesznek részt. Továbbá a védőnő mind az óvodában, mind pedig az általános iskolákban rendszeresen ellenőrzik a tetvességet, és megteszik a szükséges intézkedéseket.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2018	0	1	1	268	0
2019	0	1	1	263	0
2020	0	1	1	266	0

2021	0	1	1	235	0
2022	0	1	1	248	0
2023	0	1	1	241	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Ötvöskönyiban – a korábbiakban leírtak szerint – Nagyatád Város Önkormányzatával kötött feladat ellátási szerződés biztosítja a házi orvosi és a házi gyermekorvosi szolgáltatást. A gyermek szakorvosi ellátás igénybevételére legközelebb Kaposváron van lehetőség. Kaposvár Ötvöskönyitől 41 kilométerre helyezkedik el, így sem autóval sem pedig autóbusszal nem olcsó az odajutás, főleg a segélyből élők kevés havi jövedelméhez képest. Pozitívum, hogy a községben biztosított a gyermek házi orvosi szolgáltatás, a magas gyermeklétszám miatt.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A 0-7 éves gyermekek egészségügyi ellátását a védőnő, illetve a házi orvos végzi. A kötelező szűrővizsgálatokon való megjelenés, elősegíti a betegségek korai felismerését.

A községben nem jellemző, hogy a szülők elmulasztanak a vizsgálatokon való megjelenést, de ebben a védőnő és a család gondozó lelkiismeretes munkájának van szerepe.

Már az óvodában lehetőség van a logopédus által végzett fejlesztés igénybevételére, tehát ilyen jellegű probléma miatt senkinek sem kell Nagyatádra utaznia.

Ötvöskönyiban 2012. őszén kezdte meg működését – a szociális szolgáltató központon belül – a családi napközi (mini bölcsőde) hét engedélyezett férőhellyel (mely kettővel bővíthető), melyek térítésmentes férőhelyek.

A működés megkezdése óta majdnem telt házzal működik a bölcsőde, népszerűsége főként a korábban munkába állni kívánó nők körében nagy. A gyermekek egy kiválóan felszerelt intézményben töltik napjaikat, jól képzett személyzettel. A bölcsődei ellátásban átlagosan 11 fő gyermek vesz részt.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások

A Rinyamenti Szociális Szolgáltató Központ segesdi intézményegysége a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, valamint a már kialakult veszélyhelyzet megszüntetését szolgálja. Az intézmény legfontosabb feladatai:

- a gyermek testi és lelki egészségének, és családban történő nevelésének elősegítése
- életmód tanácsokkal az egyes családok esetében a hátrányok csökkentése
- a gyermekek szociális helyzetének, veszélyeztetettségének figyelemmel kísérése
- az egyes támogatási formákról való tájékoztatás, segítségnyújtás a nyomtatványok kitöltésében
- hivatalos ügyek intézésének segítése (pl. telefonhasználat)
- a védelemben vétel során előírt magatartási szabályok betartásának ellenőrzése, be nem tartás esetén további intézkedés megtétele
- családi konfliktusok megoldásának segítése, különösen gyermekelhelyezés, kapcsolattartás esetében
- jó kapcsolat kialakítása az egyéb szervekkel (pl. rendőrség, óvoda, általános iskola) az információáramlás érdekében.

Segesden a gyermekjóléti szolgálathoz, illetve Ötvöskönyiban a családgondozóhoz bárki fordulhat problémájának megoldása érdekében. Kiválóan képzett dolgozók segítik az ügyfeleket, akik minden esetben a gyermekek érdekeit szem előtt tartva nyújtanak segítséget.

A gyermekjóléti szolgálat jó kapcsolatot tart fenn az óvodával, iskolákkal, rendőrséggel, védőnővel, házi orvossal és nem utolsósorban az önkormányzattal.

A településen nem működik Biztos Kezdet Gyerekház és Tanoda.

A településen a gyermekszegénységet csökkentő további szolgáltatásként, az önkormányzat által nyújtott ingyenes étkeztetést lehetne kiemelni.

Ki kell emelni a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület szerepét a településen, melynek fő célja a hátrányos településen élő gyermekek esélyeinek növelése, életkörülményeinek javítása, a gyermekszegénység negatív hatásainak csökkentése. A gyermekszegénység csökkentése érdekében a rászoruló családokat élelmiszerrel, lakásberendezésekkel is támogatja az egyesület.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás

4.3.3. a) táblázat – Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	12	11
2023	12	11

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A településen 2022. szeptemberében kezdte meg működését az egycsoportos bölcsőde, mely 92 %-os kihasználtsággal működik. A bölcsődei dolgozók elmondása szerint, egyre nagyobb az igény a bölcsődei szolgáltatásra a településen.

4.3.3. b) táblázat – Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	12	11

2023	0	0	0	0	0	0	12	11
------	---	---	---	---	---	---	----	----

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A település bölcsődés korú gyermekei 2022. augusztusáig a Rinyamenti Többcélú Önkormányzati Társulás, illetve a Szociális Szolgáltató Központ fenntartásában működő mini bölcsődét vehették igénybe Segesd településen. Ötvöskönyiből egyetlen gyermek sem járt a mini bölcsődébe.

Az önkormányzat egy egycsoportos bölcsőde építésére pályázott, mely 2022. szeptemberében kezdte meg működését 11 fő bölcsődés gyermekkel. A kihasználtság azóta is 90-100 %-os. A bölcsődébe elsősorban azokat a gyermekeket veszik fel, akiknek a szülei dolgoznak. Úgy tűnik azonban, hogy van igény olyan szülők részéről is a bölcsődei szolgáltatás igénybevételére, akiknek nincs munkahelyük, vagy csak az egyik szülő dolgozik.

f) gyermekvédelem

A gyermekvédelem rendszere nem működne az előbb említett szervek összefogása nélkül. A jó kapcsolatok, az információáramlás, a naprakész adatok, valamint a gyakori családlátogatások mind-mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyermekek védelme megfelelő legyen a községben.

A mélyszegénységben élő gyermekek minél előbb kerülnek egy szervezett rendszerbe (óvoda, iskola), annál hatásosabb védelmet lehet számukra biztosítani. Tehát mindaddig, amíg a problémák rejtve maradnak, nem lehet megfelelő intézkedést hozni a megoldásuk érdekében.

Véleményünk szerint a gyermekvédelem rendszere jól működik a községben, bár az ügyek járásokhoz történt átcsoportosításával, a gyermekvédelem nagy területe esett ki az önkormányzat látóköréből.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízishelyzetben a Szociális Szolgáltató Központ családsegítő- és gyermekjóléti szolgálata, valamint a Nagyatádon lévő Családok Átmeneti Otthona vehető igénybe. Meg kell azonban jegyezni, hogy a nagyatádi átmeneti otthonnál lévő helyhiány esetén, a kaposvári székhelyű anyaotthon is fogadott be ötvöskönyi édesanyát gyermekeivel.

A mélyszegénységben élő roma családok esetében találkozhatunk leggyakrabban krízishelyzettel a községben. Nagyon érdekes tapasztalatok vannak az előforduló esetekről.

A legjellemzőbb, hogy az édesanyát három vagy több gyermekkel kell „kimenekíteni” otthonról, mert az édesapa az életüket veszélyeztető magatartást tanúsít. A családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat, a rendőrség, valamint az önkormányzat munkatársa általában együttesen jár el ezekben az ügyekben. Miután az édesanya a gyermekeivel biztonságba került, jellemző, hogy már másnap az őt/őket bántalmazó édesapánál vannak. Volt olyan édesanya, akit két gyermekével három hónap alatt háromszor helyeztek el anyaotthonba, de mindannyiszor vissza is ment férjéhez. Az ügy vége pedig a két gyermek átmeneti nevelésbe vétele lett.

A községben még senkit nem sikerült ilyen módon kiemelni abból a közegekből, melyben szenved, és amelyben gyermekei is általában veszélynek vannak kitéve.

Nagyatádon a Családok Átmeneti Otthonának célja, hogy megakadályozza a gyermekek családtagoktól történő elszakítását, biztosítsa a családok egyben tartását, valamint elősegítse a családok társadalmi reintegrációját. A Családok Átmeneti Otthonát az alábbi személyek vehetik igénybe:

- átmeneti jelleggel lakhatási krízishelyzetbe került családok
- elemi csapás miatt otthontalanná vált családok
- válás után otthontalanná vált családok
- bántalmazott anyák és gyermekei
- volt állami gondozott gyermekes családok
- terhesség miatt válsághelyzetbe került várandós anyák

- fiatakorú anyák (16-18 éves).

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A sport- és szabadidős programokhoz való hozzáférés jellemzően az óvodai és általános iskolai nevelési- illetve tanévben valósul meg.

Eleve adott a testnevelés órákon való mozgás, de emellett számtalan szakkör áll a gyermekek rendelkezésére, illetve minden évben szerveznek úszótanfolyamot is a diákoknak, amikor is pedagógusok kíséretében a gyermekek a nagyatádi tanuszodába mennek.

A Nagyatádra járó általános iskolás gyermekek számára a szünidőben táborok keretében biztosított a programokhoz való hozzáférés, pl. úszótábor, lovas tábor, de ezek többnyire térítés ellenében vehetők igénybe. A roma nemzetiségi önkormányzat minden nyáron szervez legalább 5 napos tábort a településen élő hátrányos helyzetű gyermekeknek. Ehhez az elmúlt években a kulturális egyesület is csatlakozott.

Az óvónők, valamint az osztályfőnökök nagy hangsúlyt fektetnek az egészségfejlesztésre, a környezettudatos gondolkodás kialakítására.

A tehetséggondozás körében az iskolákban lehetőség van számos sport elsajátítására (pl. tollaslabda, kötélugrás, labdarúgás), a kulturális és tantárgyakhoz kapcsolódó foglalkozások tekintetében matematika-, angol-, közlekedési ismeretek sajátíthatók el.

Az alapfokú művészetoktatás kapcsán kézműves-, néptánc-, zongora- és furulya használati ismeretekre tehetnek szert a tanulók. Az ötvöskónyi gyermekek többnyire a néptánc oktatást részesítik előnyben.

Az óvoda esetében hiányoznak a konkrét tehetséggondozásra irányuló foglalkozások, pl. az angol nyelv oktatása vagy a néptánc az óvodában is megszervezhető lehetne.

Szünidős programként kell kiemelni a községben a nyári tábort, melyen hátrányos helyzetű gyermekek vehetnek részt. A nyári tábor időtartama 3-5 nap, a résztvevő gyermekek számára kézműves foglalkozás, zenés műsor, kirándulások, filmvetítés, életmód tanácsadás (pl. védőnő, rendőrség által) kerül megszervezésre.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat rendszeresen szervez programokat a Csillagpontban vagy a művelődési házban. A programok között szerepel csocsó, „Mozgó játszótér”, kreatív foglalkozások, készségfejlesztő játékok és sport foglalkozások.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei)

A képviselő-testület döntésének megfelelően 2014. január 1. napjától jövedelemre tekintet nélkül minden óvodás gyermek ingyenes étkezését biztosítja az önkormányzat.

Az önkormányzati rendeletben biztosított kedvezménytől függetlenül, az iskolákban és az óvodában a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak ingyen étkeznek. Az étkezési térítési díj ötven százalékát fizetik azok, akik tartós betegek vagy a családban három vagy több gyermek van.

Az óvodába járó gyermekek 100 %-a ingyenes étkezésben részesül, de ez a testület által biztosított kedvezménytől függetlenül is igaz. Ez az arány a családok rossz anyagi körülményére utal.

Ingyenes tankönyvellátásra a tanulók 100 %-a jogosult, a magasabb szintű szabályozásnak megfelelően.

Az óvodások és iskolások étkezése a nevelési évben, illetve a tanévben biztosított.

Mivel az óvodában is csak két hét leállás van, az ott lévő gyermekek számára a községben üzemeltetett konyha biztosítja munkanapokon az étkezést. A szünidei étkezés a tavaszi, nyári, őszi és téli szünidőben valósul meg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számára.

Hétfégi étkeztetés nincs a nevelési, oktatási intézmények tanulói számára.

Korábban problémaként merül fel az óvoda négy hetes időtartamra való bezárásával kapcsolatban, a nyári szünidő alatt. Az önkormányzattal egyeztetve az óvoda a négy hetes bezárást, kettő hétre csökkentette.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok

Ötvöskónyi település nem tesz különbséget az eltérő kultúrájú, azaz roma és nem roma gyermekek között, és a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekek között sem. Amennyiben az önkormányzat, vagy az óvoda rendezvényt szervez, azon minden gyermek egyenrangúan részt vehet. A nemzetiségi önkormányzat már hagyományosan minden évben szervez nyári tábort, elsősorban roma nemzetiségű gyermekeknek. Több alkalommal a roma nemzetiségű gyermekek mellett, nem roma gyermekek is részt vehettek a táborban, tehát az eltérő kultúrák találkoztak egymással.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A Helyi Esélyegyenlőségi Program során végzett adatgyűjtés esetén nem merült fel sem az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, sem pedig a gyermekekkel kapcsolatos hátrányos megkülönböztetés. Erre utaló önkormányzati adat, vagy civil szervezet által tett észrevétel nem volt.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül

A gyermekjóléti szolgálat esetében a hátránykompenzáló szolgáltatások nagyban hozzájárulnak a hátrányos helyzetbe került gyermekek és szüleik szociális helyzetének javulásához, ami információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből, elhelyezési és felülvizsgálati tárgyalásokon való részvételből, szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozásából és eseti gondozásból áll.

Az óvodai nevelésben az SNI gyermekekkel gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus foglalkozik. Az általános iskolai oktatásban az SNI gyermekek számára elérhető az integrált nevelés és a gyógypedagógiai oktatás.

A hátránykompenzáló juttatások – tekintettel a gyermekek és gyermekes családok szociális státuszára és az oktatási, nevelési intézményekben történő részvételére – minden jogosult számára egyenlő feltételek mellett elérhetőek, a törvény által szabályozott keretek között.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei

A községben az óvoda kiemelkedő figyelmet fordít a hátrányos, a halmozottan hátrányos, a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek óvodai ellátására, nevelésére. De ugyanez elmondható az állam által fenntartott nagyatádi általános iskolákra is. Az ötvöskónyi diákok a Nagyatádon található Árpád Fejedelem Általános Iskola, a Bárdos Lajos Általános és Sport Iskola vagy az Éltes Mátyás Általános Iskola tanulói.

4.4. a) 1. számú táblázat – Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek

Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2018	66	56	84,85
2019	61	59	96,72
2020	57	57	100,00
2021	40	39	97,50
2022	42	40	95,23
2023	39	33	84,62

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az önkormányzat által fenntartott Szivárvány Óvoda egy telephelyen működik. Ötvöskónyi Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a növekvő gyermeklétszám miatt a 2018. május 28-i ülésén döntött az Ötvöskónyi Szivárvány Óvoda átszervezéséről, óvodai telephely kialakításáról, és a férőhely 15 fővel való növeléséről. A gyermeklétszám csökkenése miatt 2021-ben a kialakított telephely megszüntetésre került.

A táblázatból jól látható, hogy a 2020/2021-es nevelési évben az óvodába járó 57 fő gyermek 100 %-a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűnek minősül, de a többi évben is 90 % felett a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya az óvodában.

A 2023/2024-es nevelési évben a 39 fő gyermekből 33 fő hátrányos- és ebből 17 fő halmozottan hátrányos helyzetű.

4.4. a) 2. számú táblázat – Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók

Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2018	84	57	67,85
2019	81	57	70,37
2020	82	48	58,53
2021	85	71	83,53
2022	98	80	81,63
2023	103	84	81,55

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A táblázatból látható, hogy a vizsgált években az általános iskolai tanulók létszámában nagyarányú növekedés következett be. 2018-ról 2023-ra 22,6 %-al nőtt az általános iskolai tanulók létszáma. Megállapítható, hogy a létszám csökkenésével nem csökkent arányosan a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma, mivel az alacsonyabb létszámhoz is körülbelül hasonló arányban jelennek meg a hátrányos helyzetű gyermekek.

4.4. a) 3. számú táblázat – Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	1	n.a.	5	n.a.	1	n.a.
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2023	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A középszintű oktatásban résztvevő gyermekek pontos számára vonatkozóan nem rendelkezünk pontos adattal. 2020-ban 7 középszintű oktatásban résztvevő gyermek volt hátrányos és halmozottan hátrányos, ebből 1 fő hátrányos helyzetű gimnáziumba jár, 1 fő halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanuló és 5 fő szakiskolai tanuló (1 fő hátrányos helyzetű és 4 fő halmozottan hátrányos helyzetű).

4.4. a) 4. számú táblázat – Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2018	1	0
2019	2	0
2020	0	0

2021	3	0
2022	2	0
2023	3	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázatból látható, hogy a saját jogán gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak száma nagyon alacsony Ötvöskönyiben. 2020-ban egyetlen saját jogú kedvezményezett nem volt a településen, illetve azt követő években évente 2-3 fő.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.1. számú táblázat – Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	1	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	0	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	50	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	2	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6:30	16:30
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	kettő hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	4	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	4	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	2	0
Kisegítő személyzet	0	0

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

Az önkormányzat által fenntartott Szivárvány Óvoda egy telephelyen működik. Ötvöskényi Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a növekvő gyermeklétszám miatt a 2018. május 28-i ülésén döntött az Ötvöskényi Szivárvány Óvoda átszervezéséről, óvodai telephely kialakításáról, és a férőhely 15 fővel való növeléséről. A második telephely 2021-ben megszüntetésre került a csökkenő gyermeklétszám miatt.

Más településről nem jár be gyermek az ötvöskényi óvodába. Az óvodai férőhelyek száma 50, két csoport alakítható ki a telephelyen. Helyhiány miatt – a vizsgált években – nem került sor az óvodába való beiratkozás elutasítására.

Az óvodapedagógusok száma négy fő, mellettük pedig kettő dajka látja el a gyermekekkel kapcsolatos feladatokat. Az óvodapedagógusok mindegyike diplomával rendelkezik. A 2018/2019. és 2019/2020. nevelési évben az Oktatási Hivatal alkalmazásában anyanyelvi roma dajka foglalkoztatására került sor az intézményben.

Az óvodában nemzeti-etnikai kisebbségi nevelés is folyik, ennek keretében a gyermekek megismerkednek a roma hagyományokkal, lehetőség van tehát a kisebbségi identitás megalapozására.

Az óvoda nevelő intézmény, s mint ilyen a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik. Az óvodában kialakított hagyományok jelentősen szolgálják a közösséggé formálódást és a tartalmas közösségi életet.

Nagyon fontos, hogy az óvodapedagógusok minden gyermek képességét önmagához – a saját lehetőségeihez – viszonyítva igyekezzen fejleszteni.

A részképességek fejlődésében elmaradott gyermekek felzárkóztatása, illetve fejlesztése lényeges kérdés már óvodai korban is. Az ötvöskönyi óvodában előfordult beszéd fogyatékos, halláskárosult, enyhe fokban értelmi fogyatékos, valamint látássérült gyermek is. A Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Rehabilitációs Bizottság állítja ki a gyermek fejlettségi szintjéről a szakvéleményt. A szakvélemény pontosan tartalmazza, hogy adott esetben milyen jellegű feladatokkal fejleszthető a gyermek képessége. A fejlesztés pedig a fejlődési naplóba rögzített fejlődési terv alapján folyik.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében fontos, hogy az óvodában eltöltött idő élményekkel teli és programokban gazdag legyen. Ezek a gyermekek ingerszegény környezetben élnek, ezért szükséges a látáskör szélesítése, valamint a kulturális programokhoz való hozzáférés esélyének növelése. Az óvodában a játékos tanulásban való önkéntes részvétel, esélyt jelenthet a további fejlődésre.

4.4.2. számú táblázat – Óvodai nevelés adatai

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat-ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma
2018	63	3	65	2	66	0	21
2019	74	3	65	2	61	0	25
2020	69	3	65	2	57	0	23
2021	67	3	65	2	56	0	22
2022	52	2	50	1	42	0	26
2023	48	2	50	1	39	0	24

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

A 3-6 éves korú gyermekek száma ingadozó, de alapvetően csökkenő képet mutat. A vizsgált évek viszonylatában 15 fős, azaz 24 %-os csökkenés következett be. Az óvodába beírt gyermekek száma szintén csökkenő képet mutat 2018-ról 2023-ra.

A 2022/2023. nevelési évben 39 fő gyermeket írtattak be az óvodába, ebből 33 fő, azaz 84,62 % hátrányos helyzetű és 17 fő, azaz 43,6 % halmozottan hátrányos helyzetű gyermek. A korcsoport szerinti megoszlást tekintve a 3 éves és a 4 éves gyermekek körében a legmagasabb a HH-s és HHH-s gyermekek száma. Mivel a szám nagyon magas, ezért már az óvodai integrációs programok alkalmazása kiemelkedő fontosságú. Az óvodapedagógusok az integrációs pedagógiai rendszer (IPR) működtetésével próbálják felzárkóztatni a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket. Ennek keretében kirándulásokon, kulturális programokon vesznek részt a gyermekek, melyek segítik a látókörük bővülését, érdeklődési körük kiszélesedését. Minden gyermek egyéni fejlesztési tervvel rendelkezik, a tényleges fejlődés pedig időszakonként értékelésre kerül.

Az óvoda és a család kapcsolattartása kiemelt feladatként jelenik meg a nevelőmunkában. E kapcsolat a nevelésben nem lehet alárendelt, csakis mellérendelt viszony, hiszen a kettő együttműködése nélkül lehetetlen a gyermekek kiegyensúlyozott nevelése.

Az elfogadó, bizalmat ébresztő, támaszt nyújtó magatartás tegye lehetővé, hogy a szülők az óvónővel együtt találjanak megoldást a gyermekükkel kapcsolatos kisebb-nagyobb gondjaikra.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. Fő cél, hogy a szülőkkel kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolatot tartson fenn az óvoda. Sajnos az egyre több családban végbemenő negatív hatások következtében az egyéni fejlődési ütem figyelembevétele mellett a családi nevelésben felmerülő hiányosságok pótlása is egyre fontosabbá válik.

Törekedni kell a kapcsolattartás színtereinek bővítésére (nyíltnap, közös tevékenységek, ünnepek, szülői fórumok, rendezvények, közös programok). Az óvoda és a család kapcsolattartása továbbra is kiemelt feladatként jelenik meg a nevelőmunkában.

Az Ötvöskónyi Szivárvány Óvodában a 2023/2024. nevelési évben 7 fő SNI-s és 5 fő BTM-es gyermek volt. A Pedagógiai Szakszolgálat Nagyatádi tagintézménye által logopédiai fejlesztésben és fejlesztő foglalkozáson vesznek részt a gyermekek.

4.4.4. számú táblázat – Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2017/2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	-
2018/2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	-
2019/2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	-
2020/2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	-
2021/2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	-
2022/2023	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A 4.4.4. számú táblázat Ötvöskónyi vonatkozásában nem értelmezhető, mivel az Ötvöskónyiban lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkező gyermekek a Nagyatádon működő általános iskolák tanulói.

Az oktatási intézmények speciális feladatokat látnak el a hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók esetében. Ezen speciális feladatok a következők:

Hátrányos helyzetű tanulók:

- A hátrányos szociokulturális környezetből érkező tanulók felzárkóztatása, az eltérő előzményekből, körülményekből és egyéni sajátosságokból eredő különbözőségek kiegyenlítésére való törekvés.
- Az alulreprezentált, marginalizálódott, az átlagosnál szegényebb családi környezet miatt keletkezett szociális, kulturális és nyelvi hátrányok kompenzálása.
- A fejlesztés tervezése tanórai keretek között és felzárkóztató foglalkozások keretében, továbbá egyéni és csoportos fejlesztő tevékenység speciális pedagógiai segítségnyújtással.

Sajátos nevelési igényű tanulók:

- Az integrált sajátos nevelési igényű tanulók számára speciális pedagógiai segítségnyújtás.
- A sajátos nevelési igényű tanulók folyamatos és szakszerű fejlesztése.
- A fejlesztés tervezése tanórai keretek között egyéni fejlesztéssel, rehabilitációs-rehabilitációs foglalkozások keretében gyógypedagógus szakemberrel, továbbá egyéni és csoportos fejlesztő tevékenység speciális pedagógiai segítségnyújtással.
- Szakszolgáltatások igénybevétele a rendellenességek sérülés-specifikus korrekciója (logopédia, gyógytestnevelés).
- Megfelelő tanulásszervezési formákkal és módokkal biztosítani, hogy a tanórákon és a tanórán kívüli tevékenységben érvényesüljön a differenciált és egyénített fejlesztés.
- A tanulók tevékenységére, interaktivitására lehetőséget adó tanítási stratégiák, módszerek megismerése, alkalmazása.

4.4.5. számú táblázat – A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2017/2018	9
2018/2019	6
2019/2020	5
2020/2021	6
2021/2022	5
2022/2023	8

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A vizsgált tanévekben a 8. évfolyamot minden ötvöskónyi tanuló befejezte. A továbbtanulásra vonatkozóan nem állnak rendelkezésünkre pontos adatok, de a nagyatádi általános iskolák pedagógusainak elmondása szerint, az ötvöskónyi diákok 80 %-a szakiskolai képzést választ, a nyolc évfolyam befejezését követően.

Ennek a megítélése kettős. Egyrészt pozitívum, hogy a szakmák tanulása mellett többen döntenek, és feltehetően a hiányszakmák elsajátítása is szerepet kap ezekben a képzésekben. Másrészt azonban negatívum, mivel a szakiskolákba gyengébb tanulmányi eredménnyel lehet bekerülni, mint a gimnáziumba vagy szakközépiskolába. Az összlétszámon belüli magas arány tehát azt jelzi, hogy a tanulók többsége gyenge képességű.

Az előbbi megállapításokból jövőbeni problémák olvashatók ki, miszerint a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók munkaerő-piacra való belépésének lehetősége nagymértékben lecsökken már a továbbtanulásról való döntés meghozatalakor. Sok esetben a szakma megszerzéséig sem jutnak el, erre utal a községben a csak nyolc általános iskolai végzettséggel rendelkezők magas száma is.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók közoktatásban való részvétele kapcsán hátrányos megkülönböztetés nem történt. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása az elsődleges szempont, ezért minden olyan nevelési és oktatási módszer, ami ezt a célt szolgálja, alkalmazott az iskolában.

Az óvodában nagyobb hangsúlyt kellene fektetni a kiscsoportokban való differenciált játékosnak nevelésnek. Az intézmények pedagógiai programja is kiemeli az esélyegyenlőség elvének fontosságát, ennek bizonyítéka az integrált oktatás alkalmazása.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

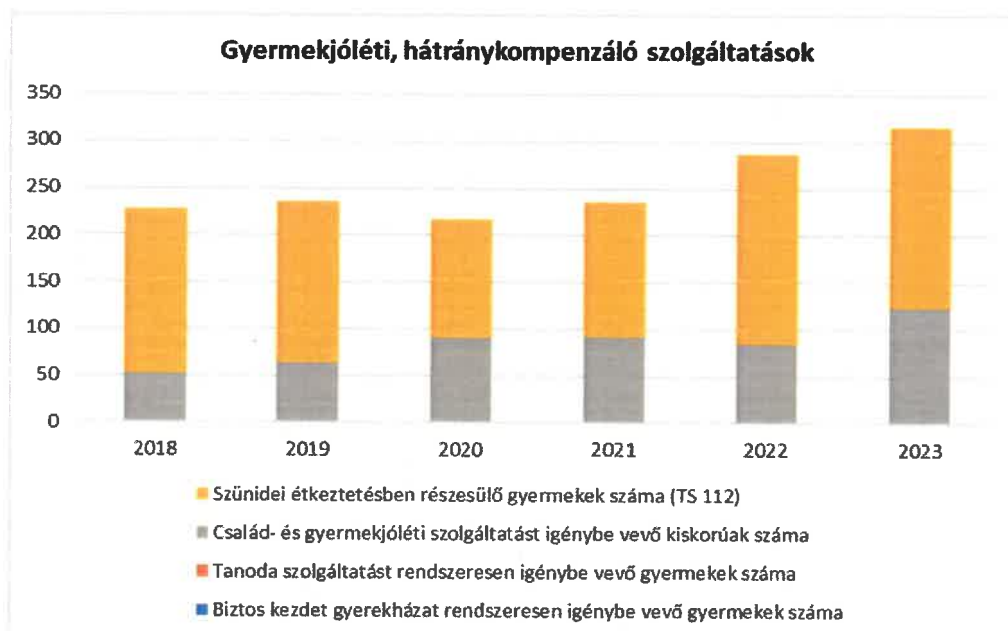
Az Ötvöskónyiban lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkező tanulók a nagyatádi általános iskolákban tanulnak. Nem rendelkezünk adattal az intézmények között a tanulók eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérésre vonatkozóan.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások

4.4.6. számú táblázat – Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások

Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2018	0	0	52	175
2019	0	0	64	171
2020	0	0	91	126
2021	0	0	92	143
2022	0	0	85	202
2023	0	0	123	193

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

A táblázatban szereplő hátránykompenzáló szolgáltatások közül a településen élő gyermekek a szünidei étkeztetést, valamint a család- és gyermekjóléti szolgáltatást vehetik igénybe. A településen Biztos kezdet gyerekház és Tanoda nem működik, és más településen sem vesz igényben ötvöskónyi kiskorú ilyen jellegű szolgáltatást.

A településen hátránykompenzáló szolgáltatásnak tekinthető a családsegítő szolgálat, a nemzetiségi önkormányzat és a kulturális egyesület által szervezett nyári tábor.

A nyári táborban a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat összefogásával, színes és érdekes programokban vehetnek részt a gyermekek. Előadást hallgathatnak az egészséges életmódról, kézműves foglalkozáson és zenés műsoron vehetnek részt. Sajnos az anyagi lehetőségek korlátot szabnak a programoknak, rendezvényeknek. A nyári tábor általában 3-5 napos.

Az alapfokú művészetoktatás a művészi kifejezőkészséget alapozza meg, elősegíti a szakmai orientációt, valamint a szakirányú továbbtanulásra való felkészülést.

Az alapfokú művészetoktatásban részt vevők száma a vizsgált tanévekben növekedést mutat, az ötvöskónyi gyermekek jellemzően a néptánc oktatást választják, a programban részt vevő gyermekek pedig 85 %-ban halmozottan hátrányos helyzetűek. A nagyatádi általános iskolákban tehetséggondozó program is működik, de az iskolák tájékoztatása szerint ebben ötvöskónyi diákok nem vesznek részt.

A gyermekjóléti szolgálat esetében a hátránykompenzáló szolgáltatások nagyban hozzájárulnak a valamilyen oknál fogva rosszabb képességű gyermekek és szüleik szociális helyzetének javulásához, ami információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből és eseti gondozásból áll. Ezek a tevékenységek a gyermekek érdekeit, minőségibb életvitelét és fejlődését szolgálják.

Az óvodai nevelésben elérhető a fejlesztő óvodapedagógus, valamint a logopédus a gyermekek számára.

Az általános iskolában integrált oktatásban vesznek részt az SNI gyermekek, valamint a gyógypedagógusok is végeznek fejlesztő tevékenységet.

A hátránykompenzáló juttatások minden jogosult számára egyenlő feltételek mellett elérhetőek, a törvény által szabályozott keretek között.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A 0-18 éves gyermekek körében magas a hátrányos helyzetű, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben a 0-18 évesek 69 %-a részesül.	A kirekesztettség és elszigeteltség érzésének csökkentése érdekében a látókör szélesítése a kulturális programokhoz való hozzáférés esélyének növelésével, színház és mozi látogatásával, kirándulások szervezésével.

<p>A városi általános iskolákban a tanulásban lemaradt, gyengébb képességű diákok „pártfogásának” hiánya.</p>	<p>A községben az általános iskola épületében felzárkóztató, tematikus korrepetálás szervezése.</p>
<p>A községben nincs a szünidő hasznos eltöltése érdekében napközis tábor.</p>	<p>Napközis tábor szervezése – az általános iskola épületében – legalább a szünidő fele részére a hátrányos helyzetű gyermekek számára a pedagógusok bevonásával. A tábor keretében tematikus tanulás, életviteli és egészségfejlesztéssel összefüggő beszélgetések, kirándulások szervezése.</p>
<p>A településen magas a 0-3 éves korú gyermekek száma.</p>	<p>Adatgyűjtés a nemzetiség és a hátrányos helyzet megoszlására vonatkozólag. A problémák kezelése a Biztos Kezdet Program keretében a családok komplex támogatása érdekében. A szülők ösztönzése a gyermekeiknek az óvodába minél hamarabb történő beíratására, a korai fejlesztés szükségessége érdekében.</p>
<p>Nincs pontos adat a mélyszegénységben élő gyermekek létszámáról.</p>	<p>A családsegítő-és gyermekjóléti szolgálat, a védőnő, valamint a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök bevonásával adatgyűjtés. A nagyobb ünnepek előtt adománygyűjtés megszervezése a községben.</p>
<p>A szakiskolai képzésben részt vevők számának magas aránya, a gimnáziumi, valamint az érettségit adó szakközépfiskolai továbbtanulással szemben.</p>	<p>Továbbtanulás ösztönzése, pályaválasztási tanácsadás, ösztöndíjrendszer kialakítása, valamint együttműködés az oktatási intézményekkel.</p>
<p>A gyermekek ismeretei meglehetősen hiányosak az őket megillető jogokról és azok érvényesítéséről.</p>	<p>Az általános iskolában, tanórai keretek között, a gyermekek megismertetése az őket megillető jogokról, a Gyermek Jogairól szóló Egyezmény részletes ismertetésével, továbbá a gyermekjogok.obh.hu weboldalt tanulmányozásra ajánlása.</p>
<p>Az óvodás gyermekek esetében a szocializációs-, nyelvi-, és kommunikációs hátrányok nagyarányú jelenléte, valamint a tehetséggondozást szolgáló programok hiánya.</p>	<p>A hátrányok mérséklése érdekében az óvodában nagyobb hangsúlyt kapjon a differenciált kiscsoportos játékos-nevelés. Szakemberek segítségével a lehető legtöbbet kihozni a gyermekekből és felmérni az esetleges tehetségek jelenlétét.</p>

Roma kulturális programok hiánya az óvodában, illetve a községben, melynek fontosságát a roma lakosság nagyarányú jelenléte indokolná.	A roma nemzetiségi önkormányzat, a működő civil szervezet, valamint az önkormányzat összefogásával programok szervezése az identitás és az elfogadás érzésének erősítése érdekében.
--	---

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Statisztikai adatok is igazolják azt, hogy a nők helyzete igencsak ellentmondásos ma Magyarországon. Míg ugyanis életesélyük sokkal jobbak, mint a férfiaké, az oktatásban sokkal aktívabbak, ugyanakkor jóval leterheltebbek, s anyagilag legalábbis jóval kevésbé elismertek, mint az erősebbnek kikiáltott nem.

Magyarország a 65. azon a Gazdasági Világforum által készített, 115 országot tartalmazó rangsorban, amely a nemi egyenjogúságot vizsgálja több megközelítésben is. A jelentés a gazdasági lehetőségeket, a felsőoktatásban való részvételt, a politikai döntéshozatalhoz való hozzáférést és az egészségi állapot különbségeit veti egybe.

Az életesély tekintetében a nők születésekor várható élettartama jelenleg 78 év, ami nyolc évvel hosszabb, mint a férfiaké. Ennek oka többek között az, hogy életmódjukban egészség tudatosabbak, testi vagy lelki gondjaikkal hamarabb fordulnak orvoshoz, mint a férfiak.

Az oktatásban is a nők viszik a prímet. A mai magyar jelzőszámok szerint ugyanis a tanulást a férfiak könnyebben feladják, mint a nők. Mindezzel együtt is a munkaerő-piacon a nők kevésbé vannak jelen, mint a férfiak. A foglalkoztatás aránya körükben 49,9 %-os, 11,2 százalékponttal elmaradva a férfiakétól. Míg az Európai Unióban a 15-64 éves férfiak 73 %-ának, illetve a nők 59 %-ának van jövedelemszerző foglalkozása, addig Magyarországon ez az arány mindkét nem esetében elmarad az uniós átlagtól.

Tény persze, hogy a nők munkaerő-piaci esélyeit jelentősen befolyásolják a családi kötöttségeik, így rész munkaidős munkát zömében a kisgyermeket nevelő anyák vállalnak.

A nők és a férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenség minden bizonnyal a legmélyebben gyökerező, legnehezebben tetten érhető, a társadalom részéről a leginkább támogatott igazságtalanság. Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében a nőket, kiemelt célcsoportként kell kezelni.

Az OECD-országokban a diplomás nők átlagosan csupán a férfi diplomás átlagbér 76 százalékát keresik, miközben ez az arány Magyarországon kiemelkedően alacsony.

Az OECD Education at a Glance 2021 kiadványából kiderül, hogy a nők és a férfiak közti kereseti különbségek jelentősek, sőt, minél képzetesebb társadalmi réteget vizsgálunk, annál jelentősebbek.

A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete által közzétett tanulmány szerint, annak ellenére, hogy 2006 és 2014 között mind a nők, mind a férfiak havi átlagkeresete egyharmadával nőtt, a nemek közötti különbség továbbra is fennáll.

A nők 16%-kal kevesebbet keresnek havonta, mint a férfiak. A nemek között e tekintetben fennálló különbség jóval nagyobb a külföldön születettek körében, mint a Magyarországon született emberek között. A külföldön született nők 33%-kal kevesebbet keresnek, mint a külföldön született férfiak. A Magyarországon született nők 15%-kal keresnek kevesebbet, mint az ugyanitt született férfiak. A nemek közötti különbség a gyermeket nevelő, kapcsolatban élő férfiak és nők között is nagyobb.

Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében a nőket, kiemelt célcsoportként kell kezelni. Ötvöskónyi település állandó lakossága 2024. január 1-jén:

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
0-14 éves	88	102	190	46%	54%
15-17 éves	18	22	40	45%	55%
18-59 éves	235	246	481	49%	51%
60-64 éves	22	24	46	48%	52%
65 év feletti	72	52	124	58%	42%

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

Ötvöskőnyiban, az állandó népességen belül, a nemek szerinti megoszlást vizsgálva megállapítható, hogy a nők 49 %-al, a férfiak pedig 51 %-al képviseltetik magukat, tehát a férfiak kismértékben többségben vannak a nőkhöz képest.

Legnagyobb számbeli különbséget férfiak és nők között, a 65 év felettiak esetében láthatunk, itt az arány 58 és 42 százalék a nők javára. Ez az adat igazolja a már korábban leírtakat, hogy a nők életésélyei jobbak, mint a férfiaké.

Az esélyegyenlőség szempontjából alapvető probléma a nők tekintetében, az egyenlőtlen családi feladatmegosztás, a munkahelyről való hosszabb idejű távolmaradás (pl. gyermekvállalás), a 45 év felettiak esetében a változó képzettségi követelményeknek való megfelelés, a jövedelmek egyenlőtlensége, valamint a szolgáltatások hiánya (pl. bölcsőde).

A településen 2022-ben került átadásra az egycsoportos bölcsőde, amely 2022. őszén kezdte meg működését.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők munkaerőpiaci részvétele minden uniós országban alacsonyabb a férfiakénál. A dolgozó nők a férfiakhoz képest általában alacsonyabb óraszámban, kevésbé jól fizetett ágazatokban és kevésbé fontos pozíciókban végzik munkájukat, ami jelentős nemi alapú fizetési és jövedelmi különbségekhez vezet. Ezek a különbségek részben a mélyen gyökerező nemi szerepek, illetve a gazdasági ösztönzők eredményei.

A nők munkaerőpiaci részvételének növelése és foglalkoztatási rátájuk javítása alapvető fontosságú ahhoz, hogy 2020-ra a 20–64 év közötti népesség 75%-a foglalkoztatásban legyen, ami az Európa 2020 program kiemelt célja. Ezek az intézkedések fellendíthetik a gazdasági növekedést és mérsékelhetik a népesség elöregedéséből származó társadalmi és államháztartási kockázatokat. Folyamatos erőfeszítésekre van szükség továbbá a nemek közötti különbségek kezelése, valamint egy olyan duális modell kiépítése érdekében, amelyben a nők és férfiak egyenlő mértékben keresők és gondozók.

A nők foglalkoztatási rátája minden tagállamban alacsonyabb, mint a férfiaké, és az egyes tagállamok között jelentősek az eltérések.

A szociális eredménytábla nemek közötti egyenlőségre vonatkozó fő munkaerőpiaci mutatója a nemek közötti foglalkoztatási különbség, amely 2016-ban az EU-28 területén 11,5 százalékpont volt, 76,8%-os foglalkoztatási rátával a férfiak és 65,3%-os foglalkoztatási rátával a nők tekintetében.

Ez annak ellenére igaz, hogy a nők egyre képzetebbek és rendre felülmúlják a férfiakat az iskolázottság tekintetében. 2016-ban a (30–34 éves) nők 44%-a rendelkezett legalább felsőfokú végzettséggel, a férfiak 34%-ával szemben.

A Nemzetgazdasági Minisztérium kimutatása szerint 2014-ben Magyarországon csökkent a legnagyobb mértékben a nők munkanélkülisége, a többi uniós tagállamhoz képest. A mutató Magyarországon 7,7 %-ot tesz ki, szemben a 10 %-os uniós átlaggal.

A Kormány külön figyelmet fordít a nők foglalkoztatottságára, a munkahelyvédelmi akciótervben járulékedvezményekkel ösztönzi a munkaadókat arra, hogy alkalmazzák a gyermekgondozási szabadságról visszatérőket. A részmunkaidőben foglalkoztatott nők száma 2010 és 2013 között 141.200-ról 168.500-ra növekedett. Az egy gyermeket nevelők esetében 5,7 %-ról 13,3 %-ra, kétgyermekesek esetében pedig 8-ról 13 %-ra nőtt a részmunkaidős foglalkoztatás aránya. A gyestről, gyedről visszatérő három, vagy több gyermeket nevelő szülő után három évig teljes szociális hozzájárulási adókedvezményt lehet igénybe venni, a negyedik és ötödik évben is csak az összeg felét kell befizetni a munkáltatónak.

A gyed extrának köszönhetően 15 ezer kisgyermekes anya állhatott újra munkába, az Első munkahely garanciaprogram keretében 7200 hölgyet köszönthettek a foglalkoztatottak között, és két év alatt közel 15 ezer diáklány dolgozhatott a nyári diákmunka program segítségével.

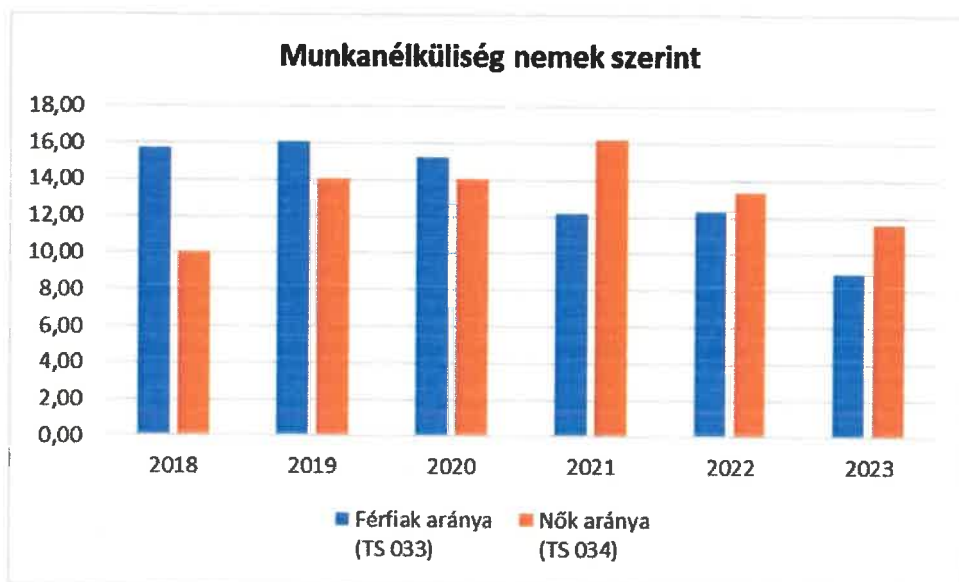
Az ipar és szolgáltatások területén több nő dolgozik hazánkban, mint az EU-ban, nálunk a korosztály 25,9 %-a, az EU-ban 24,6 % ez az arány.

Az utóbbi évek kutatásai arról számolnak be, hogy a társadalomban egyre gyengül a család VAGY munka szemlélet, s erősödik a család ÉS munka szemléletűek aránya. Legfőbb szempont az anyagi biztonság megteremtése, és ez a foglalkoztathatóság folyamatos fenntartásának igényét jelenti.

5.1.1. számú táblázat – Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2018	15,72	10,06	12,89%
2019	16,1	14,05	15,08%
2020	15,22	14,04	14,63%
2021	12,16	16,19	14,18%
2022	12,29	13,36	12,83%
2023	8,9	11,64	10,27%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Mivel a település demográfiai összetétel esetében láthattuk, hogy a nők csak a 65 év felettek körében voltak többségben, ebből következőleg a férfi munkavállalási korúak száma magasabb a vizsgált években.

Az összes regisztrált munkanélküli között 2018-2020. között magasabb arányban vannak jelen a férfiak, 2021-2023. években viszont a nők jelennek meg magasabb arányban. Az aktív korú lakosságon belül a női nyilvántartott álláskereső aránya növekedést mutat a vizsgált években. A táblázatból jól látszik, hogy a női munkanélküliek legmagasabb aránya 2021-re jellemző. Ebből arra következtethetünk, hogy a férfiak előbb találnak munkát, mint a nők. Ez a település jellegére is visszavezethető, mivel a legtöbb, környéken lévő munkahely inkább a férfiaknak kedvez (pl. Ferrovon Kft. és egyéb építőipari jellegű tevékenység).

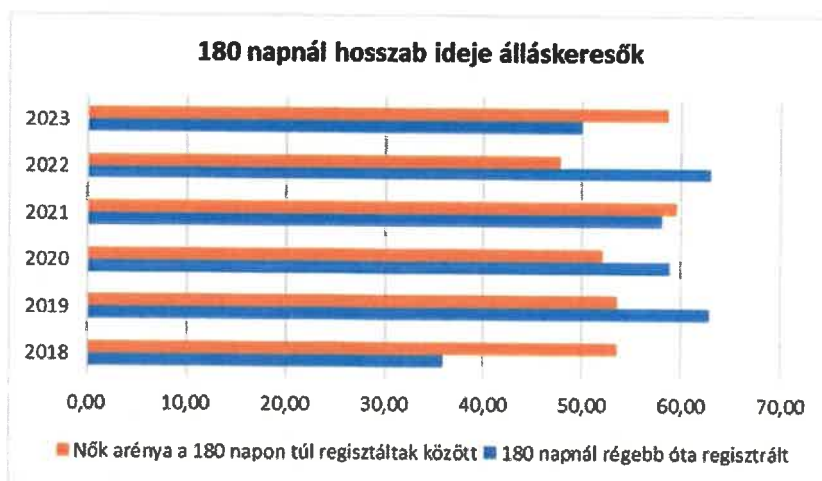
Az Európai Parlament 2013 februárjában a TNS Opinion nevű közvélemény-kutató céget bízta meg, hogy felmérje az európaiak véleményét a gazdasági válság és a nők témájában. Az alábbi eredmények születtek:

- az EU-polgárok a nemi egyenlőtlenségek közül első helyen az azonos pozícióban lévő férfiak és nők különböző bérezését említették, második helyen a nők elleni erőszakot, harmadikként pedig a nőknél a munka és a család nehézkes összeegyeztethetőségét
- a megkérdezettek egyharmada szerint az előbbi egyenlőtlenségeket a válság tovább erősítette
- Magyarországon az első helyen a munka és a család összeegyeztethetőségének nehézsége szerepelt.

5.1.2. számú táblázat – 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2018	35,9	53,57
2019	62,92	53,57
2020	58,82	52
2021	58,02	59,57
2022	63,01	47,83
2023	50	58,62

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

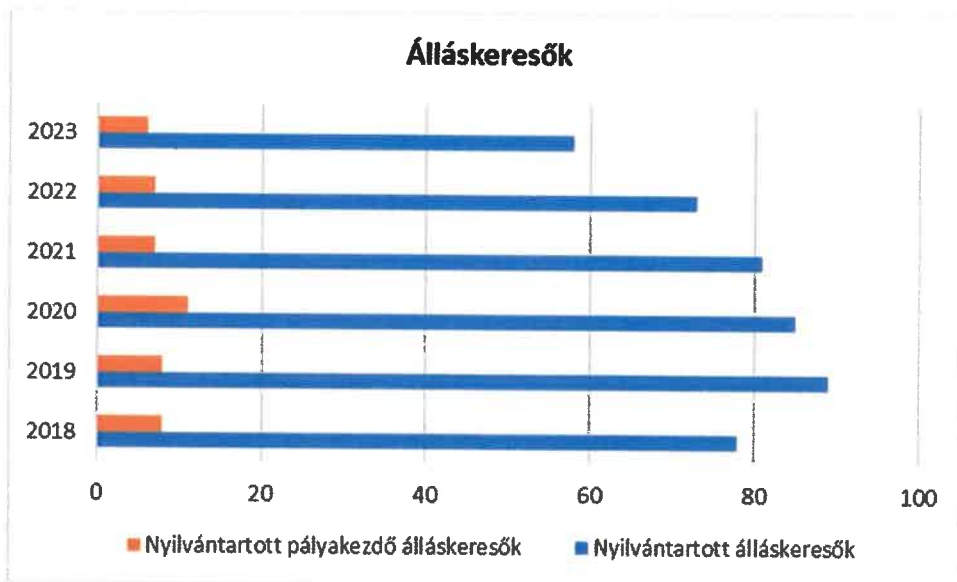

Az 5.1.2. számú táblázat alapján megállapítható, hogy a regisztrált munkanélküliek magas aránya 180 napnál hosszabb ideje regisztrált, és ez az arány a vizsgált években növekvő, majd 2023. évre csökkenő tendenciát mutat. A tartós munkanélküliek (180 napnál régebben regisztráltak) körében magasabb arányban vannak jelen a nők, kivéve a 2022-es évet. A legmagasabb arány 2021-ben van, mely adat arra enged következtetni, hogy amennyiben egy férfi kikerül a munkaerő-piacról, nehezen talál újra állást. Ehhez hozzájárul az is, hogy egy hosszabb munkakiesés alatt a korábban meglévő nem formális tudásszint gyakran lecsökken. Ennek fejlesztése annál költségesebb, minél hosszabb a kimaradás. Megállapítható, hogy 2020. évben volt a legkisebb különbség a 180 napon túl regisztrált nők és férfiak között.

5.1.3. számú táblázat – Pályakezdő álláskeresők száma

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2018	78	8
2019	89	8
2020	85	11
2021	81	7
2022	73	7
2023	58	6

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázat alapján megállapítható, hogy a nyilvántartott álláskeresők között alacsony százalékban jelennek meg a pályakezdő álláskeresők. Ez arra enged következtetni, hogy a pályakezdők viszonylag hamar el tudnak helyezkedni. Megállapítható, hogy 2018-ról 2023-ra a nyilvántartott álláskeresők aránya 26 %-al csökkent, a nyilvántartott pályakezdő álláskeresők aránya pedig 25 %-al csökkent, tehát javuló tendenciát tapasztalhatunk.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A községben nőket érintő képzés a közmunkaprogram keretében nem valósul meg.

Kedvező, hogy a munkaügyi központok által szervezett tanfolyamokon, nemcsak aktív álláskereső, hanem azok a jelenleg még dolgozók is részt vehetnek, akiknek a munkahelye veszélybe került. A hiányszakmákra felkészítő képzéseket a munkaügyi központok ajánlják fel, de léteznek olyan támogatott képzések is, amelyekre a munkaügyi központ keretszámot határoz meg, s az álláskeresőknak felvételizniük kell.

A munkaügyi központok által indított programok közül kiemelnénk kettőt:

A „Lépj egyet előre!” képzési program elsősorban a szakképzetlen, a legfeljebb alacsony iskolai végzettségű felnőttek számára nyújt lehetőséget, hogy ingyen olyan szakmai képzettséget szerezzenek, amelyek aktuálisan a legkeresettebbek az adott régió munkaerőpiacán, illetve megszereshetők a szakképzés megkezdéséhez szükséges közismereti és szakmai kompetenciák.

A Nemzeti Fejlesztési Terv keretében 2006-2013 között tervezett program a munkaerőpiac igényeihez igazítva több ütemben valósul meg.

Az „Újra tanulok!” megnevezésű kiemelt projekt közvetlenül azoknak a felnőtteknek kíván tehát segítséget nyújtani, akik alacsony iskolai végzettségűek, illetve szakképzetlenek, akik elavult szakképzettséggel rendelkeznek, akik elbocsátással veszélyeztetett munkavállalók, valamint a hátrányos helyzetben lévő társadalmi rétegek pl. a fogyatékkal élők, nők és romák.

A kiemelt projekt megvalósítói - a várakozásoknak megfelelően - szeretne országos hatáskörben, valamennyi kistérség, megye és régió fejlődéséhez és versenyképességéhez hozzájárulni azzal, hogy az ott élő alacsonyan iskolázott embereket piacképes szakképesítéshez juttassa.

A programmal ugyanis csökkenthető a hátrányos helyzetbe került települések lemaradása: a megvalósítók szem előtt tartják a területi egyenlőtlenségeket, és a hátrányos helyzetű térségekhez arányosan nagyobb forrást helyezni, így segítve azok felzárkózását a fejlettebb területekhez.

A résztvevők egyéni helyzetüknek, tudásszintjüknek és a munkaerőpiac igényeinek megfelelő, versenyképes tudást, ismeretet sajátíthatnak el.

A program a képzettségi szint emelésével erősíti Magyarország versenyképességét, és a munkavállalók nagyobb eséllyel tudnak elhelyezkedni akár a magyar, akár a külföldi munkaerőpiacon. A hiányszakmákban történő képzéssel emelkedik a munkáltatók szakképzett munkaerővel történő ellátása, ami hozzájárul a foglalkoztatók versenyképességének növekedéséhez, kedvezőbb anyagi, szakmai előmeneteli lehetőséget biztosít a képzésben résztvevők számára.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat részvétele a településen a nők szempontjából is jelentős. Kifejezetten nőknek szóló program a „Tea délután”, ahol pl. az Adventről, a betegségekről, a házi gyógymódokról beszélgetnek, az „Asszony csicsergő foglalkozás”, ahol pl. kenyeret, palacsintát sütnek a lányok és asszonyok, továbbá a baba-mama klub.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Pontos adatok nem álltak rendelkezésünkre, arra vonatkozólag, hogy a munkanélküli nők milyen iskolai végzettséggel rendelkeznek. A helyi ismereteinkre támaszkodva azonban elmondhatjuk, hogy a községben a munkanélküli nők 60 %-a nyolc általános vagy annál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik.

A munkanélküli nők zöme a mélyszegénységben élők köréből kerülnek ki a leggyakrabban, és többnyire az egyetlen bevételi forrásuk az önkormányzat által folyósított foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy rendszeres szociális segély. Az ő elhelyezkedési esélyük nagyon rossz, többnyire az önkormányzat által szervezett közfoglalkoztatásban vesznek részt. Nagyon fontos, hogy együtt működjenek a munkaügyi központtal, mivel, ha valamilyen általános iskolára épülő képzés indulna, részt tudjanak venni benne.

A szakiskolát végzettek körében is vannak munkanélküli nők, arányuk 15-20 % körüli, és ez azzal magyarázható, hogy a megszerzett képzettség nem felel meg a piaci igényeknek, nem a munkáltatók által keresett szakmákkal rendelkeznek. Az ő esetükben az átképzés jelentene megoldást.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A Helyi Esélyegyenlőségi Program készítése során végzett kutatások, információgyűjtések nem világítottak rá ilyen jellegű problémára a községben. Persze ez nem jelenti azt, hogy ez a jelenség nem létezik. Több tanulmány is kimutatta, hogy az egyenlő munkáért egyenlő bérezés elve sok esetben nem érvényesül. A községben nem működnek olyan jellegű munkáltatók, foglalkoztatók, amelyek esetében tetten lehetne érni a nőket érintő elvek sérülését. Az óvodában közalkalmazottak, az önkormányzatnál köztisztviselők dolgoznak. Az ő esetükben a besorolás szerinti bér kerül alkalmazásra.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A férfiak és a nők társadalmi szerepe a történelem folyamán folyton változik. Ez a változás a legszembetűnőbben a fejlett országok munkaerő-piacán mutatkozik meg. A nők munkavállalása a XX. század második felében felgyorsult, de ezzel összefüggésben a gyermeklétszám lecsökkent. Az előregedő európai társadalmakban az eltartó-eltartott arányt csak a nők még nagyobb gazdasági aktivitásával lehetne javítani, de ezzel egy időben terheik is nőnének. Napjainkra egyre inkább a család ÉS munka váltotta fel a nők körében, a család VAGY munka szemléletet. Ennek kialakulásához, illetve fenntartásához azonban támogató intézményrendszerre volt és van szükség. Elmondhatjuk, hogy a kisgyermekes anyák munkaerőpiacra való belépése nincs a munkaadói oldal felől aktívan megtámogatva. A gyermek érkezését követő munkaerőpiaci visszatérés pedig leginkább csak a törvény biztosította kereteken belül lehetséges – vagyis abban az esetben, ha a kisgyermekes anyák a munkaerőpiac igényeit ugyanúgy ki tudják elégíteni, mint korábban, a baba érkezése előtt. Az elvárás feljűk változatlan, háttértámogatás biztosítása nélkül.

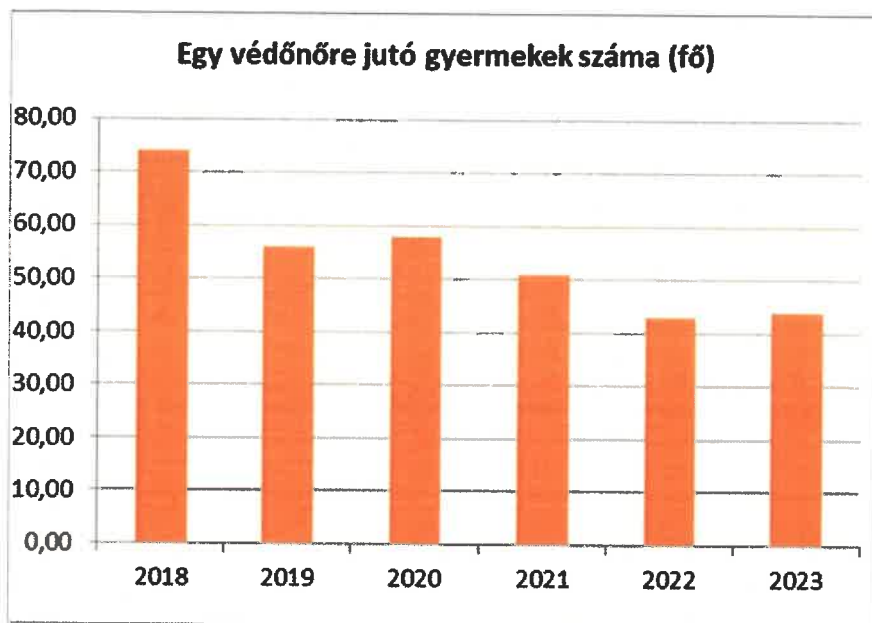
A kisgyerekes anyák munkaerőpiaci helyzete a társadalom különböző szegmenseinek nyugvópont nélküli, folyamatosan változó kérdésköre, a szakpolitika, a gazdasági élet sarkalatos pontja, a média egyik központi témája, amelynek sajátosságait keresztmetszeti vizsgálatként, pillanatképként tudjuk most bemutatni. A női foglalkoztatottság a gazdaság versenyképességének javítása mellett a nemek közötti egyenlőség megteremtésének is alapja.

5.2.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2018	1	74	74
2019	1	56	56
2020	1	58	58
2021	1	51	51

2022	1	43	43
2023	1	44	44

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A védőnői szolgáltatás feladata a családtervezés, az anya- és gyermekgondozás. A védőnő szerepe már várandós korban felértékelődik, tanácsokkal látják el a leendő szülőket, a beszélgetések során részese a kismama új információiban. Emellett a kismamáknak meg kell jelenni a kötelező tanácsadásokon, ahol az alapvizsgálatok (pl. vérnyomásmérés) elvégzése is megtörténik.

A településtől 8 kilométerre lévő Nagyatádon 2012-ben megszűnt a szülészeti osztály, és Ötvöskönyit a Kaposvári szülészeti osztályhoz körzetesítették, illetve veszélyeztetett terhesség és koraszülés esetén a pécsi klinikához tartozunk. Nagyon sok kismama a marcali, szigetvári kórházat választja, ennek ellenére. A védőnő szerepe hangsúlyozottabbá vált a közeli szülészeti osztály megszűnésével.

Kedvező azonban, hogy a várandósság alatti vizsgálatok jelentős része a nagyatádi kórház szakrendelésén elérhető, tehát nem kell a kismamáknak hosszabban és költségesebben utaznia emiatt.

Ötvöskönyiben a védőnői szolgáltatás a Nagyatádi Város Önkormányzatával kötött feladat ellátási szerződés alapján biztosított.

A 0-3 éves gyermekek száma a vizsgált években csökkenő mértékben mutatkozik meg, 2018-ról 2023-ra 30 fős csökkenés következett be.

5.2.2. a) számú táblázat – Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0

2022	12	11
2023	12	11

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A nő családi és munkahelyi feladatainak összeegyeztethetősége érdekében szükség van tehát támogató intézményekre, szolgáltatásokra.

Ötvöskönyiban 2022. szeptember 12-én kezdte meg működését egy egycsoportos, 12 fő férőhelyes bölcsőde. Kiemelt jelentőségű, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek minél előbb fejlesztő „közegbe” kerüljenek. Meg kell jegyezni, hogy a legtöbb gyermek azokba a családokba születik, ahol az édesanya a szülést megelőzően sem rendelkezett munkahellyel, ezért a munkahelymegtartás érdekében nem szükséges a gyermekek korai intézménybe adása. Továbbá a munkahellyel rendelkező anyák többsége konzervatívabb felfogású és így a gyermek 2-3 éves koráig maradnak otthon. Az óvodába pedig már 2,5 éves korba is be lehet írni a gyermekeket.

Az óvodai ellátás az önkormányzat fenntartásával történik. Az összes óvodai férőhelyszám 50 fő helyhiány miatt a vizsgált években senkit sem kellett elutasítani. Jelenleg az óvoda 80-85 %-os kihasználtsággal működik.

Az óvoda nyitva tartása figyelembe veszi a korai munkakezdést, illetve a késői munkabefejezést, 6.30 – 16.30 óráig tartanak nyitva.

Összességében elmondható, hogy hiányzó szolgáltatások ezen a téren nincsenek a községben, tehát a nők munkaerő-piaci esélyei biztosítottak.

5.2.2. b) számú táblázat – Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	12	11
2023	0	0	0	0	0	0	12	11

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Ötvöskönyiban 2022. szeptember 12-én kezdte meg működését az egycsoportos bölcsőde. 2022. szeptember végére 11 fő volt a bölcsődébe beíratott gyermek. Jelenleg 11 fő a bölcsődés gyermekek száma.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnői szolgáltatás feladata a családtervezés, az anya- és gyermekgondozás. A védőnők szerepe már várandós korban felértékelődik, tanácsokkal látják el a leendő szülőket, a beszélgetések során részesül a kismama új információkban.

Emellett a kismamáknak meg kell jelenni a kötelező tanácsadásokon, ahol az alapvizsgálatok (pl. vérnyomásmérés) elvégzése is megtörténik.

A településtől 5 kilométerre lévő Nagyatádon 2012-ben megszűnt a szülészeti osztály, és Ötvöskőnyit a Kaposvári szülészeti osztályhoz körzetesítették, illetve veszélyeztetett terhesség és koraszülés esetén a pécsi klinikához tartozunk. Nagyon sok kismama a marcali, illetve szigetvári kórházat választja, ennek ellenére.

A védőnők szerepe hangsúlyozottabbá vált a közeli szülészeti osztály megszűnésével. Kedvező azonban, hogy a várandósság alatti vizsgálatok jelentős része a nagyatádi kórház szakrendelésén elérhető, tehát nem kell a kismamáknak hosszabban és költségesebben utaznia emiatt.

Ötvöskőnyiban a védőnői szolgáltatás a Nagyatád Város Önkormányzatával kötött megállapodás alapján biztosított.

A 0-3 éves gyermekek száma a vizsgált évek viszonylatában csökkenést mutat. Az egy védőnőre jutó gyermeklétszám nem mondható magasnak a településen.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A nők elleni erőszak az ENSZ meghatározása szerint, bármely olyan, a nőket nemük miatt érő erőszakos tett, mely testi, szexuális vagy lelki sérülést okoz vagy okozhat nőknek, beleértve az effajta tettekkel való fenyegetést, valamint a kényszerítést és a szabadságtól való önkényes megfosztást, történjen az a közéletben vagy a magánszférában.

A családon belüli erőszak elsődleges áldozatai nők és gyerekek. A statisztikai adatok szerint a partnerbántalmazás az esetek 95 %-ban férfi elkövetőt és nő áldozatot jelent. A magyar adatok azt mutatják, hogy minden ötödik nő él vagy élt valaha olyan kapcsolatban, ahol partnere rendszerint testileg bántalmazta őt. Magyarországon, a családon belüli erőszak hetente legalább egy nő életét követeli. A bűncselekmény következtében meghalt nők 60 %-a (volt) házastársa vagy élettársa áldozata.

Rémisztőek a statisztikai adatok ebben a témában, de fontos megjegyeznünk, hogy óriási mértékű látenciáról is beszélhetünk, vagyis magas az olyan esetek száma, amik nem jutnak a nyomozóhatóságok tudomására.

A probléma súlyosságát hazánkban a jogszabályok szigorításával is érzékeltetik. A Büntető Törvénykönyv a családon belüli erőszak eddiginél súlyosabb büntetését teszi lehetővé azzal, hogy önálló tényállássá vált a kapcsolati erőszak.

A helyi körzeti megbízott nem tudott pontos adatokkal szolgálni a riasztások számára vonatkozólag, de jellemzően 7-8 alkalommal kell kivonulniuk egy-egy – többnyire roma – családdhoz a községben, családon belüli erőszak miatt.

Minden ilyen esetben a férj vagy élettárs fizikailag bántalmazza feleségét vagy élettársát, melynek eredménye az esetek többségében könnyű testi sértés. Az ilyen ügyek pedig magánvádas ügyek és szinte soha nem jutnak el a bírósági szakig, mivel az áldozat magánvádját addigra visszavonja.

A bántalmazó és a bántalmazott közötti erős lelki kapocs következményeként, a nő mindig visszatér a bántalmazói környezetbe.

Ötvöskőnyiban a legjellemzőbb párkapcsolati forma, az élettársi kapcsolat, és ebből következőleg a partnerkapcsolati erőszak kerül előtérbe, amikor a családon belüli erőszakot vizsgáljuk. Nagyon kényes ez a téma, és a látencia is a legnagyobb e tekintetben. A nők többnyire szégyellik a bántalmazást, „bezárkóznak” és egy idő után természetesnek veszik ezt a fajta viselkedést. A családgondozó és a védőnő szerepét kellene kiemelnünk ezzel a témával kapcsolatban, fontos lenne, hogy a bántalmazott személyek megnyíljanak és segítséget kérjenek. Lényeges lenne a probléma tudatosítása, ennek érdekében pedig szemléletváltást célzó beszélgetések szervezése lenne megoldás. Intézkedési terv megfogalmazására a későbbiekben fog sor kerülni, mivel az első lépés az lenne, hogy a családgondozó és a védőnő a családlátogatásokon történt beszélgetések alkalmával felderítse, hogy valóban létező jelenségről van-e szó Ötvöskőnyiban.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

A településen sem önkormányzati, sem pedig nem önkormányzati fenntartású anyaothton nem található. A község 50 kilométeres körzetében, a megyeszékhelyen működő Borostyánvirág Alapítvány anyaothtona, illetve Nagyatádon a Magyar Vöröskereszt Somogy Megyei Szervezete által működtetett *Családok Átmeneti Otthona* vehető igénybe.

A nagyatádi székhelyű Családok Átmeneti Otthona kertes családi házban került kialakításra. Az otthon ellátási területe országos hatókörű, igénybevétele önkéntes. Az otthon célja, hogy megakadályozza a gyermekek családjuktól történő elszakítását, biztosítsa a családok egyben tartását és erősítse a családok társadalmi reintegrációját. Az otthon által nyújtott szolgáltatásokat az alábbi személyek vehetik igénybe:

- átmeneti jelleggel lakhatási krízishelyzetbe került családok
- elemi csapás miatt otthontalanná vált családok
- válás után otthontalanná vált családok
- bántalmazott anyák és gyermekei
- volt állami gondozott gyermekes családok
- terhesség miatt válsághelyzetbe került várandós anyák
- fiatalos anyák (16-18 éves).

Az otthonban lakók szociális munkát végeznek, a cél a családok önálló életviteli képességének erősítése. A lakókra egyénre szabott helyzetértékelést készítenek, stratégiát dolgoznak ki a problémák megoldására. A lakók pénzügyi, háztartásvezetési ismereteket sajátíthatnak el, továbbá átképzéseken vehetnek részt a munkahelyi elhelyezkedés elősegítése érdekében.

A Borostyánvirág Alapítvány 1997-ben alakult azzal a céllal, hogy segítse a támogató családdal nem rendelkező, kisgyermekes, fiatal anyákat. Az alapítvány tartja fenn a Borostyánvirág Anyaothont, amely 1998-ban nyitotta meg kapuit.

A *Borostyánvirág Anyaothton* családok átmeneti otthonaként működik, de csak gyermekeket és anyákat fogad az ország egész területéről. A 11 lakószobában, összesen 34 főt tudnak egyidejűleg elhelyezni.

A családok önként kérhetik felvételüket az intézménybe, a jelentkezés oka lehet anyagi probléma, konfliktus, családon belüli erőszak, bántalmazás, titkolt terhesség és egyéb.

Az átmeneti intézményben az egyszülős családok átlagosan 12 hónapig tartózkodhatnak. A gondozási időszak alatt a gyermekek teljes körű ellátást kapnak (pl. étkezés, ruházat, iskoláztatás költsége), a felnőttek szükség szerinti ellátásban részesülnek.

A gondozottak folyamatos személyi segítséget kapnak annak érdekében, hogy az intézményen kívüli életüket minél előbb megkezdhesék.

Az intézmény „krízis-ellátás” keretében családon belüli erőszak áldozatává vált egyedülálló nőket, valamint gyermekes anyákat fogad be. A krízis ellátás célja, hogy az akut krízist feldolgozassák a bántalmazottak, illetve a megfelelő pszichés, mentális, jogi, anyagi és személyi segítséggel tartós, biztonságos lakhatáshoz jussanak.

Az előbbieken tárgyalt intézményeken kívül, krízishelyzetben lévő nők a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat segítségét is igénybe vehetik.

Ötvöskónyiban évente kb. 2-3 esetben kérik krízishelyzetbe került nők az önkormányzat vagy a családsegítő szolgálat segítségét. Jellemzően a kaposvári székhelyű Borostyánvirág Anyaothtonba kerülnek elhelyezésre, gyermekeikkel együtt. Sajnos a tapasztalatok azt mutatják, hogy a nők, az elhelyezést követően rövid időn belül visszatérnek régi életükbe.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Ötvöskónyiban működő intézmények (önkormányzat, óvoda) vezetői nők, és a dolgozók többsége is nő, akik többnyire szellemi munkát végeznek. A nők esélyegyenlősége semmilyen tekintetben nem szenved hátrányt.

Jelenleg az 5 fős képviselő-testületben egyetlen nő foglal helyet, a 2006-2010 októberéig tartó ciklusban a 7 fős testületben két nő, a 2010-2014, a 2014-2019 és a 2019-2024 közötti ciklusokban az 5 fős testületben egy nő szerepelt.

A községben nagyon alacsony a nők részvétele a helyi közéletben, mindenképpen alkalmat kell keresni (pl. programok) a gyengébbik nem ösztönzésére.

A nők közéleti részvételének alacsony voltával szegényebb lesz maga a politikai közélet: kimarad belőle egy sor fontos szempont, szemlélet, tapasztalat és végső soron nemcsak a nők veszítenek, hanem maga a társadalom egésze.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A dolgozó nő nemcsak a munkahelyén, hanem a családban is helyt kell, hogy álljon. Fokozott terhelést jelenthet a napi háztartás vezetésével összefüggő feladatok ellátása is. Remélhetőleg nem kell sok évnél eltelnie ahhoz, hogy családbarát munkahelyek alakuljanak, ahol adott pl. a gyermekmegőrzés vagy a rugalmas munkaidő kialakításának lehetősége.

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint az 50 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerő-piacon. A munkanélküliség aránya körükben magasabb, de ez össztársadalmi probléma, amelyen országos szintű, komplex programokkal lehetne enyhíteni.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nincs pontos adat a munkanélküli nők iskolázottságára vonatkozóan.	Adatgyűjtés a családsegítő szolgálat bevonásával, a kapott eredmények összegzése, és ez alapján a községben működő munkáltatókkal együttműködve, képzés, átképzés szervezése.
A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében, magas a szegénység kockázata.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása.
A népességben belül magas a 65 év feletti nők aránya, előfordulhat a magány és kiszolgáltatottság megjelenése.	Bevonásuk ösztönzése a községben működő nyugdíjas egyesületbe, valamint a szociális szolgáltató központ idősek klubjába. Szomszédi figyelőszolgálat kialakítása, erősítése.

<p>A községben hiányoznak a fiatal lányokat, kisgyermekes és többgyermekes anyákat érdeklő programok.</p>	<p>"Ne legyen minden nap hétköznap!" elnevezésű programsorozat indításával, tematikus előadások szervezése, a védőnő, háziorvos, a családsegítő szolgálat, valamint az önkormányzat bevonásával. Baba-mama klub szervezése, ahol az édesanyák játékos programokon keresztül fejlesztenék a gyermekükkel való bánásmódot. (pl. kézügyesség fejlesztése, étkezés)</p>
<p>A nők szerepe viszonylag alacsony a helyi közéletben.</p>	<p>A nők ösztönzése a közéletben való részvételre; tájékoztató beszélgetések keretében felhívni a figyelmet az azonos foglalkoztatás, a családpolitika, a gyermeknevelés szempontjából lényeges kérdésekben a női döntéshozatal fontosságára.</p>
<p>A családon belüli és partnerkapcsolati erőszak látens jelenléte.</p>	<p>A látens jelenségnek, a családgondozó és a védőnő beszélgetések alkalmával történő felkutatása.</p>

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

Hazánk az öregedő társadalmak közé sorolható. Ennek háttérben az idősokorúak számának növekedése áll, ami egyrészt a születések számának csökkenésével, másrészt a várható élettartam növekedésével magyarázható. Általánosságban elmondható, hogy az európai emberek tovább élnek, kevesebb gyermeket vállalnak, korábban mennek nyugdíjba, mint egy évtizede. A legtöbb szakértő egyetért abban, hogy ezek a folyamatok 2010-től, azaz az ún. baby-boom nemzedék nyugdíjba vonulásától kezdve jelentős egyensúlyhiányhoz vezet majd a generációk között. Az egyensúlyhiány mélyreható változásokat fog előidézni a munkaerő-piacon, a szociális ellátó- és védelmi rendszerben, az egészségügyi rendszerben és a társadalmi integráció különböző folyamataiban.

A folyamatokat az idős, nyugdíjas korosztály részéről kell vizsgálni, hiszen az idősök részéről, a legkevesebb, ami várható, hogy egy átdolgozott élet után, nyugodt és kiegyensúlyozott öregkort élhessenek meg. Azonban több százezerre tehető azon idősök száma, akik hónapról hónapra, a minimális komfort biztosítása nélkül kell túléljék a mindennapok kihívásait, mentesülve mindazon lehetőségektől, amely egy élet munkáját maga mögött tudva kijárna számukra.

Tehát az idősök, mint kiemelt célcsoport esélyegyenlőség nagyon fontos kérdés a társadalomban, mellyel foglalkozni kell.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) jelentése szerint, jelentősen megnőtt a születéskor várható élettartam az Európai Unióban, de továbbra is jelentős különbségek vannak az egyes országok között. Az EU 28 tagállamában a születéskor várható élettartam 2012-ben átlagosan 79,2 év volt, azaz 5,1 évvel magasabb, mint 1990-ben.

Az OECD szerint a növekedés a szív- és érrendszeri megbetegedések okozta halálesetek száma jelentős csökkenésének köszönhető, főként az 50 és 65 év közötti lakosok körében.

A születéskor várható élettartam Spanyolországban, Olaszországban és Franciaországban a legmagasabb, a lista végén álló balti és kelet-európai államokban 75 év alatti.

A nők születéskor várható élettartama magasabb a férfiakénál az unióban: előbbieké 82,2 év, utóbbiaké 77,5 év volt 2012-ben. Magyarországon a férfiak születéskor várható élettartama 71,6 év, a nőké pedig 78,7 év volt.

Országos szinten a hazai népesség folyamatos csökkenése a lakosság idősödésével párhuzamosan zajlik az 1960-as évek óta. Emelkedik az időskorúak, az egyedül élők és a nem házasok népességen belüli aránya. Napjainkban 1100 fő felett van a 100 éves vagy ennél idősebbek száma, és a 90 évesnél idősebbek száma meghaladja a 35 ezer főt.

Magyarországon a 65 éves és idősebbek aránya 18 % körüli a népességen belül, mely érték a népesség-előreszámítások szerint növekedni is fog – amennyiben a folyamatok nem változnak – és 2060-ra meghaladja a 30 %-ot.

Országos szinten nagyon lényeges kérdés, hogy vajon a politika, az ellátó rendszerek felkészültek-e az előbbi demográfiai trendekre, képesek-e reagálni a változásokból eredő igényekre.

Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házasok, és növekszik az özvegyek aránya. Az időskorban jellemző megbetegedések – a daganatos, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák – mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor felett jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

Az elmúlt években az időskorúak esetében egy új folyamat indult el – igaz még csak kevés számban. Egyre többen igénylik a betegségeket megelőző szűrővizsgálatokat, az aktív időskort jellemző szellemi, fizikai, mentális frissesség megőrzését, az életen át tartó tanulás fontosságát, a minőségi időskor megélését.

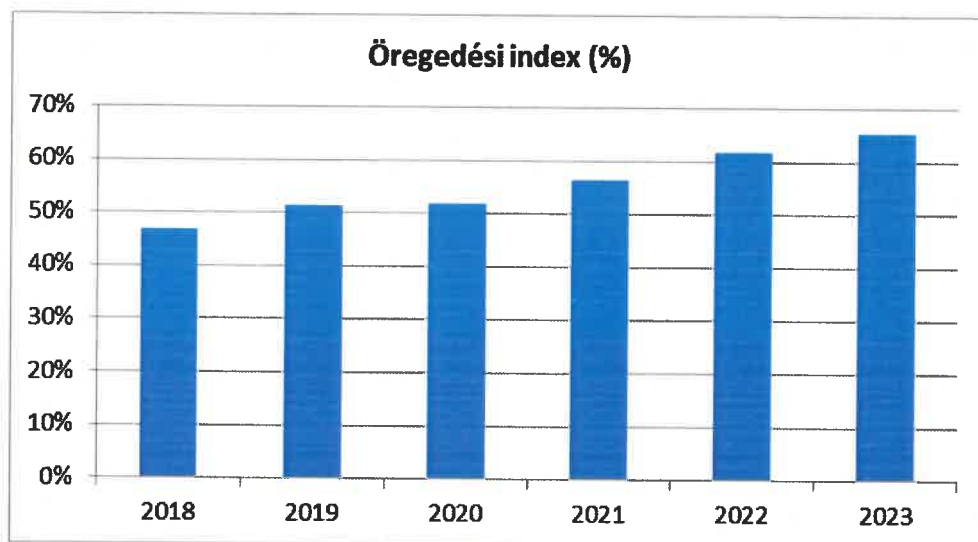
Ugyanakkor sajnálatos tényként kell megállapítani, hogy az időskorú népességen belül is növekszik a szegénység, a mélyszegénység, különösen az egyedül élő, kevés nyugdíjjal rendelkezők esetében. Különösen nagy gondon jelent a gyógyszerek beszerzése, a korábbi nagyobb lakásban való maradás esetén a rezsi költség, de jelentkezik az élelmezés és a ruházat biztosítása terén is a forráshiány.

6.1. számú táblázat – Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	107	229	46,72%
2019	111	216	51,39%
2020	116	224	51,79%

2021	118	209	56,46%
2022	124	201	61,69%
2023	124	190	65,26%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Ötvöskönyiban a népességen belül 14 % az időskorúak aránya a 2023-as évet vizsgálva. A 65 év felettek 49 %-a nő és 51 %-a férfi. A község demográfiai jellemzőinél részletezett öregedési index, a vizsgált években 100 alatti értéket mutat, mely fiatalos népszerűszerkezetre utal.

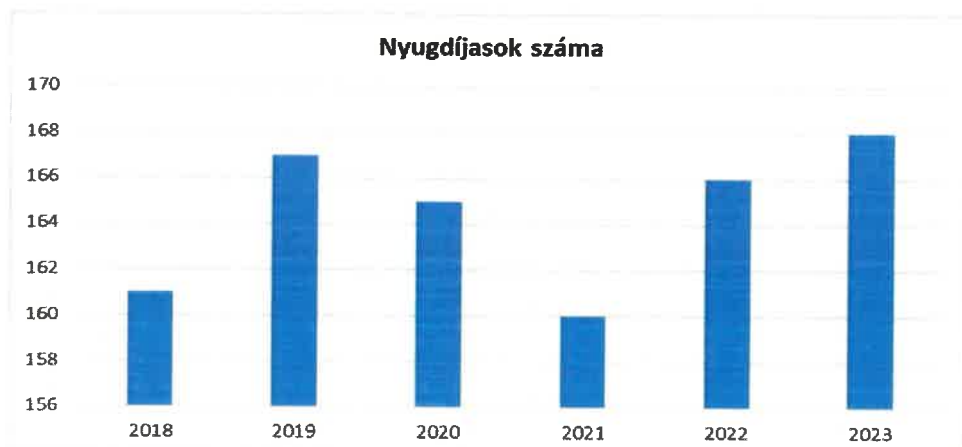
A községben a demográfiai trendek alakulása összhangban van az országos szintű folyamatokkal:

- nő az idősek aránya a társadalmon belül
- nő az idős nők aránya a társadalmon belül
- nő a várható élettartam.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	64	97	161
2019	70	97	167
2020	68	97	165
2021	62	98	160
2022	68	98	166
2023	67	101	168

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A KSH adatai szerint 2015. januárban, hazánkban több mint 2 millióan kapnak öregségi nyugdíjat, az elmúlt négy évben számuk csaknem 300 ezerrel növekedett. Az öregségi nyugdíjasok számának folyamatos növekedése a népesség korösszetételének változásával magyarázható. A 60 év feletti korosztály létszáma 1869 óta megszakítás nélkül emelkedik Magyarországon. Míg 1990-ben a 60 év feletti a népesség 18,9 %-át tették ki, addigra ez a szám 2014-re 24,4 %-ra emelkedett.

A KSH becslései szerint ötven év múlva 7,9 millióra csökken Magyarország lélekszáma, a lakosság előregedése miatt pedig muszáj lesz felemelni a nyugdíjkorhatárt.

2019 folyamán Magyarországon az ellátottak száma csökkent, ugyanakkor az ellátások reálértéke változatlan maradt. Hazánkban minden ötödik ember öregségi nyugdíjas volt, arányuk az összes ellátotton belül a fővárosban volt a legmagasabb, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a legalacsonyabb. Az idős népesség csaknem egésze, a 64 év alattiaknak pedig mintegy 8%-a kapott 2019-ben ellátást. A nők átlagosan 61, a férfiak 64 évesen mennek öregségi nyugdíjba.

2019 elején a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság a lakosság több mint negyedének folyósított nyugdíjat (ezek: öregségi, özvegyi, szülői nyugdíj, árvaellátás), vagy valamilyen egyéb ellátást (ezek: életkoron alapuló ellátások, megváltozott munkaképességűeknek járó ellátások, egyéb járadékok, járandóságok), 1%-kal kevesebb embernek, mint az előző évben. Ezzel folytatódott az ellátottak számának és népességen belüli arányának lassú csökkenése.

A településen élő összes nyugdíjas száma a vizsgált években csökkenő tendenciát mutat, a népességen belüli arányuk 2023-ban 19 %. Főszabályként öregségi nyugdíjat csak a nyugdíjkorhatár betöltése után lehet megállapítani.

Ez alól kivétel a nőknek 40 év jogosultsági idő alapján járó öregségi nyugdíj („nők 40”), az ebben részesülők száma 6 %-kal emelkedve elérte a 159 ezer főt.

Megállapítható, hogy a nyugdíjban és egyéb ellátásban részesülő nők száma a vizsgált években magasabb, mint a férfiak száma. 2023-ban a nyugdíjban és egyéb ellátásban részesülők 12 %-át tették ki a nők, akiknek a férfiakéhoz képest magasabb aránya a legtöbb ellátástípusnál megfigyelhető.

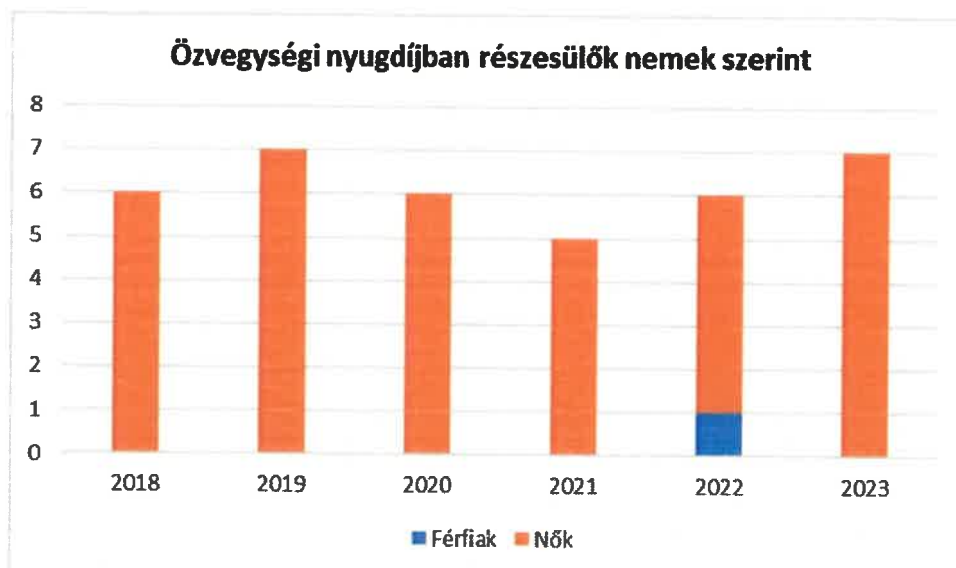
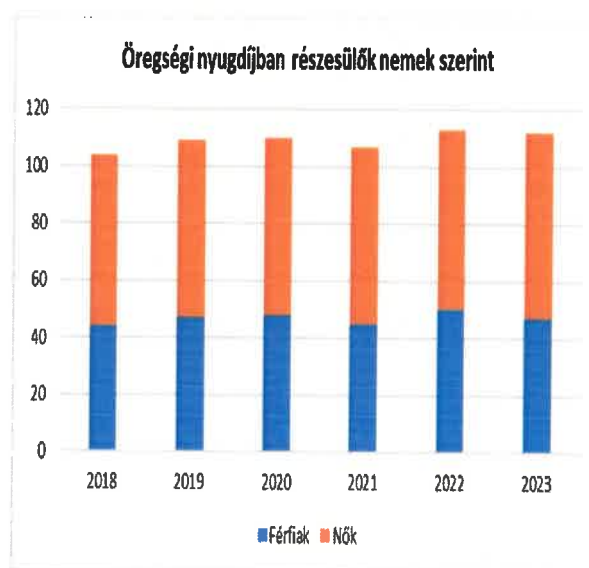
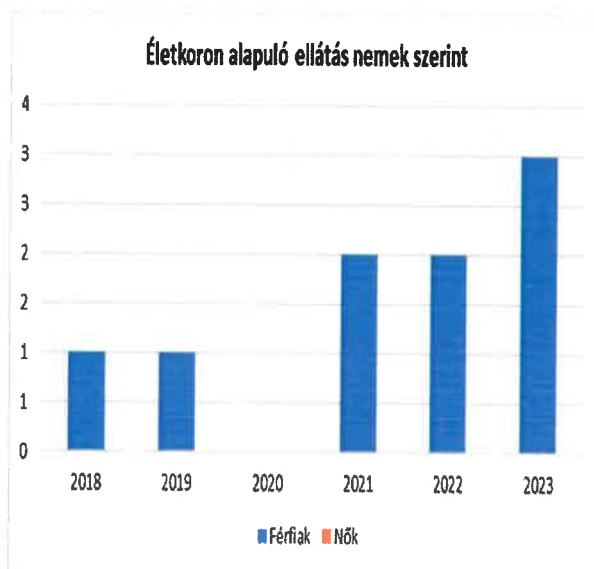
A táblázatból jól látható, hogy a vizsgált években a nyugdíjasok száma 2018-ról 2023-ra 4,3 %-al nőtt a településen. A demográfiai trendek jól tükröződnek a táblázat adataiban, a nyugdíjas nők száma lényegesen meghaladja a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak számát.

6.1.2. számú táblázat – Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő)

	(TS 067)	száma (TS 068)	(TS 069)		száma (TS 071)	(TS 072)	(TS 134)
2018	1	0	44	60	0	6	0
2019	1	0	47	62	0	7	0
2020	0	0	48	62	0	6	0
2021	2	0	45	62	0	5	0
2022	2	0	50	63	1	5	0
2023	3	0	47	65	0	7	0

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

A táblázat alapján megállapítható, hogy az öregségi nyugdíjban részesülő nők száma minden évben magasabb, az öregségi nyugdíjban részesülő férfiak számánál. Ugyanez elmondható az özvegyi és szülői nyugdíjban részesülők esetében is. Időskorúak járadékában a település lakosságának nagyon alacsony aránya részesül.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

6.2. számú táblázat – Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Nyilvántartott álláskereső száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	78	89	85	81	73	58
41-45 év (TS 042)	Fő	8	7	11	11	6	5
	%	10,26%	7,87%	12,94%	13,58%	8,22%	8,62%
46-50 év (TS 043)	Fő	8	11	8	6	6	4
	%	10,26%	12,36%	9,41%	7,41%	8,22%	6,90%
51-55 év (TS 044)	Fő	2	4	4	8	9	9
	%	2,56%	4,49%	4,71%	9,88%	12,33%	15,52%
56-60 év (TS 045)	Fő	7	12	11	10	6	5
	%	8,97%	13,48%	12,94%	12,35%	8,22%	8,62%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	7	9	12	10	12	12
	%	8,97%	10,11%	14,12%	12,35%	16,44%	20,69%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Európa szerte jellemzően igen korán hagyják el a munkaerő-piac világot a munkavállalók. Az aktív öregedés politikája folyamatban és nem életkorhoz vagy eseményhez kötöttségben gondolkozik.

Az Európai Bizottság javaslata alapján 2012 az „Aktív öregedés” európai éve lett. Célokként a kezdeményezés a jobb munkakörülményeket és munkalehetőségeket tűzte ki, az Európában egyre növekvő számú idős ember számára.

Az idősek reintegrálása a foglalkoztatásba a társadalomnak, a foglalkozás-egészségügynek, a munkáltatónak, és elsősorban a munkavállalónak is új kihívást jelentene. Az idősek számára nem csak a keresetet biztosító munkaalkalmak biztosítása a cél, hanem az önkéntes tevékenységekben való részvételük lehetővé tétele is. Így közvetetten hozzájárulnának a társadalmi gazdasághoz, és nagymértékben csökkenne a generációk közötti súrlódás. A foglalkoztatott nyugdíjasok száma mintegy 150 ezer volt 2012-ben, ebből 95 ezren kaptak öregségi nyugdíjat.

Magyarországon az idősebb generációk foglalkoztatását a nyugdíjrendszer befolyásolja döntő mértékben. A nyugdíjba vonulás „késleltetésének” megítélése ellenmondásos.

Az idősebb generációk benntartása a munkaerő-piacon csökkentheti ugyan a nyugdíjalapokra nehezedő nyomást, viszont a gazdasági stagnálás körülményei között jelentős mértékben gátolhatja a fiatalok munkához jutását.

Nem áll rendelkezésünkre adat a településen élő idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásáról. De helyi ismereteinkre támaszkodva elmondhatjuk, hogy nagyon alacsony a nyugdíj mellett dolgozók aránya. Ennek oka lehet egyrészt a községben a munkahelyek, munkalehetőségek hiánya, másrészt pedig az, hogy a nyugdíjasok egy ledolgozott élet után szeretnének már pihenni, kikapcsolódni.

Jelenleg Magyarországon nagyjából hetvenezer ember dolgozik a nyugdíj mellett, de a január elsejétől hatályba lépett adó- és járulékváltozások nyomán ez a létszám nem túl hosszú idő alatt akár a duplájára is emelkedhet. A nyugdíj mellett dolgozók számának növekedését az is táplálhatja, hogy a munkaadóknak is igencsak megéri nyugdíjas szakembereket alkalmazni:

egyrészt a cégek ilyenkor mentesülnek a szociális hozzájárulási adó, másrészt a szakképzési hozzájárulás megfizetésének kötelezettsége alól, így januártól 21 százaléknyi közterhet takarítanak meg.

A táblázat alapján megállapítható, hogy az 51-55 éves korcsoportban, valamint a 61 éves vagy afeletti korcsoportban a nyilvántartott álláskeresők aránya 2018-ról 2023-ra emelkedett. A 41-45 éves, a 46-50 éves és az 56-60 éves korcsoportban ezzel szemben csökkent a nyilvántartott álláskeresők száma. A 61 éves vagy afeletti álláskeresők nagyon nehezen helyezkednek el, és gyakori az is, hogy közel a nyugdíjhoz szüntetik meg valakinek a munkaviszonyát. Országosan is nehéz elhelyezkedni, illetve a munkaerő-piacra visszakerülni 61 év felett, és ez a tendencia Ötvöskényi településre is igaz.

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen

Az idősek foglalkoztatását támogató program nem található a településen. Az ilyen programok iránti igény fennállásáról nincs tudomásunk, mélyrehatóbb kutatást és vizsgálatot igényelne ennek felderítése. A faluban élő idősek, nyugdíjasok nagy része hasznosan tölti szabadidejét, mivel a házakhoz tartozó kertekben mindig van mit tenni, és egy mindig faluban élő embernek ezen tevékenységek végzése természetes.

A településen az idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetősége korlátozott, más településekre való utazás pedig már az egészségi állapotuk miatt is nehézkes lenne.

Ötvöskényiben az óvodában, valamint az önkormányzatnál közalkalmazottak és köztisztviselők dolgoznak, az ő esetükben pedig a nyugdíj melletti munkavégzés lehetőségét jogszabályok korlátozzák.

Egy községben tehát a tevékeny időskor, más aspektusból közelíthető meg, mint a városban, ahol több lehetőség van, illetve az emberek a szabadidejüket is máshol és más módon töltik el.

Biztosan Ötvöskényiben is vannak olyan nyugdíjasok, akik szívesen hasznosítanák az évek alatt megszerzett tapasztalataikat, de ők is kénytelenek beérni a falu által nyújtott lehetőségekkel.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az 50 és a nyugdíjkorhatár között álló, több évtizedes aktív tevékenység után munkájukat elvesztő emberek lehetőségei finoman szólva is korlátozottak, s közülük is legnehezebb helyzetben az alacsony iskolai végzettségűek, romák és nők vannak.

Közel másfél millió 50-59 év közötti ember él Magyarországon. A nyilvántartott álláskeresők egyharmada, mintegy 150 ezer ember, 45 év feletti munkanélküli. Az 50 év feletti a munkában töltött éveik jelentős részét még a szocializmusban dolgozták le, többségük egészen más adaptációs képességeket sajátított el, mint amelyek a piaccgazdaságban sikeressé tehetnek egy munkavállalót.

Tehát összetett problémáról beszélhetünk az idős korosztály foglalkoztatása esetében, a velük összefüggő esélyegyenlőtlenség elsősorban a romló egészségi állapotukra, valamint a képzettségbeli hiányosságokra vezethetők vissza.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés a település lakossága számára egyformán elérhető. Az önkormányzat saját honlapot üzemeltet, ahol a településünket érintő friss hírek, információk bárki számára elérhetők.

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

6.3.1. számú táblázat – 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2018	107	0	6	22
2019	111	0	9	22
2020	116	0	9	19
2021	118	0	10	19
2022	124	0	10	20
2023	124	0	10	25

Forrás: TeIR, KSH

Tstar

A szociális alapszolgáltatások körébe tartozik, a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgálat, szociális munka és nappali ellátás.

A nappali ellátás a segesdi szociális szolgáltató központban érhető el. Ez a szolgáltatás lehetőséget biztosít a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. A 65 év felettek viszonylag magas arányt képviselnek a lakosságon belül, és látható, hogy ennek ellenére senki nem vesz részt a nappali ellátásban. Igény esetén Ötvöskönyiből Segesdre szállítása az idős embereknek természetesen megoldott.

Nagyon fontos, hogy az idős személyek – főként az egyedül élők – tartozzanak valahova, ne zárkózzanak be, ne forduljanak magukba. Az ember társas lény és mindenkinek szüksége van emberi kapcsolatokra, közös programokra, jó beszélgetésekre. Ezért intézkedési tervet kell kidolgoznunk az idős személyek, nappali ellátásban való részvételének ösztönzésére.

Az időskorúak járadéka, a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. Időskorúak járadékában részesülő személyek aránya kismértékű a 64 év felettek körében, kb. 2-3 %.

Az idős személyek esetében létfontosságú, hogy az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz, minden korlátozástól mentesen hozzáférjenek. Az egészségügyi alapellátás a községben mindenki számára biztosított, a szakellátás pedig az 5 kilométerre lévő Nagyatádon érhető el. Egyedül élő idős emberek számára az önkormányzat, valamint a szociális szolgáltató központ is tud segíteni a szakellátások igénybevétele érdekében.

Az önkormányzat a szociális étkezők számára, minden nap házhoz szállítja az ebédet, ezzel biztosítva a mindenki számára egyenlő hozzáférés lehetőségét.

A Rinyamenti Szociális Szolgáltató Központ segesdi intézményegysége az alábbi – idősök számára fontos – szociális szolgáltatásokat nyújtja:

- Idősök nappali ellátása, idősök klubja

Az előbbieken már ismertetésre került, hogy a községben élő idős személyek közül senki nem veszi igénybe ezt a szolgáltatást.

- **Házi segítségnyújtás**

Az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását, szükségleteinek megfelelően lakásán, lakókörnyezetében biztosítja az intézmény, elvégzik mindazokat a gondozási feladatokat, amelyekre az ellátást igénylő személy nem, vagy csak segítséggel képes. A házi gondozók által ellátott személyek száma a HEP készítésének időpontjában 10 fő volt.

- **Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás**

Az intézmény segítségkérés lehetőségét biztosítja az akut krízishelyzetben lévők számára. Ebben az az időskorú személy részesülhet, aki krónikus betegséggel rendelkezik, otthonában egyedül él, továbbá egészségi és szociális állapota miatt krízishelyzet kialakulásának a veszélye fennáll. Ötvöskönyiben jelenleg 2 személynél van kiépítve a jelzőrendszer.

- **Étkeztetés**

Azoknak a szociálisan rászorultaknak és eltartottjaiknak, illetve azoknak, akiknek kora, egészségi állapota indokolja, az év minden napján egyszeri meleg étkezésről (ebéd) gondoskodik az intézmény. Az ebéd kiszállításáról az önkormányzat gondoskodik, mindenkinek otthonához szállítják éthordóban az ebédet. A szociális étkezők száma a program készítésének időpontjában 19 fő.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az idősebb korosztály számára a községben kulturális, közművelődési szolgáltatásként elsősorban a Könyvtár érhető el. A könyvtárban lehetőség van helyben olvasni, illetve könyveket kölcsönözni, valamint internetet használni. A könyvtár könnyen megközelíthető – igaz az akadálymentesítés még nem megoldott -, ennek ellenére alacsony az idősek részvételi aránya. Nagyon nehéz az idős személyeket kimozdítani otthonról. Fel kellene mérni, hogy milyen előadások, beszélgetések érdeklék az idősebb korosztályt és ennek megfelelő programokat kellene szervezni.

A községben 2006-ben alakult meg az Ezüsthárs Szépkorúak Egyesülete, mely az egyetlen szerveződés Ötvöskönyiben, amelyben idős korosztály részt tud venni. Az egyesület 48 fővel jött létre, volt, amikor 50 fő feletti számmal működtek, jelenleg a létszámuk 18-20 fő. A csökkenés legfőbb oka, hogy az egykori tagok kiöregedtek, az egészségi állapotuk sem megfelelő.

A tagok minden hónapban két alkalommal találkoznak, egy nagyobb program (pl. névnap, ünnepek) és egy hagyománnyal kapcsolatos kisebb volumenű program (pl. tojásfestés, adventi koszorúkészítés) kapcsán gyűlnek össze.

Az egyesület működésének helye korábban a Kultúrházban, jelenleg a Szolgáltató Házban van, melyet térítésmentesen bocsát az önkormányzat az egyesület tagjainak a rendelkezésére. A nagyobb ünnepek alkalmával a tagok műsort szolgáltatnak a falu lakosságának, illetve az egyesületen belül működő kultúrscsoport népdalokkal, zenés-verses előadással szórakoztatja a hallgatóságot.

Az egyesület vezetője mindent megtesz a tagok létszámának bővítése érdekében, de jellemző az idős korosztályra, hogy nehezen mozdulnak ki otthonról, nem igazán lehet rávenni őket a részvételre. Az egyesület működését az önkormányzat minden évben anyagi hozzájárulással támogatja.

c) idősök informatikai jártassága

Az idősök informatikai jártasságáról nem készült felmérés a községben. A könyvtárban lehetőség van számítógép használatra, de az idősök részéről eddig nem merült fel igény erre vonatkozólag.

A technikai feltételek adottak a községben a könyvtárban lenne lehetőség akár egy oktatás megszervezésére is, de előtte fel kellene mérni az igényeket.

Már korábban volt szó arról, hogy az érettségi bizonyítvány megszerzésének feltétele 50 óra közösségi munka. Az önkormányzat és a középiskolák közötti megállapodás esetén, a fiatalok részt vehetnének az idősök számítástechnikai ismereteinek bővítésében. Ez több szempontból is előnyös lenne, egyrészt az idősök általában szeretnek fiatalok között lenni, így nemcsak a szürke hétköznapiak lennének az életükben, másrészt kimozdulnának otthonról és érdekes, új dolgokat tanulhatnak.

d) a generációk közötti programok

Ha településen bármilyen rendezvényt szervez az önkormányzat, azon fiatalok és idősök is egyaránt részt vesznek. Az önkormányzat Falunapot és „Kolbásztöltő” rendezvényt szokott szervezni, ahol a településen élő családok „apraja és nagyja” részt vesz. Ötvöskönyiben az önkormányzat figyelmet fordít az idős lakosságra, és arra is, hogy semmilyen programból, rendezvényből ne maradjanak ki. Minden évben október hónapban megrendezésre kerül az „Idősök-napja”, ahova a településen élő 65 év feletti személyek kapnak meghívást. A rendezvényen a fiatalabb korosztály szórakoztatja az idősebb korosztályt.

6.4 Az idősöket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A településen hiányoznak az idősök életkorukkal járó sajátos igényeik kielégítését célzó programok. Itt elsősorban az egészségfejlesztéssel összefüggő előadások, alkalmi szűrések megszervezése jelentkezik feladatként. Hangsúlyt kell fektetni a népbetegségek számító vércukorral, vérnyomással és koleszterinnel kapcsolatos betegségek kiszűrésére, de fontos pl. az influenza elleni védőoltás beadása is az idős embereknek.

Az idős személyek esetében a megelőzésre is oda kell figyelni, ezért többféle témában szakorvosi előadások megszervezése szükséges. Fontos lenne az idős emberek meggyőzése és ösztönzése a programokon való részvételre, mert így sok hasznos dolgot tudnának meg.

Mindemellett nem csak otthon lennének magányosan, hanem közösségben, és mint tudjuk egy jó beszélgetés, pár kedves szó milyen sokat jelent egy idős, magányos embernek.

Ki kell emelni továbbá a rendőrség szerepét, hiszen fel kell hívni az idős egyedül élő személyek figyelmét a trükkös lopásokra. Ezzel talán megelőzhetővé válna az áldozattá válás. A figyelemfelhívásban a szociális szolgáltató központ munkatársainak nagy szerepe lenne, mivel ők napi kapcsolatban állnak az idős személyekkel. Nem csak a rendőrség által tartott előadással, hanem szórólappal is fel lehetne hívni az idősök figyelmét az óvatosságra.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek

<p>A 65 év felettek közül senki nem vesz részt, a nappali ellátásban.</p>	<p>Az idős, nyugdíjas személyek meggyőzése a közösségi élet jótékony hatásáról, ahol a beszélgetések, a kölcsönös segítségnyújtás kedvezően befolyásolja és alakítja az életüket. A szociális szolgáltató központ munkatársai, valamint a községben működő egyesület tagjai részéről aktív szerepvállalás szükséges.</p>
<p>Nagyon kevés az időseket érdeklő rendezvények, programok száma.</p>	<p>A programok tartalmára vonatkozó igényfelmérést követően, a nyugdíjasokat, időseket személyre szóló meghívóval invitálni a programokra. A programok megszervezése a szociális szolgáltató központ, valamint az önkormányzat együttműködése révén valósulna meg.</p>
<p>Magas az egyedül élő idős személyek aránya, amelyen belül főként a nők száma jelentős.</p>	<p>Szomszédi figyelőhálózat kialakítása, szervezése. Számítástechnikai ismeretek oktatása, a távol levő családtagok "könnyebb elérése" érdekében. A középiskolákkal együttműködve az önkéntes munka keretében segítségnyújtás, beszélgetés az idős, egyedül élő emberekkel.</p>
<p>Nő az 55 év feletti regisztrált munkanélküliek és tartós munkanélküliek aránya.</p>	<p>A munkaerő-piacra történő visszajutást pályázatokkal, foglalkoztatást segítő programokkal ösztönözni szükséges.</p>
<p>A községben hiányoznak az idősök egészségmegőrzéshez és egészségfejlesztéséhez szükséges programok. A 65 év feletti férfiak sokkal rosszabb mortalitási jellemzőkkel bírnak, mint a nők.</p>	<p>Az időskori prevenciós szemlélet erősítése, előadások, alap szűrővizsgálatok (pl. vércukormérés) elvégzésének biztosítása, a házi orvos, valamint a nyugdíjas egyesület bevonásával. Külön ki kell emelni a férfiak egészségének megőrzését szolgáló programokat, előadásokat.</p>
<p>Az idősek nem rendelkeznek informatikai ismeretekkel.</p>	<p>Az igényfelmérést követően, az informatikai ismeretek elsajátítására irányuló oktatás megszervezése az önkormányzat informatikusa, valamint az önkéntes munkát töltő középiskolások bevonásával; Az oktatás címe lenne: "Kattints rá nagy!".</p>

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A 2001. évi népszámlálás adatai szerint 577 ezer fogyatékos ember élt Magyarországon, a népesség 5,7 %-a. A fogyatékos népességben belül a mozgássérülteké volt a legnépesebb csoport, az ő arányuk 43,6 %. A fogyatékosokkal élők között minden tízedik ember az értelmi fogyatékos személyek közé tartozott, arányuk 9,9 %. A látássérültek aránya 14,4 %, a hallássérülteké 10,5 % és az egyéb fogyatékosokkal élők aránya 21,6 % volt.

A 2011. évi népszámláláskor az egészségi állapotra vonatkozóan a kitöltők 89 %-a válaszolt. Magyarországon 2011-ben a fogyatékkal élők száma 457 ezer fő volt, a népesség 4,6 %-a, a fogyatékkal élők 53 %-a nő. A fogyatékkal élők több, mint 70 %-a 50 évnél idősebb. A legnagyobb csoport, a 232 ezer főt számláló mozgássérültek többsége az idősebbek közé tartozik, több mint 80 %-uk 50 évnél idősebb.

A 2022. évi népszámlálás során összesen mintegy 9,2 millió személyi kérdőív érkezett be, az egészségi állapotra vonatkozó, nem kötelező kérdéseket a válaszadók 75 százaléka töltötte ki. A válaszadók 72 százaléka nem számolt be egészségi problémáról. Tartós betegséget 1,7 millióan jeleztek, 639 ezren nyilatkozták, hogy az egészségi állapotuk súlyosan korlátozza őket, és 270 ezren éltek fogyatékosokkal. A 15-64 év közötti, „fogyatékosága van vagy súlyosan korlátozott választ adó és a fogyatékoság típusát megjelölő” személyek száma: 363.798 fő, akiknek 46 %-a foglalkoztatásban állt. A fogyatékosokban szenvedők 34 %-a volt mozgássérült, 20 %-uknak a látásával, 11 %-uknak a hallásával voltak problémái, emellett viszonylag magas volt az értelmi fogyatékosok, a súlyos belszervi fogyatékosokkal élők és a mentálisan sérültek hányada is, sorrendben 9, 6, és 6 %.

Somogy vármegyében a 2022. évi népszámlálás során 9486 fő nyilatkozott úgy, hogy fogyatékosokban szenved.

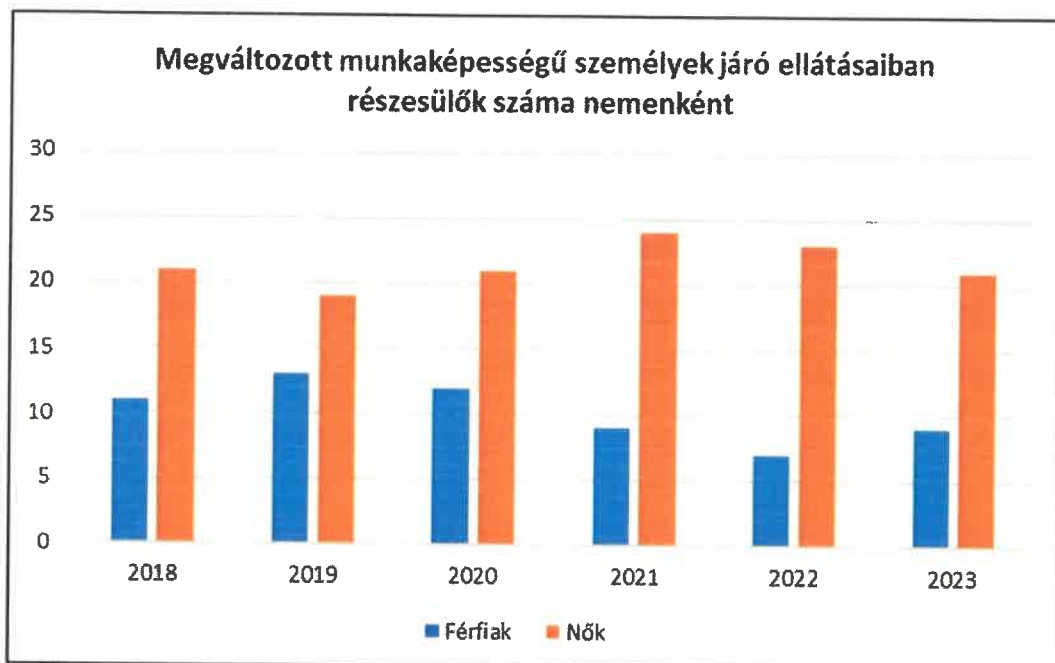
Összességében elmondható, hogy 2001-ről 2022. évre a fogyatékkal élők számadatai nem mutatnak lényeges eltérést, a fogyatékosok számának csökkenése elsősorban a népesség fogyására, valamint arra vezethető vissza, hogy az egészségi állapotra vonatkozó kérdések szenszitiv adatok, tehát a válaszadók 20-25 %-a nem szívesen válaszolt rá.

7.1 A településen fogyatékosokkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1. számú táblázat – Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2018	11	21	32
2019	13	19	32
2020	12	21	33
2021	9	24	33
2022	7	23	30
2023	9	21	30

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Megváltozott munkaképességűnek tekinthető az a személy, aki veleszületett, balesetből vagy betegségből kifolyólag nem képes oly módon vagy mértékben elvégezni a rábízott feladatokat, mint a hozzá korban, nemben, képzettségben hasonló személyek általában.

A munkaképesség csökkenésének mértékét az Országos Egészségbiztosítási Pénztár Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézete állapítja meg, szakértői vizsgálat során.

2012. január 1-jei hatállyal szűnt meg a rokkantsági nyugdíj, illetve a baleseti rokkantsági nyugdíj intézménye, ettől kezdve új elnevezésű és feltételrendszerű ellátásokat igényelhetnek a megromlott egészségi állapotú személyek. 2012-től a megváltozott munkaképességű személyek részére kétféle ellátás, rehabilitációs ellátás, illetve rokkantsági ellátás állapítható meg. (Megjegyzés: a rokkantsági járadék nem azonos a rokkantsági ellátással.)

A rokkantsági járadékot csak azok kaphatnak, akik 25. életévük betöltése előtt teljesen munkaképtelenné váltak, vagy 70 %-os egészségkárosodásuk van. A rokkantsági járadék összege 2024. január 1. napjától 58.830 Ft/hó.)

A rehabilitációs ellátás és a rokkantsági ellátás mértékének megállapítása a megváltozott munkaképességű személy havi átlagjövedelmének figyelembe vételével történik, az egészségi állapot mértékétől függően, minimum és maximum összegek között.

2016. május 1-jétől érvényes szabályok szerint a havi átlagjövedelem a kérelem benyújtásának napját közvetlenül megelőző naptári évben, - mint referencia-időszakban – elért, pénzügyi egészségügyi járulékos alapját képező jövedelem napi átlagának 30-szorosa. Ha a jogosult a referencia-időszakban nem rendelkezik legalább 180 naptári napi jövedelemmel, a kérelem benyújtásának napját közvetlenül megelőző 180 naptári napi jövedelem napi átlagának 30-szorosa a havi átlagjövedelem.

Ha a jogosult amiatt nem rendelkezik 180 naptári napi jövedelemmel, mert a vizsgált időszakban vagy ennek egy részében táppénzben, baleseti táppénzben részesült, amennyiben az számára kedvezőbb, a táppénzt, baleseti táppénzt megelőző 180 naptári napi jövedelmet kell figyelembe venni. 2016. május 1-jétől a havi jövedelem megállapításakor a kérelem benyújtásának napja a mérvadó a korábbiaktól eltérően, amikor a jogosultság kezdő napja szerint kellett figyelembe venni azt.

Rehabilitációs ellátást azok kapják, akiknek nincsen súlyos és nehezen visszafordítható vagy visszafordíthatatlan egészségkárosodása. Ha valakinek az egészségi állapota foglalkoztatottság tekintetében 60 %-os vagy annál kisebb (korábban ezt 40 %-os vagy azt meghaladó egészségkárosodásnak hívták), akkor rehabilitálhatónak minősítik.

B1 kategóriába tartozik az, akinek egészségi állapota 51 és 60 % között van és foglalkoztathatósága helyreállítható komplex rehabilitáció segítségével. C1 kategóriába tartozik az, akinek egészségi állapota 31 és 50 % között van, és foglalkoztathatósága fenntartható tartós rehabilitáció segítségével.

Ha a rehabilitációs hatóság a megváltozott egészségi állapotú kérelmező számára rehabilitációs ellátást ítél meg, akkor a határozat kézhezvételét követő 10 munkanapon belül meghatározzák a rehabilitáció sikeres lebonyolításához szükséges rehabilitációs tervet, az alkalmazható módszereket és a nem pénzbeli ellátásokat.

Emellett a rehabilitációs ellátás mértéke a csökkent munkaképességű személy havi átlagjövedelmének meghatározott %-ában kerül megállapításra, az egészségi állapot mértékétől függően, minimum és maximum összeg korlátok között.

A rehabilitációs ellátás a nyugdíjmelés arányában emelkedik. A rehabilitációs ellátás minimum és maximum összege 2016-tól az évenként, a nyugdíjmelés mértékével emelt alapösszeg alapján kerül megállapításra. Legfeljebb 3 évig nyújtható a rehabilitációs ellátás. A rehabilitációs ellátás összegéből nyugdíjárulékot vonnak, így a rehabilitációs ellátás folyósításának időtartama beleszámít a szolgálati időbe.

Rokkantsági ellátást kaphatnak azok a megváltozott munkaképességű személyek, akik egészségi állapota legfeljebb 60 %-os, vagyis egészségkárosodása legalább 40 %-os. Rokkantsági ellátást azok számára állapítanak meg, akiknek nem javasolt rehabilitáció, ezért nem kaphatnak rehabilitációs ellátást, vagy az öregségi nyugdíjkorhatárt legfeljebb 5 év múlva elérik. A rokkantsági ellátás megváltozott munkaképességű személy havi jövedelmének meghatározott %-ában kerül megállapításra az egészségi állapottól függően, és új szabályként a 2016. évi alapösszeg arányában kerülnek meghatározásra a rokkantsági ellátás minimum és maximum összegei, melyek az évenkénti nyugdíjmelés mértékével emelkednek. A korábbi szabályok szerint az évenkénti nyugdíjmelés nem érintette a folyósított rokkantsági ellátás minimális és maximális összegeit. A rokkantsági ellátás folyósításának időtartama nem minősül szolgálati időnek, mivel nem vonnak belőle nyugdíjárulékot.

Az aktív korú népességben belül 2023-ban 5,6 %-ot tettek ki a megváltozott munkaképességű személyek. A szociális törvény szerinti egészségkárosodottak rendszeres szociális segélyét 2015. március 1. napjáig az önkormányzat, ezt követően pedig egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás formájában a járási hivatal folyósítja.

A vizsgált években a megváltozott munkaképességű személyek száma 21 %-al csökkent, és minden évben a férfiak jelentek meg magasabb számban.

7.1.2. számú táblázat – Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

Ötvöskönyiben az állam által fenntartott és működtetett Nagyatádi kórház telephelyeként, pszichiátriai szempontból rehabilitált személyeket ellátó részleg működött 2015. szeptemberéig. Ezt követően az intézményben élők Nagyatádra költöztek, a nagyatádi kórház új épületébe. 2015-ben 55 fő volt a kezelt betegek száma, és közel 90 %-os kihasználtsággal működött az intézmény. Az intézményesített keretek között a kezelt személyek teljes ellátásban részesültek, minden feltétel biztosított volt számukra, ahhoz, hogy az értelmi és mentális képességeikhez képest teljes életet éljenek.

a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás

A Nagyatádi kórház, Ötvöskönyiben működő intézményében kezelt betegek varrodai és kreatív foglalkozásokon, valamint szabadtéri kertészeti munkákban vettek részt.

A fogyatékosok más területen (non-profit szervezet, gazdasági vállalkozás) való foglalkoztatásáról nem áll rendelkezésünkre adat.

Ki kell emelni a 4M munkaerő-piaci szolgáltatást, melynek célja a megváltozott munkaképességű, fogyatékkal élő, inaktív személyek megmaradt képességeire épülő, személyre szabott foglalkoztathatóságának elősegítése, elsősorban nyílt munkaerő-piacon való elhelyezkedésüket illetően.

További cél az elfogadó, befogadó társadalmi környezet kialakítása, társadalmi szemléletváltás elindítása a célcsoport esélyegyenlőségének előmozdítása érdekében.

A munkavállalóknak és munkaadóknak egyaránt segítséget nyújt ez a szolgáltatás, mely a www.megvaltozott.hu weboldalon található meg.

A fogyatékkal élők foglalkoztatása esetében ki kell emelni a munkaügyi központok humán szolgáltatásait, azaz a rehabilitációs tanácsadást, a munkavállalási, pályaválasztási és életvezetési tanácsadást, valamint az álláskeresési technikák elsajátítását. A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat portálja pontos információkkal szolgál a megváltozott munkaképességű munkavállalók számára, a foglalkoztatás tekintetében.

Országos méretű problémáról beszélhetünk a fogyatékosok foglalkoztatását illetően, jelenleg ugyanis a munkára alkalmas fogyatékos embereknek kevesebb mint 10 %-a áll alkalmazásban.

Több tényező is a foglalkoztatásuk mellett szól, ilyen, hogy nagyon megbízható munkaerőt képviselnek, hiszen tudják, hogy milyen nehéz fogyatékossgal elhelyezkedni. Kitartásban és akaraterőben példát adhatnak a munkatársaknak, hisz az élet minden területén nehezített pályán teljesítenek.

A fogyatékos személyek alkalmazása a munkáltató számára is kedvező, mert anyagi előnyt (járulékfizetési kedvezmény) jelent; a fogyatékos munkavállaló számára pedig a munka hatványozottan ad hasznosságérzetet, segít elkerülni az elszigetelődést, és persze éppúgy szükséges az önmegvalósításhoz, és éppúgy sikerélményt nyújt, ahogy minden munkavállalónak.

b) munkavállalást segítő lehetőségek

Az értelmi fogyatékosok és különösképpen a középsúlyos értelmi fogyatékosok halmozott hátrányokkal terheltek: alacsony iskolai végzettség, szakmai ismeretek hiánya. Személyiségükre jellemző, hogy önállótlanak, bizonytalanok, döntésképtelenek; gyakran rossz szociális háttérrel rendelkeznek. Ezeket a hátrányokat komplexen és tudatosan felépített és összehangolt támogatással lehet csökkenteni. Ugyanakkor egy sor pozitív lehetőség is rendelkezésre áll: a középsúlyos értelmi fogyatékosok képesek tanulni, fejlődni, megfelelő, számukra kifejlesztett módszerekkel, könnyen érhető tananyagokkal fejleszthetőek. Általában együttműködők, motiválhatóak, legtöbbjük szeretetteljes környezetben nevelkedett, jól szocializált vagy könnyen szocializálható, nem idegen tőlük a kitartó szorgos munka, többségükben a monoton munkát is jól tűrik.

A nem megfelelő képzettség gyakori oka, hogy nincs megfelelő iskola a lakóhely körzetében, a többségi iskolák pedig nincsenek felkészülve az értelmi fogyatékos iskolások oktatására. Tehát legtöbbször van esély, hogy megfelelő oktatási-képzési módszerekkel az iskolást kort követően elérhetjük, hogy munkára alkalmas, akár szakképzett munkavállalókká váljanak.

A településen nem működik olyan civil szervezet, egyesület, alapítvány, amely a fogyatékos személyek foglalkoztatását segítené elő. Amennyiben igény merül fel, az önkormányzat segítséget nyújt a szállításban, illetve a munkahellyel történő kapcsolattartásban.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A Helyi Esélyegyenlőségi Program készítése során végzett adatgyűjtésnél, nem merült fel a fogyatékkal élők hátrányos megkülönböztetése a foglalkoztatás területén.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Fogyatékosok önálló életvitelét támogató intézmény nem található a községben. A szolgáltatások esetében a Szociális Szolgáltató Központ által biztosított szociális alapszolgáltatásokat kell kiemelni, melyek a fogyatékkal élők számára is elérhetők.

A szociális étkeztetést, házi segítségnyújtást igénybe vevők között, nem vele született fogyatékosokkal (mozgásszervi, látás, hallás) rendelkezőket is találunk.

Az általuk igényelt szolgáltatás hozzájutását nagyban megkönnyíti, az önkormányzat által biztosított személygépkocsi, mely házhoz viszi az ebédet.

A nagyatádi székhelyű Rinyamenti Szociális Szolgáltató Központ által nyújtott szolgáltatások az ötvöskónyi lakosok számára is elérhetőek, ilyen a támogató szolgálat, valamint a közösségi ellátás pszichiátriai betegek számára.

A támogató szolgálat kettős feladatot lát el, egyrészt szállítási szolgáltatást annak érdekében, hogy a fogyatékkal élők teljes joggal el tudják érni a közszolgáltatásokat; másrészt személysegítést, a mindennapi élethez tartozó feladatok segítése érdekében.

A közösségi pszichiátriai ellátás feladata a pszichiátriai betegek segítése, társadalomba történő integrációjuk, reintegrációjuk előmozdítása. Ötvöskónyiból jelenleg senki sem veszi igénybe ezt a szakemberek által nyújtott szolgáltatást.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A helyi önkormányzatok nem tartják nyilván, hogy a pénzbeli, illetve a természetbeni ellátásban részesülők fogyatékos emberek-e, mert itt a szociális rászorultság az elsődleges.

Ezért nem áll rendelkezésünkre adat e tekintetben. A jövőbeni esélyegyenlőségi feladatok szakszerű ellátása érdekében, ezeket az adatokat kérdőíves módszer alkalmazásával lehetne megismerni.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése

Az önkormányzat rendelkezik falubusszal, mely megfelelő segítséget nyújt a fogyatékkal élők számára is az egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérése érdekében. Amennyiben szükséges a tanyagondnok Nagyatádra vagy Kaposvárra szállítja az ellátásokat igénybe vevő személyeket.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A települési önkormányzat intézményei közül a volt általános iskola épülete, a jelenlegi Szolgáltató Ház teljes mértékben akadálymentesített, az óvoda, valamint a könyvtár akadálymentesítése nem megoldott. A háziorvosi rendelő akadálymentesítését 2015-ben sikerült megvalósítani. Az önkormányzat, megfelelő pályázat esetén, az épületek komplex akadálymentesítését valósítaná meg.

Az önkormányzat épületének fizikai akadálymentesítése részben megoldott. A mozgáskorlátozott személyek bejutása az épületbe, és ebből következőleg az ügyintézés problémamentes, de szélesebb körű akadálymentesítésre lenne szükség. Az informatikai akadálymentesítettség a község honlapja esetében nem megoldott, ez megoldásra váró probléma a jövőben az esélyegyenlőség megteremtése érdekében.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Az épület funkcionalitása szempontjából akkor beszélünk komplex akadálymentesítésről, ha az épület valamennyi közösségi funkciója, illetve az ott nyújtott valamennyi közszolgáltatás mindenki számára elérhető. Biztosítani kell az épület akadálymentes megközelítését, a parkolást, a bejáraton történő átjutást, a szintkülönbségek áthidalását, az egyes helységek használatát.

Ötvöskönyiban sportprogramok vagy a Szolgáltató ház nagytermében vagy udvarán, továbbá a sportpályán érhető el. A sportpálya esetében a pálya nem betonon és nem egyenletes felszínen közelíthető meg, tehát kerekesszékekkel például szinte lehetetlen. A tornaterem sem érhető el könnyen a mozgásukban korlátozott személyeknek.

A közösségi élet színterét jelentő kultúrház részlegesen, a könyvtár pedig nem akadálymentesített, ennek megoldása a jövő feladata.

A közterületek (utak, járdák) felújítása folyamatos. Az önkormányzat a közfoglalkoztatási programok révén felújította a település valamennyi járdáját, illetve pályázaton nyert támogatásból az utak nagy része is felújított. Tehát a járdák nagy részének minősége megfelel az akadálymentes közlekedés követelményeinek. Nemcsak a kerekesszékekkel közlekedők tekinthetők fogyatékos személynek, hiszen mozgásában korlátozott az is, aki például járógipsszel közlekedik, mert eltörte a lábát.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége

A községben munkahelyként a közintézmények (ezek akadálymentesítettségéről az előbbieken már szó volt), valamint vállalkozók jelennek meg. Az egyes vállalkozók esetében nincs adat az akadálymentesítettségre vonatkozóan.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Az önkormányzat a munkaügyi központ által indított közmunkaprogramok segítségével a községben lévő járdák nagy részét felújította, tehát a járdák alkalmassá váltak a mozgásukban korlátozott személyek akadálymentes közlekedésére. Ennek megfelelően nagymértékben csökkent a korábban beazonosított probléma százalékos aránya.

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye stb.)

A pszichiátriai rehabilitációra szoruló személyek számára a Nagyatádi kórház új építésű épülete szolgál lakóotthonként. Az ott lakók teljes ellátásban részesülnek, továbbá a foglalkoztatásuk – nem munkaerő-piaci értelemben – is biztosított. A gondozottak varrodai és kreatív foglalkozásokon vesznek részt.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Pozitív diszkrimináció felmerüléséről, előfordulásáról nem áll rendelkezésünkre adat.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A településen nincsenek olyan jellegű programok, amelyek speciálisan a fogyatékkal élők sajátos igényeinek kielégítését célozzák.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A fogyatékos emberek helyzetének egyik központi problémája a szegénység. Az öt évvel ezelőtti vizsgálati adatok azt mutatták, hogy a súlyosan, halmozottan fogyatékos személyeket nevelő családok háromnegyede élt a létminimum, 25%-uk pedig nyugdíjminimum érték alatti jövedelemből.

Ezen problémát igyekszik orvosolni az önkormányzat szociális ellátásokról szóló rendelete, mely rendszeres létfenntartási támogatást nyújt a fogyatékkal élő személyek és családjuk számára.

Az anyagi támogatások mellett olyan szolgáltatásokra is szüksége van a családoknak, amelyek támogatást nyújtanak a fogyatékos gyermek vagy felnőtt gondozásában, fejlesztésében, egészségügyi ellátásában.

Az orvos és a (gyógy)pedagógus az, akivel a fogyatékos emberek családjai nagy arányban kapcsolatba kerülnek, e két szakemberrel gyakorlatilag „muszáj” is kontaktusban lenniük. Az orvosi ellátás alapvető problémája, hogy a legtöbb egészségügyi szakember nincs birtokában a fogyatékos emberekkel kapcsolatos speciális ismereteknek, nem tud megfelelően kommunikálni sem velük sem családtagjaikkal, és esetenként nem tudja vagy nem akarja kezelni egészségügyi problémáikat.

A fogyatékossgal élő embereket a magyar társadalomban is az egyik leghátrányosabb helyzetű csoportnak tekinthetjük. Az érintettek kedvezőtlen egészségi állapota mellett a társadalmi körülményeikben is számos nehézséggel küzdenek, melyek egyfelől jelentősen befolyásolják a mindennapi életüket, másfelől a társadalom által elfogadott normákhoz való igazodást. A fogyatékossgal-ügy közösségi, tagállami, egyben hazai társadalmi ügynek tekinthető, melyben maguk az érintettek aktív szerepvállalásán túl, az érintetteket segítők, támogatók is kiemelt szerepet kapnak.

Az önkormányzat törekszik arra, hogy a fogyatékkal élő személyeket támogassa. A településen nem jellemző a fogyatékossgal miatti kirekesztés, elmondható, hogy az Ötvöskönyiben élők elfogadók és befogadók a fogyatékkal élő személyekkel szemben.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nem teljes körű, illetve az önkormányzat legtöbb intézménye, létesítménye esetében hiányzik a teljes akadálymentesítés.	A szükséges feladatok összesítését, a kiviteli tervek elkészítését követően pályázati lehetőségek figyelés. Nyertes pályázat esetén a komplex akadálymentesítés megvalósítása a szükséges helyeken.
A fogyatékkal élők alacsony foglalkoztatottsága.	Védett munkahelyek létrehozása mellett, igényfelmérés szükséges a képzettségre vonatkozóan.

Több célcsoportot érintő, településszintű problémát nem azonosítottunk Ötvöskönyiban. Az egyes célcsoportokat érintő problémák beazonosítása az egyes fejezeteknél részletezett.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma)

Esélyegyenlőségi célcsoport megnevezése	Célcsoport érdekében létrejött szervezet megnevezése
Romák/mélyszegénységben élők	Ötvöskónyi Község Roma Nemzetiségi Önkormányzata; Ötvöskónyi Kulturális és Sport Egyesület
Gyermekek	Ötvöskónyi Kulturális és Sport Egyesület, Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület
Nők	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület
Idősek	Ezüsthárs Szépkorúak Egyesülete
Fogyatékkal élők	-

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása

Az önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzat közötti együttműködést jelzi az egyes pályázatokhoz kapcsolódó partnerségi megállapodás megkötése. Az egyéb szereplők közötti partnerségre az adott helyzet kapcsán, esetenként kerül sor.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása

A térség önkormányzatai közös feladatellátást folytatnak bizonyos területeken a Rinyamenti Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulása keretében. Ez az együttműködés az érintett területeken alkalmas az esélyegyenlőséggel kapcsolatos feladatok végrehajtására.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Az Ötvöskőnyiban működő Roma Nemzetiségi Önkormányzat, a romák illetőleg a mélyszegénységben élő roma személyek irányába végzi tevékenységét. A roma lakosság szívesen fordul a nemzetiségi önkormányzat tagjaihoz, kérdéseikkel és problémáikkal.

Az esélyegyenlőség előmozdítása a problémák megoldásával, valamint azoknak az illetékes szervek felé irányításával valósul meg.

A nemzetiségi önkormányzat konzorciumi partnerként vett részt az EFOP-1.6.2 projekt megvalósításában.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Az idős személyek esélyegyenlőségének, programokhoz való hozzáféréseinek javításában az Ezüsthárs Szépkorúak Egyesületének tevékenysége is szerepet játszik. A cél, a tagok számának bővítésével az egyedül élő idős személyek magányának csökkentése, valamint az aktív idős kor biztosítása.

A gyermekek esetében az Ötvöskőnyi Kulturális és Roma Egyesület végez az esélyegyenlőség növelésére irányuló tevékenységet, az egyesületen belül működő roma gyermek táncsoport révén.

A gyermekekre és a nőkre vonatkozóan a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület is végez tevékenységet. A fogyatékkal élők, valamint a nők esetében nem tudunk konkrétan rájuk vonatkozó helyi civil szervezetet kiemelni, de a községben működő egyéb civil szervezetek tevékenysége a velük kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenységeket is lefedi. Így például a roma nemzetiségi önkormányzat támogatja az óvodás gyermekeket, a nyugdíjas egyesület pedig az általa szervezett programokra minden érdeklődőt szeretettel vár.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában

A községben működő vállalkozások általában nem tagadják meg a támogatás nyújtását egy-egy program megvalósításához. Itt kell kiemelni például a nyári tábort, amely támogatók nélkül nem valósulhatna meg, vagy legalábbis nem olyan színvonalas és színes programokkal.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába

Az esélyegyenlőségi problémák kapcsán az érintett szereplők elsődlegesen az adatgyűjtés során kerültek bevonásra. A roma nemzetiségi önkormányzat elnöke, a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat munkatársai, az általános iskolák és az óvoda vezetői, a védőnő, a házi orvos, az egyesület képviselői, valamint az önkormányzat munkatársai elmondták észrevételeiket az egyes célcsoportok vonatkozásában fennálló problémákra, majd javaslatot tettek a problémák megoldására. Az általuk észlelt problémák és javaslatok a Helyi Esélyegyenlőségi Program készítése során beépítésre kerültek.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot

Az esélyegyenlőségi program az elkészültét követően nyilvánosságra kerül. Ennek következtében, mind a célcsoportok, mind pedig általában a lakosság számára megismerhetővé válik. Bárki javaslattal élhet további megoldásra váró, a célcsoportokkal összefüggő problémákra és azok megoldására vonatkozóan. Az önkormányzat esélyegyenlőségi munkatársa nyomon követi az intézkedések megvalósulását és kapcsolatot tart fenn a célcsoportok képviselőivel.

A 2024-2029 közötti időszakban rengeteg megoldásra váró feladata lesz az önkormányzatnak, de nagyon lényeges, hogy az esélyegyenlőség fejlesztése tekintetében elinduljon egy folyamat. A nagy horderejű problémák megoldása érdekében tett apró lépések is hozzájárulnak egy diszkriminációtól és esélyegyenlőtlenségtől mentes társadalom kialakulásához a községben.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<p>1. A 15 éves és idősebb lakosság körében magas az általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma.</p> <p>2. Magas a tartós munkanélküliek száma a településen.</p> <p>3. A nyilvántartott álláskeresőik körében magas a nyolc általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma.</p> <p>4. A községben a munkaerő-piacra való belépés szinte lehetetlen.</p> <p>5. A településen nincs az oktatásból a munkaerő-piacra való átmenetet megkönnyítő program.</p> <p>6. Nincs adat a felnőttoktatásban részt vevők számának alakulásáról a középfokú iskolákban.</p> <p>7. Magas az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma a településen.</p> <p>8. Túlzsúfolt lakások jelenléte a településen.</p>	<p>1. Képzés szervezés, valamint elméleti oktatás az ősi roma tevékenységekre vonatkozóan.</p> <p>2. Kedvezményes foglalkoztatási lehetőségek keresése, ami előnyös a munkáltatónak is. Esetleges átképzési programok szervezése, valamely hiányszakmára koncentrálna.</p> <p>3. A hiányszakmák feltérképezésével, szakképzés megszerzésének szervezése.</p> <p>4. Önellátás rendszerének kiépítése, esetleges pályázati lehetőségek keresésével.</p> <p>5. Fórumok, beszélgetések szervezése a (munkahelyet kereső) fiatalok, szakértők, tanácsadók, valamint munkáltatók jelenlétével, bevonásával.</p> <p>6. Érintett partnerek bevonásával adatgyűjtés, a felnőttképzés megszervezése érdekében együttműködés a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatósággal.</p> <p>7. Szakmunkás bevonásával segédmunkás csoportok szervezése a lakások állapotának elégséggé tétele érdekében, az ott élők bevonásával. Az ERFA pályázat folytatása.</p> <p>8. A meglévő lakások állapotának javítása, a lakókörnyezet rehabilitációja.</p>

	<p>9. Kevés a helyi kezdeményezésű felnőtt egészségügyi szűrőprogram a községben.</p> <p>10. Nincs pontos adat a mélyszegénységben élők létszámáról.</p>	<p>9. Az egészségügyi és szociális ellátás szakembereinek segítségével szűrőprogramok szervezése a mélyszegénységben élők egészségi állapotának javítása érdekében.</p> <p>10. Érintett partnerek bevonásával adatgyűjtés, majd a rendelkezésre álló adatok alapján problémák feltárása és a megoldásuk érdekében életviteli tanácsadások, nevelési tanácsadás, valamint a munkaerő-piacra való belépés elősegítését szolgáló tanácsadás szervezése.</p>
Gyermekek	<p>1. A 0-18 éves gyermekek körében magas a hátrányos helyzetű, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya.</p> <p>2. A városi általános iskolákban, a tanulásban lemaradt, gyengébb képességű diákok „pártfogásának” hiánya.</p> <p>3. A községben nincs a szünidő hasznos eltöltése érdekében napközis tábor.</p> <p>4. A településen magas a 0-3 éves korú gyermekek száma.</p> <p>5. Nincs pontos adat a mélyszegénységben élő gyermekek létszámáról.</p>	<p>1. A kirekesztettség és elszigeteltség érzésének csökkentése érdekében a látókör szélesítése a kulturális programokhoz való hozzáférés esélyének növelésével.</p> <p>2. A községben az általános iskola épületében, felzárkóztató, tematikus korrepetálás szervezése.</p> <p>3. Napközis tábor szervezése legalább a szünidő fele részére a hátrányos helyzetű gyermekek számára a pedagógusok bevonásával. A tábor keretében tematikus tanulás, életviteli és egészségfejlesztéssel összefüggő beszélgetések, kirándulások szervezése.</p> <p>4. Adatgyűjtés a nemzetiség és a hátrányos helyzet megoszlására vonatkozólag. Problémák kezelése a Biztos Kezdet Program keretében a családok komplex támogatása érdekében. A szülők ösztönzése a gyermekeiknek az óvodába minél hamarabb történő beíratására, a korai fejlesztés szükségessége érdekében.</p> <p>5. A családsegítő-és gyermekjóléti szolgálat, a védőnő, valamint a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök bevonásával adatgyűjtés. A nagyobb ünnepek előtt adománygyűjtés megszervezése a községben.</p>

	<p>6. A szakiskolai képzésben részt vevők számának magas aránya, a gimnáziumi, valamint az érettségit adó szakközépiskolai továbbtanulással szemben.</p> <p>7. A gyermekek ismeretei meglehetősen hiányosak az őket megillető jogokról és azok érvényesítéséről.</p> <p>8. Az óvodás gyermekek esetében a szocializációs-, nyelvi-, és kommunikációs hátrányok nagyarányú jelenléte, valamint a tehetséggondozást szolgáló programok hiánya.</p> <p>10. Roma kulturális programok hiánya az óvodában, illetve a községben, melynek fontosságát a roma lakosság nagyarányú jelenléte indokolná.</p>	<p>6. Továbbtanulás ösztönzése, pályaválasztási tanácsadás, ösztöndíjrendszer kialakítása, valamint együttműködés az oktatási intézményekkel.</p> <p>7. Az általános iskolában, tanórai keretek között, a gyermekek megismertetése az őket megillető jogokról, a Gyermek Jogairól szóló Egyezmény részletes ismertetésével.</p> <p>8. A hátrányok mérséklése érdekében az óvodában nagyobb hangsúlyt kapjon a differenciált kiscsoportos játékos-nevelés. Szakemberek segítségével a tehetségek felismerése és támogatása.</p> <p>10. A roma nemzetiségi önkormányzat, a működő civil szervezet, valamint az önkormányzat összefogásával programok szervezése az identitás erősítése érdekében.</p>
Idősek	<p>1. A 65 év felettek közül senki nem vesz részt a nappali ellátásban.</p> <p>2. Nagyon kevés az időseket érdeklő rendezvények, programok száma.</p> <p>3. Magas az egyedül élő idős személyek aránya, amelyen belül főként a nők száma jelentős.</p>	<p>1. Az idős, nyugdíjas személyek meggyőzése a közösségi élet jótékony hatásáról, ahol a beszélgetések, a kölcsönös segítségnyújtás kedvezően befolyásolja és alakítja az életüket. A szociális szolgáltató központ munkatársai, valamint az egyesület tagjai részéről aktív szerepvállalás szükséges.</p> <p>2. A programok tartalmára vonatkozó igényfelmérést követően, a nyugdíjasokat, időseket személyre szóló meghívóval invitálni a programokra. A programok megszervezése a szociális szolgáltató központ, valamint az önkormányzat együttműködése révén valósulna meg.</p> <p>3. Szomszédi figyelőhálózat kialakítása, szervezése. Számítástechnikai ismeretek oktatása, a távol levő családtagok "könnyebb elérése" érdekében. A középiskolákkal együttműködve az önkéntes munka keretében segítségnyújtás, beszélgetés az idős, egyedül élő emberekkel.</p>